

# RAPPORT DA GESTIUN 2019



Gemeinde/Vischnaunca  
Disentis/Mustér



### **Fotografia sil frontispezi:**

*Il stabiliment baroc cun la baselgia da Sogn Martin ei vegnius consecraus igl onn 1712. Quei cumplex fuorma in bein cultural da muntada naziunala ed internaziunala. La zun pretensiusa restauraziun ha entschiet la stad 2016. Quella ha buca mo custau bia d'ners, spért e pazienza, mobein era pretendiu da tuts participai in engaschi extraordinari cun bia carezia pil detagl. Suentar quater onns lavur intensiva splendurescha la baselgia claustrala barocca puspei en sia bellezza d'antruras, risguardond las pretensiuns dil temps dad oz. Il juvel baroc tarlisch da niev!*

*Niev cudisch illustrau «DIE WEISSE ARCHE».*

*Per obtener in'impresiun dalla baselgia claustrala renovada ei vegniu ediu in cudisch cun surprendentas fotografias ed interessants texts. Il cudisch sa vegnir retratgs tier la claustra benedictina ni empustaus via e-mail [abtei@kloster-disentis.ch](mailto:abtei@kloster-disentis.ch).*

# Cuntegn

## 6 Actividad politica

- 6 Cuminonza dils votants
- Referendum facultativ
- Niev burgheis
- Cussegl da vischnaunca
- 7 Suprastonza communal
- Direcziun communal
- Administraziun communal

## 8 Segirtad publica

- 8 Cudisch funsil
- Pumpiers Sursassiala
- 10 Polizia da fiug
- Protecziun civila

## 11 Scolaziun e formaziun

- 11 Equipa d'instrucziun/persunal
- 12 Diember da scolars 2019/2020
- 13 Scolaziun cerchel scolastic
- 14 Sguard anavon

## 15 Cultura e temps liber

- 15 Pleiv catolica
- 16 Pleiv evangelica-reformada dalla Cadi
- 17 Fundaziun ecumena «Tür auf – mo vinavon»
- 19 Biblioteca populara
- 20 40 onns Uniun da costumes Mustér
- Gruppa da sault dils seniors
- 21 La stria da Dentervals
- 23 Fiasta dil vitg Mustér
- Fiera da Nadal
- Premi Desertina
- 24 Center da sport e cultura

## 25 Sanadad

- 26 Fundaziun PUNTREIS
- 27 In pign iert – encunter il cancer

## 27 Construcziun

- 27 Lavurs specificas
- 28 Fatgs da baghegiar
- Projects
- 29 Planisaziun locala
- 30 Straduns e vias cantunalas
- 31 Vias communalas
- Sendas ed infrastruttura turistica
- 32 Traffic public
- Signaletica
- Baghetgs communalas

## 33 Ambient

- 33 Canalisaziun
- 34 Serenera
- Pumpadi
- Dismessa da rumien
- Caglias e pastg
- Santeri
- 35 Malauras, flums ed uals

## 35 Economia

- 35 Agricultura
- Lescha d'agricultura
- Exposiziuns 2019 Mustér
- 36 Las vaccas brinas da Salez fan furore
- Lescha per il manteniment dallas ovras da meglieraziun
- Meglieraziun funsila
- Apicultura
- 37 Uniun Center sursilvan d'agricultura
- Academia Vivian

## 38 Menaschi tecnic

- 38 La lavur quotidiana
- 39 Manteniment dall'infrastructura communal  
Uaul e prighels dalla natira
- 40 Projects
- 41 In sguard el futur

## 42 Finanzas

- 42 In bien quen 2019  
Preventiv 2020
- 43 Survesta dil preventiv 2020  
Engraziament

## 45 Quen 2019

- 45 Survesta situaziun finanziaria  
Quen da gudogn e sperdita en treis scalems
- 46 Quen da gudogn e sperdita
- 51 Quen d'investiziun
- 53 Quen dalla circulaziun dils mieds finansials 2019
- 54 Bilanza
- 56 Entradas da taglia, deivet netto, svilup atgna  
finanziaziun
- 57 Center da sport e cultura
- 58 Annexa al quen 2019
- 65 Meglieraziun Disentis/Mustér: Quen 2019
- 66 Rapport dalla cumissiun da gestiun
- 67 Sedrun Mustér Turissem: Quen 2019

## 69 Informaziuns generalas

- 69 Autoritads communalas 2019
- 71 Nossas senioras e nos seniors
- 74 Nos defuncts  
Naschientschas
- 75 Novas votantas e novs votants
- 76 Moviment dalla populaziun
- 77 Structura da vegliadetgna
- 78 Informaziuns





**Robert Cajacob**  
president communal

Preziadas convischinas, prezias convischins

Ei dat adina puspei muments nua ch'ins sedamonda – tgi essan nus – en tgei temps vivin nus – co sa quei ir aschia vinavon? Damondas ch'ins tschenta magari a sesez ni al visavi en muments ch'ins ei trum-paus d'ina u l'otra caussa, ch'ins ei buca diltut cuntents cun quei che cuora e passa cheu tier nus ni ora el mund, cun decisiuns pridas d'in gremi ni l'auter ni schabetgs specials. Buca tuts ein aschi perschua-di da sesez sco il president dils Stadis Uni dall'America, Donald Trump che vesa sesez per infallibels e sco spindrader dil mund dad oz.

E tuttina sun jeu perschadius che nus astgein esser fetg cuntents. Nus vivin sisum la biala Surselva, en in temps plein activitad, da gronda beinstonza ed astgein haver buna speronza ch'ei mondi era vinavon bein cun nus. Oz ei buca ier ed era buca damaun. Ozildi tonscha ei buca dad esser spigntaus la sera e da sperar ch'ei seigi damaun a sera era aschia. Il sistem actual da viver pretenda dapertut e da mingin da nus reservas per menders temps. Nus tuts stuein e lein esser mintga mument sil current da quei che cuora e passa ora el mund cun nezegiar il pli niev stan tecnic. Tut sto esser segirau dublamein, negins sbagls astgan capitar, tut sto vegnir fatg tenor leschas e reglas. Quei capeta sche nus lein ni buc. Il temps pretenda ei da nus ed ei schai vida nus da far il meglier ordlunder.

Cumparegliau cun la problematica ora el mund, nua ch'ei regia pupira, uiaras, nua ch'il pievel vegn de-gradaus e mudergiaus digl agen re-

schim, vein nus bien e pli che bien. Nus astgein senz'auter haver plasher dil contonschium e luvrar vinavon cun perschua-sium per contonscher novas finamiras. Ils onns vargai ein stai buns onns per nossa vischnaunca. Suentar bia onns pulit ruasseivels, ei nossa vischnaunca puspei en ina fasa fetg activa. Bia ei en discussiun, plirs projects realisai ed auters spetgan silla decisiun resp. realisaziun. Quei buca il davos grazia agl engaschi da fermes e perschua-di investurs jasters ed indigens che creian en nossa regiun che vesan il bi da nossa natira e las pusseivladads che seporschan en vischnaunca. Era nus indigens vein danovamein anflau la motivaziun da s'engaschar, d'investir e crer en nossa vischnaunca e regiun. Quei semuossa bein veseivel da casa tier casa che vegn sanada, da curtin tier curtin en pleina fluriziun, da fatschenta tier fatschenta che sestenta da porscher a sia clientela era el futur il necessari.

Tgei savessen nus far per vegnir aunc meglier vinavon? Co füss ei dad optimar la collaboraziun sur ils cunfins da nossa vischnaunca? Cheu savess senz'auter vegnir fatg dapli e cheutras spargnau daners ch'ins savess investir nizeivlamein per hosp ed indigen. Nus stuein buca exnum vuler ina fusiun da vischnauncas, sche quei ei buca givischau. Denton seschass dabia sli-giar cun activar pli fetg collaboraziuns eifer las vischnauncas vischinontas. Bia projects seschassen realisar pli tgunsch comunabla-mein. Il futur sa, gie sto esser la via comunabla. Lein nus era el futur saver ademplier nossas obligaziuns

e star attractivs, lu eis ei necessari che las vischnauncas collabore-schien per realisar l'infrastructura necessaria. Pusseivladads da collaboraziun dat ei avunda – nus tuts stuein mo vuler ed esser prompts da purtar ina part dil buordi necessari. Sco vischnaunca cun funcziun da center sisum la Cadi sesentin nus magari empau persuls cura ch'ei va per realisar e finanziair infrastructura, p.ex. l'infrastructura turistica. Emprovas da motivar vischnauncas vischinontas da separticipar e colaborar a certas investiziuns ed indrezs han fatg naufragi ils davos onns – donn. La speronza schai el futur.

Per nossa vischnaunca ha ei giu num igl onn vargau da cuntinuar cun la lavur instradada. La meglieraziun funsila e la revisiun dalla planisaziun locala han dau e dattan vinavon bia da far. Il project per ina nova via d'uaul Val Segnas – Val Sogn Placi ei mess sin via per presentar al suveran. In project da gronda impurtonza per saver tgirar igl uaul da schurmetg. Senza quei uaul da schurmetg füss ina gronda part da Mustér, naven da Segnas entochen Faltscharidas, strusch habitabla.

Las plazzas avon scola e la halla Cons ein vegnidas structuradas totalme-in da niev. Oz fan quellas ina biala cumparsa e porschan a giuven e vegl in bi liug da sentupada e divertiment. Pliras vias funsilas, resp. da meglieraziun han saviu vegnir realisadas e surdadas al diever previu, en special la via nova da Salaplauna viers S. Gada e quella da Segnas en direcziun Mumpé Tujetsch. Vias che surveschan era al hosp ed agl indigen sco sendas da spassegiar.

Ei dat aunc bia da far, lein nus tener petg al svilup. Sche la situaziun finanziaria lubescha, ein p.ex. la sanaziun ed engrondaziun dil Cen-

ter da sport e cultura, l'avertura Val Segnas – Val Sogn Placi, la sanaziun dalla serenera a Raveras e la sanaziun dalla casa da scola Cons da realisar. Plinavon vessen differentas vias communalas basegns d'ina sanaziun.

Ella veta privata ha ei pil pli num, gl'emprem consultar la buorsa avon che cumprar ni investir. Tier il maun public ei quei buca bia auter,

denton stuein nus tuttina agir cun egl aviert viers il futur, risguardond las investziuns succedidas el vargau. La finamira ei vinavon in bien prosperar da nosa vischnaunca e garantir segirtad ed existenza per convischinas e convischins.

La lavur maunca buc e quei ei bien aschia. Cul sustegn da nossas prezias convischinas e nos prezias convischins vegnin nus era el fu-

tur d'ademplier nos pensums. En quei senn engraziel jeu a tut tgi che s'engascha cun anim pil beinstar da nosa vischnaunca.

Robert Cajacob,  
*president communal*

## Actividad politica



Armin Berther, president dil cussegl da vischnaunca  
«Communablamein essan nus pli ferm.»

### Cuminonza dils votants

Egl onn da gestiun ha ei dau neginas votaziuns communalas.

### Referendum facultativ

Al referendum facultativ ein las suandontas fatschentas vegnidas sutta messas:

1. Revisiun parziala dalla lescha davart igl encurir cristallas e mineralias ed il lavar aur.
2. Revisiun parziala dalla lescha d'agricultura e dil regulativ da taxas leutier.
3. Credit da frs. 295 000.– per la formaziun nova digl areal da scola e la sanaziun dils plazs avon halla Cons e la scola veglia.
4. Rapport da gestiun ed il quen 2018.
5. Credit net da frs. 270 000.– per la sanaziun ed adattaziun dalla sbuccada dalla Via Fontanivas el stradun.
6. Credit da frs. 494 800.– per la cumpart communal pertuccont la sanaziun dalla Via Run e dalla Via Funs-Dado sco era in credit da frs. 386 000.– per la cumpart partenent la construcziun dalla canalisaziun d'aua schubra ed il

remplazzament dalla canalisaziun d'aua tschuffa en quei territori.

7. Credit net da frs. 398 000.– per realisar il project da canalisaziun a Raveras.
8. Preventiv 2020.

Cunquei che negin ha pretendiu ina votaziun dil pievel, han tuttas fatschentas contonschiu vigur legala.

### Niev burgheis

Egl onn da gestiun ha la suandonta persuna obteniu il dretg da burgheis:

– Kim Achterberg dalla Hollanda

Nus beneventein cordialmein nies vischin e sperein ch'el s'integreschi bein en nosa cuminonza.

### Cussegl da vischnaunca

La vusch dil pievel, repartida sin 15 schuialas. Quei ei il cussegl da vischnaunca. Era suenter miu onn presidial sundel pli che mai perschuadius che l'organisaziun politica en nosa vischnaunca ei ina buna varianta. Tonaton ston ins esser

aviarts per adattaziuns che fan da basegns. Igl onn 2020 ei, suenter quater onns puspei in onn d'eleziuns. Jeu sun perschuadius ch'ei dat en vischnaunca avunda bunagliued per occupar tut ils posts. Haveies curascha e stei en per vies meini e per la vischnaunca – mintgin da nus sa muentar enzatgei!

Igl onn 2019 ei stau plitost in ruasseivel onn politic. Il cussegl ha revidiu la lescha d'agricultura e la lescha davart igl encurir cristallas e mineralias ed il lavar aur. Ultra da quei ei vegniu investiu bia lavur e daners en la sanaziun da canalisaziuns, vias e sereneras. Impurtontas fatschentas stuschein nus denton cun grond sforz naven da nus ed il cuolm da pendenzas smanatscha da daventar in grond buordi d'investiziuns ch'ei da surmuntar enzacu sin ina moda ni l'otra. La pli gronda sfida ei da mantener plazzas da lavur en nosa regiun e da saver luvrar communablamein cun las vischnauncas vischinontas. Pertgei ensemen vein nus dapli forza, autruisa sperdin nus incuntin substantia e munchentein il potenzial ch'ei avon maun.

Il fevrer 2019 ha il cussegl da vischnaunca occupau il post vacant cun la persuna da Martino Sabbadini. Cun el ha il cussegl da vischnaunca survegniu ina representanza dad

in um dil sector da baghegiar, quei che munta plivalur da tractar e capir projects da construcziun. Legreivlamein per la populaziun da Mustér ei franc e segir stau che nus vein buca mo dau credits per vias e canalisaziuns. Cul credit per la formaziun nova digl areal da scola e la sanaziun dils plazs avon halla Cons e scola veglia ha ei dau ina cumparsa pli frestga e moderna el center dil vitg.

Tier la seduta extra muros digl uost 2019 han il cussegl da vischnaunca, la suprastanza communal, la direcziun communal e la cumisiun da gestiun saviu prender comunablamein investa dil plazzal da baghegiar dalla meglieraziun funsila. Il president dalla meglieraziun funsila, Walter Deplazes ed il planisader Conrad Derungs ein stai presents. Els han informau e dau risposta allas damondas ch'ei vegnidas durant la spassegiada da Segnas a Val sil trassé dalla via nova denter Segnas e Mumpé Tujetsch. Silsuenter ha ei dau ina sempla tscheina ed in star da cumpignia tier la Rita ell'Ustria Cresta a Segnas.



*Il cussegl da vischnaunca pren investa dil plazzal da baghegiar dalla meglieraziun funsila a Segnas/Tguinter*

In cordial engraziament a tuts e tuttas che s'engaschan durant igl entir onn per nies beinstar en vischnaunca.

Il cussegl da vischnaunca ha giu la suandonta activitad: 8 (9) sedutas cun 33 (37) fatschentas; 13 (13) mesadis; 8 (7) protocols; 0 (1) postulat

#### Suprastanza communal

La suprastanza communal ha danovamein absolviu in vast pensum da lavur. Durant 22 (27) sedutas ha ella tractau 165 (240) fatschentas.

Ils protocols da tuttas sedutas datan in cudisch cun buca meins che 356 (437) paginas.

#### Direcziun communal

La direcziun communal ei seradunada igl onn da gestiun 2019 a 33 (43) sedutas, durant las qualas ella ha deliberau 236 (217) fatschentas. La suprastanza communal ha access als protocols dalla direcziun, aschia ch'ella ei adina informada davart las decisziuns da tempra operativa.



**Andri Hendry**, canzlist communal

*«Lein mirar anavon e s'engaschar per in bien futur tenor il proverb: Aua ch'ei gia flessegiada metta negins mulins en funcziun.»*

#### Administraziun communal

El decuors da 2019 ha il secretari da taglia e vicecanzlist Romeo Schmed frequentau cun success la scolaziun d'expert da taglia SSK IIA. Cheutras dispona el dallas meglieras premisas da dar damogn allas actualas e futuras incumbensas digl uffeci da taglia.

Suenter che l'emprendista Fiona Cavegn ha terminau siu emprendissadi la stad 2018 ei ella vegnida engaschada entochen la fin da zer-

cladur 2019 en in pensum da 40% tier l'administraziun communal. Durant quei engaschament ha ella evaluau e preparau l'introducziun dil sistem d'administrar electronicamein documents (Geschäftsverwaltungssystem). Il personal en casa communal ha dapi miez 2019 entschiet a luvrar cun quei niev sistem che porta il grond nez el decuors dils onns entras haver a disposiziun ils documents e las decisziuns tier mintga fatschenta. El decuors digl atun resp. encunter la

fin da 2019 han era la direcziun e la suprastanza communal entschiet ad organisar lur sedutas tenor quei sistem electronic. Las empresas experiencias fatgas cun haver a disposiziun electronicamein ils documents arisguard mintga singula tractanda ein fetg positivs. Suenter che Fiona Cavegn ha giu terminau siu engaschament limitau, ha Ursin Flepp surpriu la responsabladad da cuntinuar cun l'introducziun d'administrar electronicamein documents.



## Segirtad publica



**Gion Tenner**, cumandant Pumpiers Sursassiala  
*«Modernas maschinas e bien equipament remplazzan buc ina buna scolaziun e fidau personal. Mo la cumbinaziun da tuts facturs porta success.»*

### Cudisch funsil

Igl onn 2019 ha igl uffeci funsil Cadi liquidau 1474 fatschentas (2018: 1461). Da quellas fatschentas pertuccan 327 (361) ni 22% la vischnaunca da Mustér. Il quen siara cun in gudogn da frs. 122 157.23 (159 290.77). Da quei gudogn vegnan frs. 110 000 (140 000) reparti sin las vischnauncas. La vischnaunca da Mustér obtegn frs. 27 604.00 (38 932.35).

### Pumpiers Sursassiala

10 onns Pumpiers Sursassiala! Quei che ha entschiet 2008 ei oz daven-

tau in'organisaziun indispensabla per la regiun, pil cantun e schizun per la confederaziun. La depopulaziun, mo era il svilup tecnic dils davos diesch onns han midau la situaziun da segirtad sisum la Cadi considerablamein.

Pli sperts e pli effectivs – cullas investiziuns fatgas ils davos onns savein nus perfecziunar l'intervenziun. Ils temps da spetga pil carstgaun en pitgira ein daventai pli cuorts. Aschia san ins resumar nies pli grond pass digl onn 2019.

**Personal, scolaziun e perfecziun**  
Suandontas personas ein vegni-

das incorporadas 2019 ed han aschia cumpletau igl effectiv da 87(91) pum-piers:

Cajacob Luca, Mustér  
Curschellas Pius, Tujetsch  
Decurtins Ursin, Tujetsch  
Deflorin Severin, Mustér  
Huonder Pascal, Mustér  
Manetsch Joey, Mustér

Ils sis giuvens s'engaschan cumpleinamein per ademplir noss'incarica permanenta sigl intschess da nos-sas treis vischnauncas. Quei secape-scha buca da sesez. Era nus sentin la depopulaziun e vein breigias da tener ils effectivs pretendi en Val Tujetsch e Val Medel. Cu mingta secunda quenta, eis ei indispensabel da ver personas qualificadas aschi datier dil seracass sco mo pusseivel. Perquei eis ei era impurtont che nus hagien personal che sescolescha vinavon.



Exerzezi cul schurmetg civil sigl areal dalla claustra

Suandonts pumpiers han fatg quei el decuors dil 2019 cun success:

- Tomaschett Sandro, cuors da seleccziun per instructurs (OSFIK Tusaun)
- Lozza Giusep, cuors d'officiers 2 (GVG Tusaun)
- Monn Riccardo, cuors d'officiers 1 (GVG Tusaun)
- Waldmeier Dominik, cuors d'officiers 1 (GVG Tusaun)
- Tenner Gion, audit cuors d'intervenziun viafier (center ifa Balsthal)
- Bisquolm Pierino, cuors da ventilaziun (VOGT Oberdiessbach)
- Waldmeier Dominik, cuors da ventilaziun (VOGT Oberdiessbach)
- Cajacob Luca, cuors da basa ABC (GVG Domat fabrica)
- Deflorin Severin, cuors da basa ABC (GVG Domat fabrica)

Avon entgins onns ha il cantun Grischun introduciu ina nova fuorma da scolaziun. El decuors digl onn



Niev auto-cistiarna

vein nus fatg in pass pli lunsch e sviluppu il proxim pass. En ina fasa da test cun nos pumpiers savein nus oz trer ina bilanza positiva ed aschia propagar il niev sistem uss era sin basa cantunala.

Il cuors da perfecziun pils meina-gruppas ha giu liug a Mustér. Sper la scolaziun da basa ei vegniu dau peisa silla ventilaziun dad objects. Il fevrer ha la grupp specialisada sin accidents da viafier fatg in exerci communitabel culs pumpiers dad Andermatt, ils corps da polizia e las gruppas da sanidad dil Grischun e digl Uri sil Pass Alpsu. L'entschatta zercladur ha giu liug in exerci d'alarm per nos specialists ABC ensem culs pumpiers da Domat/EMS sil Pass Lucmagn.

### Seracass ed intervenziuns

Nus constatein ils davos onns in augment dallas intervenziuns. Era uonn vein nus surpassau la marca da 40 ed essan vegni sin 44 (48) intervenziuns. Ei croda en egl ch'ils survetschs per tiarzas personas creschan. Cunzun igl autoscala ei fetg dumandaus.

In barschament d'ina casa da pliras famiglias vein nus giu ils 18 da mars a Sedrun. Malgrad il grond fiug eis ei gartegiau a nus da stizzar quel senza caschunar ni donns da femni d'aua. Mo paucas uras pli tard

han ils cussadents dallas ulteriuras habitaziuns saviu returnar en quella. Era vein nus susteniu ils pumpiers da Sumvitg/Trun tier il barschament dalla casa Carigiet dils 19 da fevrer.

diember sort d'intervenziun		uras
17	survetschs per tiarzas personas	91,25
7	incendis	313,25
7	alarms da sbagl entras centralas	44,50
6	accidents da traffic/menaschi	36,90
3	havarias ABC	29,00
3	donns dad aua, diversa	8,00
1	donns elementars	6,00
<b>44</b>	<b>total</b>	<b>528,90</b>

### Prevenziun e planisaziun

El sistem d'intervenziun vein nus saviu optimar differents plans d'intervenziun, denter auter il concept da segirtad MGB denter Mustér e Pass Alpsu, beins culturals e museums e differents projects da construcziun pli gronds sin rucca.

La planisaziun per l'intervenziun el niev tunnel Scopi sil Pass Lucmagn ei medemamein in pass pli lunsch. 2020 vegn il cantun Grischun a metter a disposiziun a nus in ventilatur a gronda prestaziun. Quel vegn era dabien allas vischnauncas, cunzun tier garaschas sut-

terranas da pli gronda dimensiun. Igl ei il tschunavel ventilatur grond en nies cantun.

### Vehichels e material

Suenter dus onns da planisaziun e construcziun ei nies niev auto-cistiarna vegnius furnius. Il vehichel satisfa cumpleinamein a nos bases ed ei gia secumprovaus pliras gadas tier seracass. Tras ina motorisaziun pli ferma vegnan ils viadis pli sperts: finius ei il liung temps da spetga pil pacient sisus nos pass. Cun l'investiziun eis ei era stau pussivel d'optimar il transport da material. L'inauguraziun ha giu liug ils 30 d'uost a caschun dalla festività 150 onns Federaziun svizra da pumpiers. Rodund 500 personas han visitau nus ed aschia demussau lur interess per nossa lavur.

Las investiziuns grondas ein terminadas. Denton resta ei da remplazzar plaun a plaun ils ulteriurs vehichels pigns che vegnan medemamein els onns. Il concept leu suenter schai dapi plirs onns sin meisa.

La Vischnaunca Medel/Lucmagn terminescha sia carta d'intervenziun, in impurtont instrument pils pumpiers en cass da malauras, ed acquista 200 meters beaver, in sistem da protecziun encunter auas grondas.



## Occurrenz specialas

Il 16 da mars han ils confirmands dallas pleivs reformadas Surselva fatg viseta tier ils pumpiers. Il 11 da matg ein sis giuvenils stai in di tier nus ed han fuffergnau en connex cun in'occurrenza da Giuventetgna Cadi.

Il 10 d'ost han nos babs pumpiers astgau visitar cun lur affons il menaschi e mussar a quels tgei ch'els fan mintgamai cu ei van ad exercenzi. Bunamein 40 personas ein stadas quei miez di sin viseta.

Muort la via serrada han nos pumpiers e vischins da Medel buca saviu esser presents duront la notg dils pumpiers. Ad els vein nus presentau il 18 d'october ils novs vehichels a Curaglia.

## Vinavon el proxim decenni

Igl onn 2008 ha la suprastanza communal da Tujetsch inziau la fusiun dils corps da pumpiers en Sursassiala. Dapi 2009 dat ei mo pli in corp da pumpiers. Oz san ins dir che quella fusiun ha absolutamein fatg senn. Il pumpiers ein daventai pli professionals. Malgrad las investiziuns ein ils cuosts da menaschi serevuci per 40%. Dapli seracass dattan dapli rutina e segirtad. Nus vegnin oz d'ademplier pensums che fussen buca stai pusseivels pli baul, nun da crear contracts cumplicali da collaboraziun. Enteifer 10 onns ei denton semidau dabia, cunzun era sin camp legislativ. Las pretenziuns e las incaricas creschan ed ei drova estructuras flexiblas per saver s'adattar il pli spert pusseivel. Quellas mauncan tier nus. Nossa fuorma giuridica sebase sin ina decisiun dalla Regenza. Mintga midada sto succeder sur quella ora e caschuna bia engaschi da temps e cuosts. Perquei cussegia l'Assicuranza d'edificis cantunala gia dapi entgins onns ina midada. Ina moziun dil parlament da Mustér pretendia ulteriuras adattaziuns che san medemamein vegnir discussiu-

nadas. Aschia vegnan las autoritads politicas ed ils votants 2020 a vegnir confruntai cun decisiuns impurtontas pigl avegnir dils pumpiers. L'entschatta ei dada.

## Engraziament

Fin november 2019 vein nus giu da prender cumiau da dus fetg fideivels pumpiers tuatschins: Pius Degonda ed Ursin Schmid. Fertonte che Pius gauda sia beinmeritada «pensiu» ei Ursin legrevlamein sedeclaus promts da restar aunc entgin temps tier nus. El ei officier da contact per la Vischnaunca da Tujetsch ed aschia il pli impurtont pumpier ella val. Ad els dus, mo era als ulteriurs pumpiers che han bandunau nus duront il 2019 admittel jeu in sincer e grond engraziament.

10 onns success e svilup positiv ei buca il meret da singulas personas. Tut tgi che presta tier nus survetsch – ed aunc biars auters – san che nus vein in excellent cader e premurai pumpiers. Tut quellas personas ein il motor da nossa organizaziun e dad els sai jeu sco cumandant sefidar 24 uras a di duront igl entir onn. Perquei engraziel specialme in ad els, a nossas instanzas politicas e tuts che segidan sin ina moda ni l'autra cun nus duront igl onn.

## Polizia da fiug

El decuors digl onn 2019 ha la polizia da fiug concediu totalme in 30 (25) lubientschas per baghetgs, scaldaments e stabiliments per gas. Ulteriurme in han giu liug 40 (30) collaudaziuns e 2 (8) collaudaziuns supplementaras. Igl onn 2019 han giu liug 9 (18) controllas periodicas ed 1 (12) controlla supplementara.

Igl onn 2019 eran 2203 (2201) baghetgs sigl intschess dalla vischnaunca da Mustér assicurai tier l'Assicuranza da baghetgs cantunala per ina valeta totala da frs. 1 214 006 011.– (frs. 1 192 868 000.–).

## Protecziun civila

L'obligaziun da construir e mantener stabiliments da protecziun per la populaziun civila exista vinavon. L'obligaziun sa leu nua ch'ei exista avunda stabiliments da protecziun vegnir cumpensada entras ina contribuziun en relaziun dil diember da stanzas. Las localitads dalla protecziun civila el Center da sport e cultura vegnan dapi ca. treis onns survegladas entras il menaschi dil CSC. Il diever da quellas localitads succeda dapi in tschuat onns entras il CSC. Pil menaschi dil CSC ei quei diever necessaris. Ulteriurame in garante scha quei diever in manteniment optimal dallas localitads. Independentame in da quei diever han las localitads da star a disposiziun a favur dalla protecziun dalla populaziun, specialme in las localitads dil post da sanitad SanHist.

En nossa vischnaunca ein pustadas tschun sirenas dalla protecziun civila (Mumpé Tujetsch, Segnas, Cons, Disla e Mumpé Medel) che survechan per alamar la populaziun. Ultra da quei exista ina sirena pigl alarm d'aua a Pardomat. Tuttas sirenas han funcziunau a caschun dallas emprovas d'alarm l'emprema mesjamna da fevrer. Il cantun ha sco usitau menau atras las controllas periodicas dils stabiliments privats da protecziun.

# Scolaziun e formaziun



**Jris Lombris**, geraua scolaziun  
*«Il mund ei la vera scola pertgei leu emprendan ins tut da sez.»*  
(Johann Nepomuk Nestroy)



**Roger Tuor**, meinascola  
*«En tei sto arder quei che ti vul envidar els auters.»*  
(Augustin Aurelius)

## Equipa d'instrucziun/persunal

Igl onn da scola 2019/20 occupa la vischnaunca duas mussardas da scoletta, otg scolastas primaras, duas pedagogas curativas, ina catecheta, sis personas d'instrucziun pil scalem superiur, duas scolastas per zambergiar textil e scolaziun da tenercasa, ina scolasta pil sustegn da lungatg ella scoletta ed ina scolasta per instruir talian facultativ el scalem superiur. Aschia instrueschan 23 magistras e magisters en pensum cumplein ni parzial en nossa scola populara.

Las suandontas personas d'instrucziun han astgau festivar in giubileum da survetsch: Petra Pally,

Andrea Schmed e Fabian Tschuur (5 onns), Adrian Pally (10 onns), Roger Tuor (25 onns) ed Irena Flepp (30 onns). Cordiala gratulaziun pil grond engaschi ed engraziel fetg per la fideivladad!

Nus mirein anavos sin in bien e constructiv onn cun paucas midadas. Il diember da scolastas da nossa scola populara crescha, in fatg fetg legreivel.

## Novaziuns

Cun grond plascher ha nossa scola populara Mustér astgau beneventar ella partiziun dalla primara cun l'entschatta dil niev onn da scola las duas scolastas Ladina Bearth e Riccarda Caduff.

In novum essenzial ha ei dau ella tabla da lecziuns dil scalem superiur pervia dil niev plan d'instrucziun 21. Duront quater lecziuns ad jamna el rom «individualisaziun» sepreparan ils giuvenils aunc meglier sin la midada naven da nossa scola ora el mund «professional». En duas da quellas lecziuns rinforzan las giuvnas ed ils giuvens lur competenzas personalas els roms da matematica e/ni lungatg. En tschellas duas lecziuns sededicheschan las scolastas ed ils scolars dalla tiarza superiura ad ina lavur da project personala.

Il rom «medias ed informatica» survegn adina dapli impurtonza e peisa era en la scola populara. Dapi igl onn da scola 2018/19 frequentan la 5avla e 6avla primara in'ura ad jamna il rom medias ed informatica. Grazia alla buna e constructiva collaboraziun cun las autoritads communalas ei nossa scola – era pil scalem superiur- equipada optimalmein per quella nova sfida. Ina bellezza pareta fa era il niev plaz da pausa. Las lavurs vegnan terminadas la primavera 2020. Engraziel fetg pil sustegn, la realisaziun e la finanziaziun da quei bi project.

## Jamnas da project – onn da scola 19/20

Sper il program usitau ha nossa scola populara organisau in grond project communabel cun tuts affons da nossa scola populara. Duront in'entira jamna ei il tema catscha, uaul, flora e fauna ed animals selvadis stai el center d'attenziun, d'observaziun e d'acziun. Cun il grondius agid ed il nunstunclenteivel engaschi dall'Uniun da catschadurs, dall'Uniun da pescadurs, dall'Uniun da tiradurs, digl Uffeci forestal communal, dils guardiacatschas e dil guardiapescas dalla Cadi, digl uffeci cantunal pigl uaul e prighels dalla natira, dil Center sursil-



Persunas d'instrucziun onn da scola 2019/20

van d'agricultura Mustér e da tuttas gidontras e gidonters externAs vein nus saviu porscher a tut ils affons naven dalla scoletta tochen tier il scalem ault ina nunemblideivla jamna. In grond Dieus paghi persuerter!

Mintg'onn il schaner gaudan la scoletta e las empremas duas classas primaras in'jamna da skis. Dieus paghi alla scola da skis e snowboard Mustér per l'organisaziun e la guida da quellas duas jamnas sco era alla ÖKK Cadi, alla Banca Cantuna-

la Grischuna ed allas Pendicularas Mustér per lur generus sustegn finanziel. Senza quels fidai partenaris fuss quella purschida essenziala per nos affons indigens buca realisabla.

### Diember da scolars 2019/2020

Classa	Scolast e scolasta	Medel	Buobs	Buobas	Total
Scoletta	Petra Pally		8	12	20
Scoletta	Pia Condrau	1	11	9	20
Sustegn da lungatg	Andrea Schmed				
<b>Total scoletta</b>		<b>1</b>	<b>19</b>	<b>21</b>	<b>40</b>
<b>Scola primara</b>					
1.A classa	Yvonne Flepp		8	8	16
1.B classa	Ladina Bearth	1	9	6	15
2. classa	Riccarda Caduff		6	12	18
3. classa	Roger Tuor		10	9	19
4. classa	Michel Andriuet	1	10	4	14
5. classa	Gion Tenner	1	9	7	16
6. classa	Bruno Flepp	3	12	9	21
<b>Total</b>		<b>6</b>	<b>64</b>	<b>55</b>	<b>119</b>
Pedagogia curativa	Stefania Ritter				
Scola da lavur e textil	Irena Flepp/Catarina Steger				
Religiun/etica/att	Corina Defuns/Sabrina Capaul				
<b>Scola reala</b>					
1. classa	Aluis Hosang	1	0	5	5
2. classa	Aluis Hosang		3	1	4
3. classa	Fabian Tschuor	1	5	2	7
<b>Total</b>		<b>2</b>	<b>8</b>	<b>8</b>	<b>16</b>
Persuna d'instr. scalem sup.	Kai Hinrichsen				
Pedagogia curativa	Olinda Hosang				
Talian facultativ	Regula Arpagaus				
Scola da tenercasa	Catarina Steger/Irena Flepp				
<b>Scola secundara</b>					
1. classa	Gabriel Venzin-Marty	1	3	4	7
2. classa	Adrian Pally	1	2	4	6
3. classa	Christoph Berger	4	4	8	12
<b>Total</b>		<b>6</b>	<b>9</b>	<b>16</b>	<b>25</b>
<b>Total scolars (incl. scoletta)</b>		<b>15</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>200</b>

### Svilup dil diember da scolars

2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
177	176	177	175	179	175	179	194





Di da latg



Trofea d'uaul; ils affons dalla 3. e 4. classa gaudan l'instrucziun davart igl uaul ella bellezza cuntrada si Stagias



Jamna da project «flora e fauna»; als scolars dalla superiura vegn declarau las differentas funcziuns da nies uaul

**Viadis da scola: primavera 2019/atun 2019**

Classa	primavera 2019/atun 2019
scoletta	Fontanivas
1. e 2. classa	Cumpadials, excursiun a Tumein tier «Wieland»
3. e 4. classa	Lag Serein, Mustér
5. e 6. classa	Pumpiers dil marcau Turitg / Munt S. Gieri
1. superiura	Svizra occidentala (Rorschach e contuorn)
2. superiura	excursiun d'atun ellas muntognas da Sursassiala
3. superiura	excursiun d'atun ellas muntognas da Sursassiala
3. superiura	
– ventschidas	excursiun da treis dis ella regiun dil Lag da Turitg

**Occurrenz**

Mintg'onn ei nossa scola activa els suandonts secturs:

- cantar dils retgs e dallas reginas da Buania
- visetas en PUNTREIS/Aua Viva cun cant e scuntrada
- embelliment dil til da tscheiver
- decoraziun dallas finiastras pil temps d'advent e duront igl entir onn
- vendita da products dalla Pro Juventute
- vendas da different products per sustener instituziuns caritativas
- duas gadas ad onn rimnada da pupi
- schubergiar cultira en vischnaunca

**Scolaziun cerchel scolastic**

Ils 22 da matg ei nies team sescolaus davart il tema «entretschament el mintgadi da scola». David Halser dalla scola da talents Glion ei staus meinacuors. Senezegiar da sinergias en classa ed el team ein stai el focus da quei di da scolaziun. Duront ils proxims 1-3 onns vegn la scolaziun persunala da mintga persuna d'instrucziun vinavon a star en





Til da tscheiver



Viseta el center da sanadad PUNTREIS



Sanaziun dil plaz-scola

stretg connex cun l'introducziun dil plan d'instrucziun 21.

### Sguard anavon

Las annadas 2014 e pli giuvnas dumbran in bi ed empermettent diember d'affons che possibilite-scha a nosssa scola da crescer ed aschia restar ina dallas grondas sco-

las popularas dalla Surselva. El cerchel scolastic dat ei – stan oz – neginas mutaziuns entochen alla fin digl onn da scola 2020/2021. Vinavon el center resta il niev plan d'instrucziun 21 cun tut sias novaziuns e sfidas. L'introducziun ed ils emprems pass ein gartegiai bein. Plein motivaziun e plascher suon-dan las proximas etappas.

Las vacanzas da stad 2021 vegnan ad esser per ina jamna pli cuortas.

Ulteriuras informaziuns ein d'anflar sut: [www.scoladisentis.ch](http://www.scoladisentis.ch).





Fiasta da s. Placi en baselgia parochiala a s. Gions

## Cultura e temps liber

### Pleiv catolica

Cull'entschatta fenadur ha nies niev plevon administratur surpriu sia incarica a s. Gions. Il niev plevon, sur Mathew Kurian Vazhakapara, ei nashius ils 15 da matg 1970 a Mullenkolly/Kerala ell'India. Suenther ils studis da teologia eis el vegnius ordinaus spiritual ils 2 da schaner 2001 a Bathery. El ha lu studegiu vinavon a l'universitad catolica ad Eichstätt en Germania. Ils onns 2007 entochen 2009 ei sur Mathew staus duront rodond 27 jamnas a Mustér e substituiu il plevon sur Alexi. Cun grond plascher astgein nus constatar che sur Mathew ei gia s'integraus fetg bein tier nus. Nus giavischein ad el vinavon tut bien en nossa pleiv, in bien maun sco pastur dallas olmas ed exprimn enviers el in cordial e cauld beinvegni en nossa pleiv.

La collaboraziun denter las pleivs da Tujetsch, Medel e Mustér funcziuna oreifer. Cun la pleiv da Tujetsch essan nus danovamein se-

convegna, pertuccont l'incarica dubla da nies organist Claudio Simonet. Nus essan perschua di che la collaboraziun denter las pleivs da Sursassiala vegn egl avegnir ad esser pli e pli impurtonta. Il contact denter las pleivs dalla Cadi vegn denton era egl avegnir buca ad esser in problem, administreschan gie en Tujetsch, a Mustér, a Sumvitg sco era a Breil spirituals oriunds dall'India las quater pleivs.

Dapi igl onn da scola 2018/19 cuntegn igl urari da scola mo pli ina lecziun d'instrucziun religiosa. Ina dallas duas lecziuns d'entochen oz ei vegnida strieda e remplazzada entras ina lecziun d'etica. L'instrucziun religiosa succeda per la pli gronda part sin basa ecumena, quei tenor il plan d'instrucziun 21. Nus engraziein grondamein a nos catechets e nossas catechetas per lur impurtonta e buca adina sempla incarica.

Ils 11 da november 2019, il di da sogn Martin, ha la claustra da

Mustér astgau consecrar il niev altar grond e suenter dus onns saviu presentar per l'emprema gada la bein restaurada baselgia da sogn Martin. In grond pievel ha assistiu alla cuminonza claustrala a caschun dalla reconsecraziun dalla baselgia e dalla benedicziun dil niev altar principal entras il nunzi apostolic dalla Svizra, arzustg Thomas Gullickson.

Duront il temps da renovaziun dalla baselgia claustrala ha la pleiv s. Gions astgau dar suttetg als claustrals per celebrar lur fiastas grondas. Aschia han la claustra e la pleiv festivaun comunablamein la fiasta da Nadal en baselgia parochiala a s. Gions. Plinavon ha era uonn giu liug a s. Gions la processiun da Sontgilcrest el quartier Dulezi e cun la benedicziun finala avon la Casa Puntreis. Cun grond plascher vein nus era retschiert ils claustrals ed ils veneraturs da s. Sigisbert e s. Placi ils siat da fenadur, a caschun dalla fiasta da s. Placi. Ina gronda fuola



Viseta dalla plevonessa Quantisha Mason dalla Presbyterian Church of the US ell'Aua Viva

ei separticipada alla messa pontificala, cun chor ed orchester ed alla processiun tras il vitg entochen avon la porta dalla claustra.

Igl ei stau ina biala ed emperneivla collaboraziun denter claustra e pleiv. Nus tuts selegrein dalla bellezza baselgia claustrala suenter la renovaziun, vein denton in ni l'au-ter larmin els egl, bein savend che talas fiastas grondas vegnan per decennis buca pli a serepeter a s. Gions. Cun grond plascher astgein nus denton informar che la pleiv e la claustra sesprovan da mantener la zun buna collaboraziun e prevedan che la cuminonza claustrala fetschi ina gada ad onn ina viseta a s. Gions.

Las ulteriuras festivtads ecclesiasticas han giu liug el ritmus da mintg'onn. La dumengia alva a s. Gions, las fiastas da perdanonza a s. Gions ed a Segnas e l'usitada processiun da s. Antoni a Cavardiras. Nus engraziein grondamein alla societad da musica, als chors-baselgia s. Gions e Segnas, sco era a tuttas outras uniuns che separticipeschan ed embelleschan nossas fiastas ecclesiasticas.

Biaras e biars prestan en tutta tgeuadad gronda lavur a favur dalla pleiv e dalla populaziun da

Mustér. A tuttas e tuts in grond e sincer engraziament. Pil futur giavischchein nus a nus tuts sanadad, cuntentientscha e la benedicziun dil Tutpussent.

#### Pleiv evangelica-reformada dalla Cadi

Era egl onn vargau ha ei dau en nossa pleiv biaras occurrenzas, sesidas e lavurs da project. Ina caussa ei adina puspei dada en egl: La multifariadad da nossa pleiv! Tut quels differents carstgauns, emporta buca da tgei cultura ch'ei derivan, s'entaupan a caschun d'ina ni l'au- tra occurrenza e van per in temps ina via comunabla. Ils commemorbers da nossa pleiv derivan da nov differentas naziuns. Frontscha, Ungaria, America, Tiaratudestga ni la Caribica per mo numnar entginas, muossan denton gia con differentas che nossas tradiziuns ed experientschas ein. E tonaton ei ina convivenza beinvulenta pussevla. Quei legra nus zun fetg.

Survetschs divins en differentas fuormas, sentupadas per affons ed il teater d'advent, seras da film ni discuors, viseta dalla Presbyterian Church of the US ein stai ina part dil program, aschia era exposiziuns d'art ell'AUA VIVA cun maletgs d'Antonino di Bella, fotogra-

fias da Claudia Lutz e maletgs dad Anthony Nwachukwu. Grond plascher ha il circus/teater da Nicole & Martin sil prau avon l'AUA VIVA fatg a nus.

Suenter la demissiun da Corinne Defuns-Kohler ha la radunonza dalla pleiv eligiù Hans Möckli-Fry sco niev president e Jeannette Venzin-Niklaus da niev en suprastonza. Mateusz Niedzwiezki ei vegniù engaschus sco niev musicist e Gabriela Tambornino ha surpriu la purschida da cantar culs affons pigns.

El survetsch divin dalla fiasta da reformaziun essan nus seregurdai dall'inauguraziun da nies center da scuntrada AUA VIVA avon 20 onns. Suenter 20 onns en funcziun ha la pumpa dil scaldament stuiu vegnir remplazzada ed il sistem d'illuminaziun vegn proximamein midaus ora. Pil subvenziunament da quella midadas in grond engraziament alla baselgia evangelica reformada dil Grischun.

A caschun dalla radunonza digl atun ha la pleiv eligiù ina cumissiun per instradar la successiun da nies plevon Roland Just che va 2021 en pensiu. Era in commember dil cussegl d'administraziun dalla fundaziun ei representaus en quella cumissiun.



Entras ina revisiun dalla constitu-ziun dalla baselgia evangelica re-formada vegn il colloqui Ob dem Wald/Sur igl uaul transformaus en la regiun da baselgia, quei che duei animar las pleivs evangelicas dalla Surselva da collaborar pli stretg. Nus essan spannegiai, tgei colligiazions che seresultan ordlunder.

### Fundaziun ecumena «Tür auf – mo vinavon»

Igl invit alla surdada dil premi Prix Benevol Grischun, ils 7 da december 2019 alla scola aulta specialisada (FHGR) a Cuera, ei vegnius nunspitgadamein. Duess nosa fundaziun veramein esser ina da quellas ch'ei vegnida eligida d'ina giuria dad astgar retscheiver in dils premis? Il cussegl d'administraziun dalla cumissiun da fundaziun ha eligiu il president Roland Just, Madlen Deflorin-Spescha sco delegada dallas pleivs catolicas e nosa promotura da giuventegna Gabriela Cabalzar d'assister a quei event. E lu la gronda sorpresa: Nus vein buca retschiert in dils treis premis da reconuschientscha, mobein gest il Prix Benevol sez! La commembra dalla giuria ed anteriura cussegliera naziunala Silva Semadeni, ha argumentau en siu plaid la decisiun dall'elecziun en favur da nosa fundaziun pil premi culs differents e persistent projects el sector social ed intercultural ed igl engaschi regional ed internaziunal. A tut ils voluntaris ellas cumissions dils divers projects, a nos emploiai ed als commembers dil cussegl d'administraziun dalla fundaziun cordiala gratulaziun tier quella grondiusa reconuschientscha ed in grond e sincer engraziament per tut igl engaschi.

Il cussegl d'administraziun dalla fundaziun ei seradunaus treis gadas ad ina seduta. El ha giu da decider davart fatschentas giuridicas e finanziales (approbar rapports

e quens annuals, preventivs, contracts, elecziuns da conluvrers) e sediscuorer davart ils fatgs strategics dils divers projects.

Nus vein stuiu prender cumiau da Severino Solèr che ha representau entgins onns la vischnaunca da Tujetsch ella cumissiun da menaschi dalla canorta Lumpazi e la pleiv catolica Tujetsch el cussegl d'administraziun dalla fundaziun. Nus engraziein ad el cordialmein e

giavischein ad el tut bien pil futur professional e personal.

Ell'organisaziun dalla canorta **LUMPAZI** ha ei dau ina midada che ha giu per consequenza ch'igl ei vegniu eligiu ina nova cumissiun da menaschi ed in cussegl da geniturs independent. A caschun d'in apéro ella canorta il november, ha il cussegl d'administraziun dalla fundaziun priu cumiau dils vegls e beneventau ils novs commembers dalla



Premi Prix Benevol Grischun 2019



Lumpazi sin excursiun



*Viadi da juvenils ad Antwerpen*

cumissiu da menaschi. Il niev cussegl da geniturs ei lu vegnius eligius a caschuna dalla seduta dil november. L'occupaziun ella canorta ei pil mument plitost regressiva, tiel hort pop e poppa s'augmenta l'occupaziun. Tuttina fa ei gronds fastedis da menar la canorta economicamein. Grazia al sustegn dalla baselgia evangelica reformada dil Grischun e dall'uniun grischuna d'agid protestanta ha il deficit saviu vegnir sminuius empauet. Ina correcziun economica vegn ei denton pér a dar cu la Regenza grischuna realisescha las decisiuns fatgas davart la finanziaziun dallas canortas el cantun Grischun. In grond Dieu paghi al Club Lions Tgina dil Rein che ha empermess ina contribuiziun finanziaza per 2020 allas famiglias cun entradas bassas per segidar a finanziaziun las contribuiziuns dils geniturs.

Niev el team ei Seraina Capaul che ha suenter cuort temps d'introducziun ella nova lavur gest saviu entscheiver siu emprendissadi FaBe. Duront il temps da materniad da Nadine Rei ei Nicolas Hofstetter vegnius engaschus per treis meins.

**GIUVENTETGNA CADI** ha entschiet 2019 cun ina nova cunvegna da prestaziun per lavur aviarta da giuventetgna cun las vischnauncas Trun, Sumvitg, Mustér, Medel e Tujetsch. Las vischnauncas han delegau mingamai in gearu ella cumissiu da



*Habitadi da students dalla MOCTECH*

menaschi da GIUVENTETGNA CADI, quei che ha meglierau la collaboraziun e la comunicaziun cun las autoritads communalas. Sper ils locals da giuventetgna ed ils divers projects dat ei da niev era las sentu-padas da mesjamna suentermiez-di. La promotura da giuventetgna stat a disposiziun a Sedrun ed a Mustér als juvenils per discuors e cussegliaziuns. Jugend.gr ha orientau la cumissiu co ins savess contonscher il label 'Jugendfreundliches Bergdorf'. Las vischnauncas vegnan a decider en caussa 2020. Tier las sedutas da cumissiu ei adina puspei vegniu discutau, co ins savess trer ils juvenils meglier e pli ferm naven d'ina societad da consumaziun ad ina societad da participaziun.

**MBARA OZIOMA** ha baghegiu cun sustegn dalla BMZ en Tiaratudestga la tiarza e davos etappa dalla scola professiunala MOCTECH – casa da dimora e cuschina/sala da magliar. Ina perioda da plievgia extraordinari ferma – era ell'Africa dil vest ei la midada dil clima da sentir – ha retardau la lavur, aschia ch'ina damonda al ministeri per prolungaziun dil temps da baghegiar ei stada necessaria. Entochen igl avrel 2020 sto il project denton esser terminaus. Il viadi da project cun treis puras dalla Surselva e treis representants/as dalla baselgia evangelica reformada dil Grischun ei staus in success ed ha dau allas dunnas dalla cooperativa novas ideas pil project dad «agrobusiness» ed als participonts dil viadi impressiunon-



tas experienschas dalla sentupada interculturala.

Cul **CAMP CADI** ein 33 juvenils stai ad Antwerpen en Belgia. Per la davosa gada ei era Marie Rose Deflorin stada dalla partida. Suent 18 onns engaschi ei vegniu priu cumiau dad ella la fin digl onn cun in grond engraziament.

Alla fin engraziein nus cordialmein a nossas suprastonzas dallas pleivs, a collaboraturs e collaboraturas ed a varga 100 voluntaris ellas differentas gruppas da lavur ed els projects dalla fundaziun per lur grond engaschi e la buna collaboraziun che ha giu liug en in clima aviert e constructiv. Medemamein lein nus engraziar a tut ils fautors e sponsurs dalla lavur dalla fundaziun. Senza quellas contribuziuns fuss quella lavur buca pusseviva. Da gronda impurtonza ein ils generus sustegn finanzials da vischnauncas e pleivs dalla Cadi sco era dalla baselgia evangelica-reformada e dalla baselgia catolica dil Grischun.

### Biblioteca populara

Dapi l'entschatta 2019 meina in team da tschun dunnas la biblioteca, numnadamein Nadja Hosang, Manuela Venzin ed Ulrike Lechmann da Mustér, Susanna Venzin da Medel e Petra Schmid da Tujetsch. Mintga collaboratura ei responsabla per ina sparta determinada, il medem mument denton era per il funcziunament digl entir menaschi. Quella repartiziun d'incumbensas e da responsabladads para da secumprovar e nus astgein mirar anavos sin in onn variont cun differentas occurrenzas e purschidas.

Il schaner vein nus remplazzau il computer principal e segirau da niev nossas datas en in sistem da cloud. Ultra da quei ha ei dau il zercladur ina midada ella catalo-



*Prelecziun da Hubert Giger*

ghisaziun. Sco tut ils commembers dalla cuminonza da cataloghisar biblio.gr vein nus surpriu da niev las reglas internaziunalas da cataloghisar RDA. Per sepreparar per quella midada han duas collaboraturas frequentau mintgamai dus cuors. El fratemp essan nus tuttast introducidas bein el niev sistem e profitein durant cataloghisar digl access al pool da datas dil Survetsch svizzer da bibliotecas.

Il davos treis onns han era ils hosps da vacanzas saviu profitar dalla purschida dalla biblioteca cun la carta da hosps da Sedrun Mustér Turissem. Per la sesiun da stad 2019 ei quella purschida da Sedrun Mustér Turissem deplorablamein vegnida stihada. Sco recumpensa offerin nus als hosps da vacanzas in abbonament da hosps per 10.–francs il meins.

Danovamein vein nus astgau profitar dalla collaboraziun cun la Pro Juventute Cadi che schenghegia als affons da quater tochen tschun onns bons per in abbonament da famiglia dalla biblioteca. Quels bons vegnan duvrai stediamein e la biblioteca astga selegrar dalla viseta da numerusas familias juvenas. Per quei sustegn prezios a favur dalla promoziun dalla lectura engraziein nus cordialmein alla Pro Juventute Cadi.

A caschun dil teater el liber «La stria da Dentervals» vein nus organisau il mars ina prelecziun cun igl autur Hubert Giger. Nus vein giu grond plascher che l'occurranza ha svegliu ton interess. Nus vein astgau beneventar 40 auditoras ed auditoras en nossa biblioteca. Durant igl apero suandont ha ei aunc dau la pussevividad da discutir in cun l'auter e cun igl autur.

Per ils affons e juvenils vein nus purschiu las occurrenzas regularas sco «Buchstart» (affons pigns), Mats (historias per affons dalla vegliadetgna prescolara) e visetas guidadas per classas. Per quellas stattan a disposiziun a nus novissimamein quater iPads che nus vein saviu acquirar grazia ad in sponsor generus. Ultra da quei vein nus purschiu il settember durant l'jamna bibliotecara cul tema «aviert e colligiau», ina aschinumada «Makerspace-Toolbox» cun differentes roboters. Quellas occurrenzas roboticas ein vegnidas visitadas bein. La finamira da talas purschidas sin plaun svizzer, ei dad arver la biblioteca sco liug da sentupada sco era per autras activitads ed aschia era da plidentar in publicum ch'ei meins interessaus alla lectura.

2019 vein nus saviu cumprar 776 novas medias. In niev element en nossa purschida da medias ein las





Leger – mia pissiun

figuras da «Tonie», portatuns dirigi via WLAN cun raquens e musica per affons.

Cun 15 766 emprests cumparegliau cun 13 634 digl onn vargau, vein nus puspei saviu augmentar nies diember d'emprests. Quei legra nus naturalmein fetg e motivescha nus da tgirar vinavon nossa purschida actuala e d'introducìr a medem temps era novas purschidas ed occurrenzas. Per ina biblioteca eis ei impurtont da saver porscher cudschs attractivs ed autras medias interessantas. Gest aschi impurtontas ein denton era las personas che fan diever da quella purschida. En quei senn engraziein nus a tut nosa clientella per igl interess e las numerusas visetas. Medemamein engraziein nus allas vischnauncas che possibiliteschan quella purschida preziosa a favur dalla cultura e promoziun dalla lectura; alla vischnaunca da Mustér sco purtadra, denton era allas vischnauncas da Tujetsch, da Medel e da Sumvitg per lur sustegn finanziel.

#### 40 onns Uniun da costums Mustér

Per la vigelgia da Nossadonna d'uost igl onn 1979 ein 27 personas – 15 dunnas e 12 umens – sentupadas ella sala dil Hotel Sax per fundar l'Uniun da costums Mustér. Ins ha

eligiù sco emprema presidenta Giuseppa Hosang, sco actuar Giusepp Truatsch e sco cassier Franz Flepp. Ermelinda Casanova ha surpriu igl uffeci da mussadra ed ha adempiu quell'incarica cun bravura e bia pazienza durant 25 onns. Aschia che l'actuala mussadra Heike Levy astga festivar a caschun dil giubileum da 40 onns dall'uniun era già siu giubileum da 15 onns.

El decuors dils onns ha l'uniun sviluppau in'activitad remarcabla. Aschia ha l'uniun priu part a differentas sentupadas da costum europeicas, denter auter a Vienna, Antwerpen e Martigny. L'uniun ha el decuors da quels onns priu part a tuttas fiastas da costums federalas ed allas fiastas dad Unspunnen ad Interlaken. E l'uniun ha darar schau la vischnaunca a mesa via cura ch'ella ei vegnida dumandada da segidar en ina fuorma u l'otra. Aschia ha l'uniun gidau biars onns dad organisar e manischar la fiasta d'empem d'uost. L'uniun da costums embellescha mintg'onn differentas fiastas ecclesiasticas cun lur preschientscha.

Actualmein fan 14 personas, 11 dunnas e 3 umens activamein part dall'uniun. Quater personas ein pli giuvnas che 60 onns. Il spieghel da vegliadetgna dall'uniun ei identics cun quel dall'uniun cantunala. Fer-

ton ch'igl ei en auters cantuns usitau che las uniuns da costums tgiraran era il cant popular, tgiraran las uniuns el cantun Grischun suletta-  
mein il sault popular. Da 21 uniun ein aunc 11 uniuns activas sil sectur dil sault popular. En Surselva existan aunc duas uniuns activas, ina a Glion ed ina a Mustér.

Malgrad in futur malgness ha l'Uniun da costums Mustér organisau ina mudesta fiasta che ha giu liug la dumengia, ils 26 da matg 2019 suentermiezdi en halla Cons, cun in suentermiezdi da sault per tuts quels che han plascher d'alzar la comba el tact dalla musica populara. Cun la capella Bündner Ländlermix sut l'egida digl enconuschent musicist Bruno Brot han els envidau ina dallas enconuschentas e modernas musicas popularas da nies cantun per embellir la fiasta.

La suprastonza communal sa mo sutlingiar ils plaids dil president actual Ervin Maissen che less animar in e scadin da separticipar regularmein e fideivlamein ad ina u l'otra uniun culturala ni sportiva per cheutras contribuir sez agl agen beinstar ed a quel da nossas cuminonzas.

Cordiala gratulaziun pil giubileum e grond engraziament all'uniun da costums per tut engaschi en favur da nossa cultura.

#### Gruppa da sault dils seniors

Il matg 1991 ha dunna Giuseppa Hosang-Flepp giu igl anim e la curascha d'inziar la gruppa da sault per seniorAs en nossa vischnaunca. La gruppa che dumbrava tochen 20 senioras e seniors – enqualin da quels ella biala vegliadetgna dad 80 onns e dapli – s'entupava regularmein mintga mesjamna naven digl october tochen la fin d'avrel. Sco ulteriuras gruppas da sault en Sur-



Uniun da costumes Mustér



Davosa sentupada ell'aula dils 24 d'avrel 2019

selva eis ella stada sut il patrunadi dalla Pro Senectute. El center dallas sentupadas steva il sault, saults populars meditativs ed internaziunals. Il saltar ha buc mo promoviu il moviment, mobein era trenau la memoria pils mecanissem dil sault. Giuseppa Hosang ha detg inaga: «Nossa finamira ei da s'entupar inaga ad jamna, emblidar ils quitaus e mals e star da cumpignia».

Ils saults survevan buc mo al moviment dils participonts e dallas participontas, els vegnevan era nezegiai da temps en temps per presentaziuns.

La gruppa ei sepresentada a differents fiastas popularas en ed ord

vischnaunca ed ha era saltau en baselgia. Regularmein separticipava ni organisava la gruppa sentupadas regiunalas e cantunalas cun autras gruppas da sault dalla Pro Senectute. In dils puncts culminonts ei stada l'organisaziun d'ina revista da moda d'antruras en halla Cons igl onn 1999. Persunas dall'entira Cadi han presentau vestgius, usits e requisits dils onns 1850 tochen 1950.

Suenter in engaschi da buca meins che 28 onns ei dunna Giuseppa Hosang sedecidida cun grev cor da calar sco menadra da sault. Deploablamein han ins anflau neginA successurA ed il viadi a Glion tier la proxima gruppa da sault ei per nos-

sas senioras e seniors memia stunculentus. Aschia ha la davosa sentupada giu liug ils 24 d'avrel 2019 ell'aula. Tier quella fiastetta han ins era envidau saltunzs e saltunzas da pli baul, ins ha saltau aunc inaga da cuminonza e silsuenter aunc gudiu in per bialas uras en buna cumpignia.

Per tut il prestau en favur dalla cultura da sault populara engraziein nus a dunna Giuseppa Hosang cordialmein.

### La stria da Dentervals

Il matg 2019 ei il liug idilic da Sontga Gada settransformaus en in vitget da teater. Camiuns e vehichels pleins cun tribunas, tecnica, tendas e bia auter material ein carrai a Sontga Gada. Nundumbreivels mauns han gidau da construir l'infrastructura per presentar il teater el liber da «La stria da Dentervals». Da l'autra vart ein las acturas, ils acturs e la finala era las statistas ed ils statistis stai vid emprender texts e far emprovas. Varga 200 personas dalla Surselva, mo era da pli lunsch naven han luvrau maun en maun per saver presentar las 11 producziuns che han entschiet ils 30 da matg 2019.

Il toc screts da Hubert Giger sin basa da siu agen roman «La stria da Dentervals» tracta la stgira historia dalla persecuziun dallas strias ch'ei succedida cheu tier nus ed ell'entira Europa. Il regissur ed inziant dil project René Schnoz ha capiu d'inscener a Sontga Gada sin ina gronda surfatscha il teater el liber a moda e maniera zun realistica e commuentonta.

Duront las emprovas el liber ei l'aura semussada dalla vart bletscha e freida, per la finala esser buna duront las producziuns. Duront 9 dallas 11 producziuns vendidas ora ei l'aura numnadamein stada stupen-





*Emprova generala*



*Emprova generala*



*Ils acturs e las acturas*

ta. Duas producziuns e cunzun la derniera ein curdadas ell'aua. Mo ton ils giugadurs sco era ils gidonters han tuttina teniu la dira e buca schau disturbar. Marina Blumenthal e David Flepp, han ensemen cun las acturas ed ils acturs laics demussau ina qualitat da teater admirabla. La musicista Ursina Giger ha sutlingiau cun sias cumposiziuns, cun presentar quellas el liug e cun sia narraziun per tudestg ed aschia procurau per ina atmosfera tut speciala. Las rodund 3000 visitadras e visitaders han aschia astgau guder in spitalchel unic a Sontga Gada.

Igl entir project ha mo saviu vegnir realisau perquei che biaras persunas dalla regiun ein s'engaschadas a moda extraordinaria en ina moda ni l'aua e han aschia mussau ch'igl ei era ozildi aunc pusseivel da realisar projects gronds en nossa vischnaunca. Il medem vala era per il sustegn dallas fatschentas ed instituziuns ch'eiin segidadas finanziamein ni cun material e lavur. In grond engraziament a tuttas e tuts persunter.

«La stria da Dentervals» ei stau in success e quei buca sco davos era grazia al sustegn dalla vischnaunca da Disentis/Mustér. In grond engraziament persunter e nus sperein era d'astgar quintar ina proxima gada cun in tal susteniment. Il comite d'organisaziun ha buca decidu da far in proxim project, mo l'uniun vegn buca sliada ed in «NA» ad in project futur ei era buca vegnius decidus. Mo pil mument schein nus ruassar tut empau e tgisà tgei ideas ch'il temps porta.

**Il comite d'organisaziun da «La stria da Dentervals»:**

Tina Bundi, Flavio Deflorin, Manuel Flepp, Gion Hosang, Rita Huonder e Marco Tomaschett.





Concert dalla musica da tscheiver «Las Bagordas» durant la fiasta dil vitg



Visitaders vid gustar ils products durant la fiera da Nadal (Foto Hans Huonder)

### Fiasta dil vitg Mustér

Sonda, ils 17 d'uost 2019 ha giu liug la secunda ediziuin dalla Fiasta dil vitg a Mustér. Il comite d'organisa-ziun ha dau gronda breigia d'organisar ina fiasta per in e scadin tenor il motto «veta el vitg».

Grazia alla bun'aura ed agl agid generus da tuttas varts ei la fiasta gartegiada per cumpleina cuntentientscha da tuts. Las purschidas dallas uniuns e fatschentas ein stadas grondas e variontas. Ils divers concerts da bands indigenas e la musica da sault han lu procurau el ver senn dil plaid per «veta el vitg». Diversas attracziuns han procurau per divertiment per pign e grond. Medemamein ein il s'entupar ed il star da cumpignia buca vegni alla

cuorta.

Ils numerus visitaders han confirmau ch'ina fiasta dil vitg vegn apprezzada e beneventada. Quei motivescha il comite d'organisa-ziun da cuntinuar. Nus selegrein dad in bien seveser alla Fiasta dil vitg 2021.

### Fiera da Nadal

Ils 23 da november ha l'uniun da dunnas Mustér puspei organisau la fiera da Nadal dallas vischnaucas da Sursassiala. 50 expositurs han dau suatientscha agl invit, tons sco aunc mai. La fiera ei vegnida arranschada sigl areal dalla scola, avon la halla Cons e sil plaz avon il center da sanadad Puntreis. En halla ei vegniu organisau in'ustria cun semplas tratgas. Ils affons han giu la caschun da zambergiar ed en biblio-

teca ei vegniu raquintau historias. Ils affons dalla quarta classa cun scolast Michel Andriuet han embel-liu la fiasta cun entginas bialas canzuns. Malgrad ch'ei ha pluiu igl entir di, ei la gliעד vegnida stediamein a fiera. La finfinala ein talas fieras d'advent buc mo adattadas per la vendita, mobein porschan era caschun da sescuntrar cun vischinas e vischins dall'entira Surselva.

Nus engraziein allas responsablas dall'uniun da dunnas sco era a tuttas gidontras e gidonters per lur grond engaschi en favur d'ina biala sentupada d'advent. Il medem mument engraziein nus a tuttas commembras activas dall'uniun da dunnas cun sia suprastonza al tgamun, per tut lur activitads en favur da nos convischins e nossas convischinas durant igl entir onn ora, oravontut per tut igl engaschi en favur da nos affons mo era da nos seniors.

### Premi Desertina

Ils 8 da November ha giu liug en halla Cons la surdada dil Premi Desertina 2019. Ils premis vegnan surdai sco distincziun per activitads specialas sil sector cultural e dil sport. Pader Urban Affentranger ei vegnius undraus cun il Premi da renconuschientscha per sias stentas a favur dil Forum claustral. En sia laudatio ha dr. Dumeni Columberg valetau il Forum claustral sco pinta miracla. Enteifer 35 onns e 255 arranschaments han divers exponents dalla politica, cultura ed economia svizra dau suatientscha agl invit claustral. La surdada dil Premi da renconuschientscha entras il president communal ei vegnida enramada musicalmein dil Chor baselgia s. Gions sut la bitgetta dad Aluis Hosang.

Las duas musicas da tscheiver han retschert medemamein ord ils





*Surdada dil Premi Desertina (Foto Andreas Cadonau)*



*La nova purschida; igl Escape Room*

mauns dil president communal Robert Cajacob il premi da promozion per lur stentas a favur dalla cuminonza communal e dil tscheiver en special. Kurt Jeitziner ha discuriu dad ina gronda honur d'astgar tener la laudaziun per las duas guggas, essend sez staus activs en omisduas formaziuns. El ha valetau las formaziuns da tscheiver sco absolut dignas da retscheiver la promozion communal. El vesi las musicas sco ambassadurs dalla cultura romontscha e dalla vischnaunca da Mustér. Era ein las duas musicas ensemen cun l'Uniun da tscheiver Mustér ils motors impurtonts dil tscheiver en nossa vischnaunca. Secapescha han las duas guggas era saviu sepresentar alla tribuna cun entgins tocs tscheivriils e quei han ellas fatg a moda perschuedenta. La plascheivla sera ei vegnida terminada cun in stupent aperitiv per tuts presents.

### Center da sport e cultura

Tgei far sch'igl ei malaura, ni sche las pistas ein per exempel pleinas? Ils hosps dalla regiun vegnan spert ina gada sill'idea da mirar el Center da sport e cultura tgei purschidas ch'ei dat. Aschia eis ei magari duront dis da malaura ina pulita truscha. Quei muossa l'impurtonza da purschidas independentas dall'aura per ina regiun turistica. Mo era ch'ei drova insumma alternativas allas purschidas dils sports d'unviern sin pistas e loipas. Aschia



*La halla da tennis transformada en ina sala da congress per la «Technische Seilbahnfachtagung Schweiz»*

ein las frequenzas silla patinera stadas grondas denter Nadal e Daniev e quei malgrad che las cundiziuns da neiv eran bunas. Duront la stagiun d'unviern 2019/2020 ei l'entrada alla patinera per l'emprema gada stada cumprida ella carta da hosps. Quei ed il fatg ch'ei ha giu fetg bia hosps a Mustér ha procurau per in grond diember da gliued silla patinera.

Ina purschida independenta dall'aura ei era igl Escape Room ch'ei vegnius realisaus el Center da sport e cultura. Ina purschida che vegn apprezzada ton dils indigens sco era dils hosps da vacanzas. Aschia han ferm 220 persunas en varga 50 gruppas empruau da mitschar enteifer in'ura ord la casetta dalla stria cun sligiar ils legns preparai analog alla praula da Gionin e Grettina.

Il Center da sport e cultura ha era astgau dar suddetg alla «Technische Seilbahnfachtagung Schweiz» che las Pendericulas Mustér e l'Arena da skis Sedrun-Andermatt han organisau comunablamein cheu a Mustér. 50 fatschentas han expoinu lur products e rodund 450 persunas han visitau l'exposiziun ed ils referats davart la tecnica da pendericulas. Ina tala occurrenza ei stada realisabla a Mustér grazia al Catrina Resort che sa porscher avunda dormitoris ella vischinonza. Las purschidas dil Center da sport e cultura ein buca pli part dalla carta da hosps dalla stad. Aschia maunca el quen 2019 la summa da 40 000.–francs ch'era vegnida risguardada el preventiv. Ei ha giu num da tener bein a mistregn las expensas per buca surpassar il deficit previu, quei ch'ei la finala era reussiu.





**Jris Lombris**, geraua sanadad ed ovras socialas  
«La sanadad ei l'emprema obligaziun en nossa veta.»  
(Oscar Wilde)

## Per activitads corporalas eis ei mai memia tard

En nossa societad tecnisada essan nus bia gadas gnanc pertscharts che nus negligin nies tgierp cun far memia pauc sport, cun ver pauc ni negin moviment pli, seigi quei al plaz da lavur, el mintgadi a casa mo era tier la movibladad. Per che nies tgierp funcziuni optimal e stetti era sauns basegna el in minimum da moviment. Mintga pass naven dall'inactivitad corporala, ed eis el aunc schi pigns, promova la sanadad. Carstgauns ch'ei corporalmeins activs vivan pli ditg, ein els onns da vegliadetgna spirtalmeins pli fits e bia gadas visai pli pauc sin tgira externa. Moviment regulau megliersch la sanadad, il beinesser corporal e la sanadad da nies skelet e reducescha divers facturs da resca per malsognas dil cor e dalla circulaziun e malsognas organicas.

Tenor statisticas miera la populaziun da nies cantun il pli savens en consequenza da malsognas dalla circulaziun e dil cor, dil cancer, demenza, diabetes e malsognas cronicas dil flad e quei gia avon ils 70avel natalezi. Ellas procuran per bia tristezia e caschunan gronds cuosts finanziaus. Biaras studias han mussau si tgei effect positiv ch'in stil da viver che promova la sanadad ha sin nossa veta e che quel sa impedir ni silmeins reducir malsognas.

Lein era nus esser pertscharts da quei fatg e far tut nies pusseivel per promover e mantener nossa sanadad. En nossa vischnaunca vein nus ina purschida multifara entras nossas uniuns sportivas. Denton porchas era nossa biala cuntrada, nossa natira dabia pusseivladads da semuentar e da far dil bien a nossa sanadad. Nus stuein mo esser per-

tscharts da quei scazi e nezegiar el schi bia sco pusseivel.

## Emprem cumin da senioras e seniors

Il mars 2019 ei vegniu organisau a Mustér igl emprer cumin da senioras e seniors. Rodund 150 personas dall'entira Cadi ein stadas presentas a quell'occurrenza che ha giu per finamira da sentir il puls dallas generaziuns da 65plus ed evaluar schebein sentupadas ed occurrenzas communablas dallas vischnauncas dalla Cadi ein giavischadas. Envidau a quei cumin han igl ufeci da sanadad dil Grischun, la Pro Senectute, la vischnaunca da Mustér ed ils responsabls dalla Seniors-CA. Sco referenta han ins saviu engaschar l'antieriura cussegliera federala Eveline Widmer-Schlumpf che presidescha il cussegl da fundaziun dalla Pro Senectute svizra. A moda eloquenta e captivonta ha dunna Widmer-Schlumpf capiu da referir davart igl esser e vegnir vegls ed appellau als seniors da restar activs per restar sauns. Sco igl ei stau d'intervegnir da sia vart, mo era davart dils auters plidaders duront il cumin, ei la fitness corporala in impurtont aspect. Silmeins schi impurtonts per vegnir vegls ed esser fits e ventireivels ei denton igl aspect social e la fitness spirtala e mentala. Oravontut il viver en izolaziun ei vegniu taxau sco influenza zun negativa ed a quella influenza vulan ils organisaturs dil cumin dar cunterpeisa cun forzas unidas. In dils megliers exempels co quei sa funcziunar ei Seniors-CA, in project inicialisau cun sustegn dalla vischnaunca Mustér.

## Seniors-CA

Sut l'egida da Linus Maissen, Jürg ed Yvette Riesen ensemen culs responsabls dil Center da sanadad Puntreis ei puspei vegniu purschiu



Cumin da senioras e seniors en halla Cons (foto Jürg Riesen)





Viseta el Hotel Chedi ad Ursera (foto Jürg Riesen)



In pign iert avon l'entrada dil Center da sport e cultura

in vast e variont program da tut gener. Igl onn 2019 ei vegniu organisau denter auter in suentermiezdi musical cun Simon Camartin, in lotto, ina viseta giu Disla al mulin ni ina viseta el Chedi ad Andermatt. Nos seniors han denton era fatg occurrenzas ordeifer nies vitg, seigi quei cun visitar la sculptura OGNA a Trun ni cun far ina viseta ad in'exposiziun speciala el museum retic a Cuera ni cun ir a mirar in film el kino per seniors a Glion. Niev ei vegniu organisau per l'emprema gada ina revista da moda cun e per nos seniors e duas gadas ein nos seniors s'entupai per cuschnar da cuminonza e lu guder las spisas fatgas sez. Il cussegl pastoral ha medemamein purschiu pliras occurrenzas per nos seniors ed il november ein tuts stai envidai ad in gustus gentar ell'Aua Viva.

A tuts ch'ei segidai pil beinreussir dallas sentupadas el rom dil Seniors-CA seigi engraziau inaga dapli grondamein.

Tuttas informaziuns da Seniors-CA succedan el Fegl uffizial Surselva e sin la pagina d'internet [www.seniors-ca](http://www.seniors-ca).

### Fundaziun PUNTREIS

La regiun da planisaziun Sursassiala ha giu suttascret ils 9 da zercladur 2016 ina convegnoentscha per tuccont prestaziuns staziunaras per cussadentas e cussadents attempai sur liung temps.

La Fundaziun PUNTREIS ha fatg la medema convegnoentscha cun la PUNTREIS Center da sanadad SA, ils 2 da fenadur 2013. La PUNTREIS Center da sanadad SA meina la casa da tgira.

Il rapport annual 2019 ei publicaus en fuorma extendida sin la pagina d'internet dall'organisaziun [www.puntreis.ch](http://www.puntreis.ch)



## In pign iert – encunter il cancer

La vischnaunca Mustér ei separticipada, sper rodund 400 autras vischnauncas svizras, all'acziun da solidaritad dalla fundaziun naziunala «L'aiMant Rose» – ina tulipana per la veta. Quell'acziun duei sensibilisar e render attents ch'en Svizra survegn mintg'otgavla dunna la diagnosa cancer dil sein.

La malsogna mida la veta da minga dunna pertuccada, mo era da sia famiglia e siu contuorn. Igl ei aschidadir in'experiencescha dalla veta, pertgei dumignar il cancer ei cumbinau cun tractaments, terapias e malsegirtad. E quei duront liung temps.

La campagna ha en tuttas vischnauncas la medema fuorma. La tulipana sco flur da primavera, simbol



Cuschinar comunablamein (foto Jürg Riesen)

digl optimissem, dalla renaschientscha e da nova forza vitala ei el center dall'acziun. En in liug central ei vegniu plantau tulipanas, rosa ed alvas, en relaziun 1:8.

En nossa vischnaunca ein las tulipanas vegnidadas plontadas igl atun

2019 en in pign iert avon l'entrada dil Center da sport Acla da Fontauna. La primavera 2020 vegnan las tschaguolas a catschar e lu vegnan ins a saver admirar igl iert – nies segn da solidaritad cun tuttas dunnas pertuccadas.

## Construcziun



**Wendelin Jacomet**, gerau da baghegiar ed infrastruttura  
«Projects da gronda impurtonza vegnan meinsvart frenai e quei per fetg differents motivs. La procedura sa cuzzar sur onns ora e procura consequentamein per discussiun tier la populaziun.»



**Ervin Maissen**, menader infrastruttura  
«Vul ti raccoltar, buca emblida da semnar.»



**Marco Tomaschett**, uffeci da baghegiar  
«Pren il bien e lai il schliet. Drova l'energia da sviluppar niev.»

### Lavurs specificas

Sper las lavurs usitadas ei igl uffeci da baghegiar ed infrastruttura s'occupaus specialmein cun suandontas incaricas:

– Accumpignament dallas lavurs per la sanaziun dalla Via Run e dalla Via Funs-Dado, dalla construcziun e sanaziun dalla via a Mumpé Medel e dallas lavurs per

la dislocaziun dalla Via Acletta e per la realisaziun dil project da segirtad ella Val Acletta.

– Cuntinuaziun dalla procedura concernent acquist da terren e dretgs en connex cun la sanaziun dalla Via Lucmagn sil tschancun dalla surbaghegiada Langini.

– Cuntinuaziun dils projects seba-sond sil plan general pigl allontanament e la purificaziun dal-

las auas. Project da canalisaziun Cavardiras – Disla. Projects da canalisaziun en connex cun l'avertura Acletta-Funs cun Acletta Sid, Acletta Ost e la colligiaziun cul quartier Crest d'Acletta. Finiziu dil project per la dislocaziun dalla canalisaziun en connex culla canalisaziun alla Via Veglia. Canalisaziun nova a Latis Ost, realisaziun dalla canalisaziun d'aua schubra a Clavaniev. Project per la scargada dalla canalisaziun a Raveras. Realisaziun dalla serenera a Pardomat e dil conduct da colligiaziun cun Pardomat-Dado.

– Revisiun parziala dil plan da quartier «Latis». Il giavisch d'attribuir ina parcella da niev al quartier Latis resp. procurar l'avertura sur la via da quartier Latis pre-tenda dad ina vart ina revisiun dil plan da quartier Latis cun in regroupgament da terren e da l'autra vart l'adattaziun dalla clav per la repartiziun dils cuosts.





Sanaziun Via Run e Via Funs-Dado

- Revisiun parziala dil plan da quartier Vitget Crestasal Crest d'Acletta, preparaziun en connex cun la revisiun dil plan d'areal Catrina.
- Terminaziun dalla revisiun dil plan da quartier cun regruppament da terren Chischliun. Plan da quartier e regruppament da terren Disentiserhof.
- Revisiun parziala dalla planisaziun locala. Correcturas dalla planisaziun locala a Sax/Sontga Catrina en connex cun la purificaziun da cunfins entras ils projects per la dislocaziun dalla Via Acletta ed il project per la Val Acletta.
- Cuntinuaziun cul project per la revisiun dalla planisaziun locala; specialmein l'elaboraziun dil maletg directiv communal dil territori.
- Collaboraziun en connex cun damondas legislativas, revisiun dalla lescha d'agricultura, preparaziun dalla lescha davart il ruas ed igl uorden public, preparaziun dalla lescha pil manteniment dallas ovras dalla meglieraziun funsila.
- Accumpignament dil project per la sanaziun dil Center da sport e cultura.
- Redacziun da differentas posiziuns dalla vischnaunca da Mu-

stér en connex cun consultaziuns concernent la planisaziun directiva e la planisaziun territoriala dil cantun Grischun.

- Different projects per l'infrastructura, baghetgs communals etc.
- Cuntinuaziun cul project signaletica.
- Cuntinuaziun cul project pertuccont optimar la situaziun dalla purschida da cuorsa liunga.
- Realisaziun dalla sanaziun digl areal dil plaz-scola.
- Cuntinuaziun cul concept da parcar.
- Cuntinuaziun cul concept da molocs.

#### Fatgs da baghegiar

All'istanza da baghegiar ei vegniu inoltrau igl onn 2019 143 (164) damondas da baghegiar. Da quellas ein 49 (74) suttamessas alla procedura ordinaria e 94 (92) tractadas sco annunzia. Enviers igl onn 2018 ei il svilup sil sector da construcziun tenor damondas restaus pli u meins equals agl onn 2018. Tenor informaziuns ed indicaziuns astgan vischinas e vischins, mo specialmein las interpresas quintar vinavon cun in

svilup el sector da baghegiar. Sche gie che la legislaziun davart las habitaziuns secundaras engrevescha plitost investiziuns vid edificis novs sil sector dalla construcziun aulta, laian las proceduras da baghegiar presupponer ch'il svilup actual e las investiziuns en edificis existents cuntinueschi.

L'istanza ha tractau 2 (5) damondas per reclamas ed inscripziuns e 25 (45) damondas da principi. Ultra da quei eis ei stau necessari d'introducir en 1 (6) cass ina procedura da cuntravenziuns encunter las prescripziuns da baghegiar. En 20 (18) sedutas dalla cumissiun da baghegiar ein 119 (146) tractandas vegnidas deliberadas. Igl onn 2019 han differentas controllas da baghetgs preoccupau igl uffeci da baghegiar ed infrastruttura sco era specialmein la tractaziun dil project Acla da Fontauna. Sper las fatschentas da baghegiar ha il menader d'infrastructura preparau 69 (81) fatschentas per la suprastanza communal. La direcziun ha tractau 129 (126) fatschentas che pertuccan directamein igl uffeci da baghegiar ed infrastruttura.

#### Projects

##### Pignola:

La stad 2018 ha la GIGER SA inoltrau ina damonda da baghegiar per la construcziun d'in niev baghetg da mistregn cun localitads d'exposiziun a Pignola. Igl ei da gronda valur d'astgar presentar enteifer la vischnaunca ina fatschenta che porscha plazzas da lavur a nossa regiun.

##### Acletta:

Cun la collaudaziun finala dil Catrina Resort ils 19 da december 2019 ei vegniu terminau in fetg grond project. En connex cun la realisaziun dil resort ein dapi entgin temps era discussiuns avon maun



Giger SA: Il baghetg pren fuorma

co sligiar la problematica dil traffic tier las pendicularas. Egl onn 2020 eis ei previu d'inoltrar ina damonda da baghegiar per ina casa da parcar che duei meglierar la situaziun da parcar a Sontga Catrina.

### Planisaziun locala

Avon in onn vein nus fatg attents alla situaziun per l'adattaziun dalla zona da baghegiar a Sontga Catrina. Tenor dretg vertent vess l'engrondaziun dalla surfatscha stuii vegnir cumpensada cun in'exxonaziun en vischnaunca. Denton han igl uffeci cantunal e la vischnaunca anflau ina sligiazion. Igl october 2019 ha la Regenza approbau quella midada da zona, aschia che quella ei entrada en vigur il november 2019. Gia avon, el decuors digl atun 2019 veva la vischnaunca instradau las mesiras per la revisiun dil plan d'areal Catrina. Las lavurs per quei project cuntinuan.

### Project per la revisiun dalla planisaziun locala

Gia igl onn 2018 ein la gruppa da lavur e la cumissiun per la revisiun dalla planisaziun locala sefatschentadas dalla damonda concernent ils

baghetgs characteristics pil maletg dil liug e las pussevliadads che sortan grazia agl art. 9 dalla lescha davart habitaziuns secundaras. Il futur da quels baghetgs ha era cumpigliau la lavur dalla cumissiun igl onn 2019. Sco era en auters cass ei la pratica dils cantuns concernent l'execuziun da quella damonda buca unita. Il cantun Grischun para da perseguir en quei cass ina strategia bravamein stringenta. Ulteruramein ha la cumissiun tractau e preparau il maletg directiv communal dil territori. Quei document ei vegnius presentaus a caschun d'ina sera d'orientaziun ils 18 da november 2019 alla populaziun ed ei vegnius exponius silsunter pubblicamein ella reit digitala ed en casa communal per prender posiziun. Igl interess davart la populaziun per quei document ei staus onz maghers. La finala duei quei document survir sco muossavia per la revisiun dalla planisaziun locala che suonda. Las objecziuns fatgas vegnan tenor pussevliadad risguardadas.

Il maletg directiv communal dil territori sa vegnir approbaus la primavera 2020 dallas autoritads e sil-

sunter suttames al cantun per enconuschientscha.

### Plan directiv cantunal e regional

Entochen ils 20 da mars 2020 vess la regiun d'elaborar il concept regional da spazi. Quei concept vegn a semorder cul maletg directiv communal. In problem virulent ei il plan directiv regional ch'ei dapi onns en lavur. Cuntzun la part pil traffic plaun para dad esser bloccada senza fin. Igl ei da sperar che la regiun persequiteschi cun in tec pli bia anim quei project ed anfla enza cu ina via ord quei dilemma senza fin.

Sper las damondas davart la planisaziun locala ei la vischnaunca era sefatschentada cun damondas concernent la legislaziun davart la protecciun dalla natira e dalla cuntrada e la tgira da monuments. Ins survegn il sentiment ch'ils uffecis involai sefutrien dallas ponderaziuns e posiziuns dallas vischnauncas e dils proprietaris da terren. Bein pretenda il dretg federal ch'ils proprietaris da terren vegnien consultai, denton para quella prescripziun dad haver negina vigur per certas instituziuns publicas.





*Nova sbuccada dalla Via Fontanivas ella Via Lucmagn*

### *Plans d'areal e da quartier*

La surbaghegiada stipulada el plan d'areal Catrina ei pli u meins realisada. La purificaziun dils cunfins e l'adattaziun dallas zonas da nez han denton per consequenza ch'il plan d'areal Catrina sto vegnir extendius ed adattaus. Avon l'approbaziun dalla revisiun parziala Acletta/Funs entras la Regenza grischuna, ha la vischnaunca instradau la procedura per adattar il plan d'areal Catrina, per possibilitar agl investur la pusseivladad da crear sin la parcella cunfinonta alla surbaghegiada Catrina ils parcadis necessaris per las pendicularas. Per saver conceder la lubientscha da baghegiar eis ei denton necessari che las stipulaziuns el plan d'areal seigien definidas.

Il plan da quartier Chischliun cun il regroupament da terren Disentserhof ein passai igl avrel 2019 en vigur legala. Actualmein ein ins vidlunder da preparar la repartiziun dils cuosts da procedura. Cura e co igl investur ei prompts da cuntinuar cun la procedura ei aunc incert. Ord ils mieds da massa han ins stuiu prender informaziuns pauc empermettentas.

Actualmein cuoran las proceduras per la revisiun dil plan da quartier Latis incl. in regroupament da

terren sco era la revisiun dil plan da quartier Vitget Crestas al Crest d'Acletta.

### **Straduns e vias cantunalas**

Era igl onn 2019 ha igl uffeci da construcziun bassa impundiu considerabels mieds finansials vid la sanaziun dils straduns e dallas vias da comunicaziun cantunalas en vischnaunca.

*Via Sursilvana:* Igl onn 2019 ha il cantun terminau il project per la sanaziun dil stradun naven dalla Val Lumpegna – Sogn Placi. En quei connex han ins era anflau ina sligiazion per l'aua piarsa che vegneva menada el dutg da Prauet a Disla.

*Via Lucmagn:* Igl onn 2019 ha il cantun entschiet cul project per la sanaziun dil stradun naven da Fontanivas entochen a Salaplauna. L'emprema etappa ha saviu vegnir realisada sco previu. El medemument ei era la sbuccada dalla Via Fontanivas vegnida sanada ed adattada allas normas da traffic.

La procedura d'expropriaziun ch'ei semussada necessaria en connex cun la correctura dalla sbuccada Via Gonda – Via Lucmagn ei aunc adina en lavur. Pils vischins ch'ei

stai prompts da porscher maun per ina sligiazion vicendeivla ei quei ina procedura lungurusa che pretenda bia pazienza.

*Via Cavardiras:* Igl onn 2019 ha igl uffeci da construcziun bassa entschiet cun l'emprema etappa da sanaziun naven dalla sbuccada Via Raveras a Scaletta entochen tier la punt da Brulf. Primavera 2020 ei previu da cuntinuar cul tschancun naven da Plaun da Heida entochen a Brulf.

*Mumpé Medel:* La construcziun spira cun la cuvrida che porta ei vegnida realisada ils onns 2018/2019. La primavera 2020 vegn aunc realisau la cuvrida fina. Silsuenter duess la via puspei satisfar per enzacons decennis als basegns da traffic. En quei connex sa era il project per la separaziun dallas auas piarsas a Mumpé Medel vegnir terminadas. Ulteriuramein han las lingias pil provediment electric dall'illuminaziun publica saviu vegnir remplazadas ed igl ei stau pusseivel da meglierar ils access al vitg cun negiar sinergias ensemen cul cantun. Duront il temps da construcziun han vischinas e vischins da Mumpé Medel stuiu haver empau pazienza muort ils numerus impediments sedai entras las lingias. Persuenter seigi engraziou.



*Niev passapei alla Via Cons*

**Acletta:** Igl onn 2019 ei il project per la sanaziun dalla Via Acletta sil tschancun Via Luzzas entochen Via Plaunca vegnius elaboraus. Il medem mument ei era vegniu examinau la situaziun dalla canalisaziun sco era dallas lingias pil provediment d'aua. 2020 eis ei previu d'entscheiver cun l'emprema etapa dallas lavurs da construcziun. Vischinas e vischins d'Acletta vengnan a duvrrar duront quei temps empau pazienza. Prevedentamein realisescha igl uffeci da construcziun bassa in'untgida provisorija pil temps da construcziun.

Las lavurs en connex cun la dislocaziun dalla Via Acletta a Sontga Catrina han saviu vegnir exequidas giu igl atun 2019. Cheu ei aunc dependent il quen final e las contribuziuns dil cantun vid las fermadas dil bus local.

**Clavaniev:** Las lavurs per la sanaziun dalla cuvrada dalla Via Clavaniev ein en preparaziun. Igl onn 2020 duei vegnir entschiet cun l'emprema etapa.

### Vias communalas

**Manteniment:** Era igl onn 2019 ha la vischnaunca impundiu ina gronda summa pil manteniment dallas

vias communalas. Tuttina vegn ella strusch da dar damogn als basegns ch'ei avon maun.

**Via Run/Via Funs-Dado:** La stad 2019 eis ei finalmein stau aschi lunsch. Las lavurs da construcziun en connex cun la renovaziun totala dalla Via Run e dalla Via Funs-Dado han saviu entschiever. Gronda breigia dat la situaziun cun las lingias da provediment. Igl ei stau da sligiar numerus nuvs cun las cruschadas dallas differentas lingias. In fatg ch'engreviescha las lavurs ei il cumportament dalla Swisscom. Quei agir para en negins graus efficientes e la legislaziun federala sin quei sector tegn sco usitau en biars auters graus negin quen dallas situaziuns particularas en las vischnauncas.

**Via Cons:** Tier la sanaziun dil plaz scola ei vegniu construì in passapei che colligia il passapei existent dalla part sisum Cons. Ils pedunzs san ussa far diever da quel da sum Cons tochen tier la casa communal. Il proxim project che duei vegnir reprimus ei la sanaziun dalla Via Cons. Buca mo pervia dil stan dalla via, mobein era pervia dalla canalisaziun che caschuna adina puspei fastedis eis ei necessari da realisar proximamein quei project detg pretensius.

**Illuminaziun publica:** Il project per la midada digl equipament dall'illuminaziun sin LED ei terminaus. Sco proxim pass vegn ei ad esser necessari da dar, en connex cun la sanaziun dallas vias, la duida atenziun allas lingias pil provediment electric. Quellas lingias che sesanflan sut tiara ein vegnidadas els onns e basegnan da vegnir renovadas.

### Parcadis:

La situaziun da parcar a Mustér ei deplorablamein buca semegliera. Muort il Catrina Resort astgein nus beneventar dapli hosps en nosa vischnaunca. Igl uffeci da baghegiar ha retschert l'incarica dalla suprastanza communal da luvrar ora ensem cun in specialist da traffic in concept da parcar che pertucca l'entira vischnaunca. Igl ei previu d'instradar il concept da parcar sin la fin digl onn 2020.

### Sendas ed infrastruttura turistica

**Manteniment da sendas:** Sco usitau ha il club da skis prestau lavur cumina pil manteniment da sendas, ulteriuramein han l'uniun Viva Disentis, singulas gruppas da giuventetgna ed entginas personas pensiunadas prestau buna lavur en connex cul manteniment dallas sendas. Ils vischins che s'engaschan





*Senda Lag Marsch – Alp Soliva*

activamein pil manteniment dallas sendas san bien grau per quell'occupaziun ed alla vischnaunca possibiltesch che quei engaschi ina optimizaziun dalla qualitat dallas sendas. A tuts gidonters seigi engraziu cordialmein pigl engaschi e per la buna lavur. Denton fan era noss hosps persenn dalla lavur che vegn prestada, aschia vein nus era astgau retscheiver resuns positivs pigl engaschi supplementar en favur da nossas sendas.

**Sendas:** La stad vargada ha la vischnaunca instradau la procedura da baghegiar per realisar ina senda nova naven da Cuolm da Vi sur Parlet e Stgeinas ella Val Segnas. Ils uffecis cantunals han per part demussau pauca capientscha pil project, aschia che quel ha stuiu vegnir surluvraus. Il project surluvrau duei vegnir realisau la stad 2020.

**Loipas:** La cuorsa liunga anfla adina dapli adherents, denton s'aug-



*Sanaziun dil plaz-scola*

mentan las prestaziuns davart dalla vischnaunca per saver metter a disposiziun ina purschida andanta. Era cheu stuein nus far enconuschientscha cun las midadas dil clima. Ils resuns davart dils sportists ein fetg encuraschonts e laian presupponer ch'igl engaschi dalla vischnaunca vegn apprezziaus da curridras e curriders.

### Traffic public

Concernent la fermada pils bus alla Staziun eis ei stau pusseivel da purificar entginas damondas cuagl uffeci da construcziun bassa. Cheu vai ussa per projectar e la realisaziun en cumbinaziun cul project da signaletica. Ulteriuramein ei la vischnaunca obligada da sclarir la cumpatibladad dallas fermadas actualas cun las prescripziuns da construcziun a favur da personas impedidas. Leu nua che quei ei rashuneivel sa la vischnaunca sanar las fermadas cun susteniment dil cantun. Quellas lavurs ein da realisar entochen sil pli tard la fin 2023.

### Signaletica

Il project progredescha mo plaun tonpli che quel ei era dependents d'alters projects, sco la fermada da bus alla staziun.

### Baghetgs communals

**Areal plaz-scola:** La sanaziun dil plaz scola, dil plaz dir avon halla Cons, dalla cuvrida avon scola veglia e la formaziun nova dil contuorn digl areal da scola (incl. urdeins) fattschenta la vischnaunca dapi onns. Ils 15 d'avrel 2019 propona la suprazion communal da suttametter il messadi per la sanaziun dil plaz-scola al cussegl da vischnaunca. Ils 25 d'avrel 2019 suonda l'approbaziun dil cussegl da vischnaunca per la realisaziun dalla sanaziun digl areal da scola.

Duront las vacanzas da stad 2019 dalla scola da Mustér ei vegniu luvrau pruamein vid la realisaziun dil niev plaz ed egl onn 2020 sa quei project vegnir termina.

Per la vischnaunca eis ei in enrihament da saver disponer d'ina tala purschida cun in areal da scola e plaz da sentupada per in e scadin.

Igl uffeci da baghegiar engrazia a tuts pigl engaschi, sustegn e capientscha duront las lavurs da construcziun e selegra sin bia e bialas uras sigl areal da scola.



**Victor Flepp**, gerau ambient e segirtad  
«La qualitat digl ambient dapenda dalla cumadeivladad dil carstgaun.»



**Aluis Cabernard**, causerenera  
«Las proximas generaziuns munglassen aunc saver finanziair nossas leschas, prescripziuns e scamonds dil sector digl ambient.»



Per ademplir las prescripziuns ein 184 tagliors d'ariaziun vegni remplazzai

## Canalisaziun

Ills onns precedents ha igl uffeci da baghegiar ed infrastruttura avisau differentamein all'infrastructura communal e specialme in era al dent dil temps. Per quei intent ha la vischnaunca sin incarica da cantun e confederaziun elaborau il concept general davart igl allontanament dallas auas piarsas. Ills mieds finansials dalla vischnaunca lubschan buca da realisar las lavurs da manteniment e remplazzament sco quei fuss giavischau. Tonpli che la vischnaunca ei sper il manteniment dallas ovras era obligada da realisar l'avertura tenor ils basegns dil temps. Ills onns vargai ha la vischnaunca realisau resp. priu en

mira differentas ovras muort las investiziuns ch'ei succedidas davart privata specialme in era en connex cun las pendicularas ed il Catrina Resort.

Ills 7 da november 2019 han suandontas ovras saviu vegnir collaudadas en preschientscha dil representant digl uffeci per la natira ed igl ambient dil cantun Grischun:

La canalisaziun da Cavardiras cun pumpadi a Plaun Sut ed il niev fusal d'aua da plievgia per la serenera da Disla. Las contribuziuns dil cantun ein flessegiadas sco stau mess en mira. L'ovra ha saviu vegnir realisada en quella fuorma mo en

collaboraziun cun la Corporaziun d'aua Spina da Vin e l'ovra electrica Repower AG. Actualme in ein aunc vidlunder da terminar las lavurs administrativas.

Il medem di ei la canalisaziun en connex cun l'avertura dil Crest d'Acletta – las canalisaziuns Acletta Sid, Acletta Ost e Crest Acletta – vegnida collaudada. Era cheu ha la vischnaunca saviu recaltgar las contribuziuns sco quei che quella ein stadas messas en mira. Quei project ei cun excepziun da pintgas lavurs da recultivaziun terminaus.

Plinavon ei la canalisaziun nova pigl allontanament d'aua schubra da Clavaniev vegnida collaudada. Era quella ovra ei vegnida realisada da cuminonza cun la corporaziun d'aua e cun la Repower AG. Las contribuziuns cantunalas messas en mira per quell'ovra ein vegnidadas pagadas alla vischnaunca.

A Pardomat ha la vischnaunca realisau en collaboraziun cun la vischnaunca da Sumvitg e la corporaziun d'aua in dils davos projects d'avertura. Las auas piarsas da Pardomat vegnan dapi igl atun 2019 purificadas conform allas pretensiuns dil temps. Era quell'ovra ei vegnida collaudada e las vischnauncas han retschert las contribuziuns cantunalas. Cheu eis ei aunc da finir las lavurs da recultivaziun, ulteriorame in eis ei aunc da serrar giu quen denter ils differentes partenaris.

Sper quella ovras ha la vischnaunca realisau la canalisaziun Latis Ost. Quella lavurs han saviu vegnir terminadas.

Actualme in ein suandonts projects en lavur:

La sanaziun cumpleta dalla canalisaziun a Latis e Funs-Dado, quei





*In model dalla serenera «Friwa-klaro SBR» a Pardomat*



*Davosas lavurs vid igl access al rempar en Val Acletta*

project vegn realisau en connex cun la renovaziun dalla Via Run e Via Funs-Dado. Igl atun 2019 han cunzun las lavurs en connex cun las lingias da providiment fatschentau l'interpresa da baghegiar. Aschia ch'ins ha la finala buca saviu realisar igl entir tschancun ch'era previus pigl atun 2019. 2020 vegn quei project cuntinuau. Quei project basegna dabia pazienza davart ils habitonts dils quartiers pertuccai.

A Raveras ei vegniu entschiet cun las lavurs per scargar la canalizaziun d'aua tschuffa. Cun quei project vegn cuntinuau el decuors dalla primavera 2020.

### Serenera

Il manteniment sco era las reparaturas dalla serenera Raveras ein stadas ella norma dils davos onns. Duront la sesiun aulta en vischnaunca ha la serenera funcziunau bein e dumignau las novas e legreiblas pernottaziuns dil Catrina Resort senza incaps. A Raveras sin la serenera principala ei vegniu tractau e schubergiau totalmein 544 769 m<sup>3</sup> (529 217m<sup>3</sup>) aua mischedada. 135 tonnas (134 tonnas) gliet pressiau ei vegniu furniu a Zignau alla Corporaziun schigentera solara da gliet

Cadi. Las pretensiuns dil cantun ein vegnid ademplidas.

La serenera Disla ha funcziunau bein e purificau las auas tschuffas da Faltscharidas, Disla e da niev era Cavardiras senza gronds incaps.

La fin digl onn da gestiun ei la nova serenera per ils uclauns Pardomat e Pardomat-Dado vegnida prida en funcziun. Ei setracta d'ina serenera pintga dil model «Friwa-klaro SBR» cun ina capaciad per 40 persunas.

### Pumpadi

En vischnaunca ein quater pumpadis en funcziun. 2001 pumpadi a Raveras, 2007 pumpadi a Sars/Fontanivas, 2009 pumpadi a Plaun da Diras/Pignola e 2019 pumpadi a Disla/Plaun Sut. Ils pumpadis han per gronda part funcziunau bein.

### Dismessa da rumien

La fatschenta da transport Levy SA ha transportau 2019 total 122 (128) differentas muldas da 28 m<sup>3</sup> tier il recicladi Plaun Grond a Rueun. 68 (73) muldas cun rufids blocconts e lenna, 17 muldas cun fier, 17 (19) pressas emplenidas cun rufids e 19 pressas cun cartun.

### Caglias e pastg

Igl onn da gestiun 2019 ein 261 tonnas da pastg e maniclem vegnid transportadas a Landquart tier l'AXPO per cumpostar. 34 tonnas cun caglias e roma ein vegnid furnidas a Domat tier la Tegra. Las strentgas prescripziuns tier quellas dismessas ein aschia vegnid ademplidas.

### Santeri

Igl onn 2019 ein dils 22 (16) defuncts, 6 (7) vegni satrai ella partiziun dallas urnas, 8 (1) urnas mingamai en ina fossa existenta, 1 urna en ina fossa dad urna existenta e 4 (4) baras en fossas novas. 2 (3) urnas ein vegnid satradas ella fossa comunabla ed in'urna ei vegnida satrada ordeifer il santeri.

La primavera 2019 han ins stuiu constatar che la fossa comunabla caschuna difficultads concernent la cumparsa ed il manteniment. Actualmein ei la vischnaunca lundervi da schar elaborar in niev concept per la fossa comunabla. El medem mument duei vegnir fatg adattaziuns ad in'ulteriura part dil santeri. Quellas midadas previdas tegnan era da quen allas midadas dalla societad.

## Malauras, flums ed uals

Igl onn 2019 ei nossa regiun stada preservada da pli grondas malauras. Quei dispensa denton buca las autoritads da star culs mauns a calun e sperar ch'ei seigi vargau. Tonpli eis ei impurtont da restar attents. Las midadas da clima san haver consequenzas remarcablas concernent l'aura e purtar situaziuns ex-

tremas da tut gener e da tut temps. La gronda part dallas lavurs da construcziun pertuccont il project Val Acletta han saviu vegnir terminadas. Il project ei ulteriuramein vegnius collaudaus entras las autoritads federalas e cantunalas. La gronda part dallas contribuziuns dil stadi ein flessegiadas. El decuors dil onn 2020 eis ei da liquidar entginas

pintgas lavurs tecnicas e da liquidar las lavurs concernent purificaziun da cunfins ed acquists da terren. La cumissiun da prighel – uffeci d'uaul e prighels dalla natira – vegn ussa a surluvrar definitivamein la situaziun da prighel a Funs e Sontga Catrina e definir las zonas da prighel pil plan da zonas.

## Economia



**Clemens Berther, gerau agricultura**  
*«Ina ferma economia funcziunescha mo cun luvrers bein scolai.»*

### Agricoltura

#### Raccolta

All'entschatta dalla primavera 2019 han ins encurschiu che la schitgira digl onn 2018 veva schau anavos fastitgs. Las alps ein vegnidas cargadas plitost sil tard mo duront la stad han ils muvels giu bien ed avunda pavel sin las alps. La vendita da pro-

ducts d'alp ei ida fetg bein. Vischins e hosps apprezzieschan zun fetg quels grondius products.

En vischnaunca ei vegniu fatg pli pauc fein dalla vart sulegliava che dalla vart plitost umbrivauna. Persuenter ei vegniu fatg bien e relativ bia risdiv e tersiel. Tut en tut in bien onn per ils menaschis purils.

Il luf caschuna primarmein el mument gronda lavur e fastedis als purs da nuorsas. Ils tgauns per il schurmetg dalla muntanera ei ina pusseivla varianta. Mo quels tgauns fan magari quitaus als turists che van a viandar. Lein sperar ch'il referendum pertuccont la nova lescha da catscha fetschi naufragi, cass cuntrari vegn la regenza ad haver aunc bia pli grev per schar sittar lufs che scarpan nuorsas e tschuts.

#### Lescha d'agricultura

Cugl 1. da schaner 2019 ei la nova lescha d'agricultura communal entrada en vigor. La suprastanza communal ha reglau da niev il diever dalla pastira cun ils affittaders. Tut la pastira vegn fittada da niev tenor ils contracts d'agricultura digl uffeci cantunal. Els cuozan mintgamai sis onns. La pastira entuorn ils vitgs ed uclauns ei zun impurtonta e fetg tschercada dalla puraglia.

#### Exposiziuns 2019 Mustér

La sonda ils 27 d'avrel 2019 han ils purs da Medel, Mustér e Tujetsch exponiu lur biestga a Raveras. All'exposiziun da biestga dalla razza brina a Sursassiala ei la vacca Sarina daventada miss Sursassiala ed ella ha era gudignau il tetel dalla miss cul pli bi iver. Sarina



La premiaziun el rin entras ils experts



viva sil bein puril da Guido e Silvia Bucheli-Caduff a Segnas. El mund dall'agricultura e dils elevatur ei Sarina tuttavia buca ina nunenco-nuschenta. Igl elevatur Guido Bucheli ha numnadamein gia astgau retscheiver enzacontas arbagias per sia vacca brina ch'ei naschida ils 20 da november 2013. Il fevrer ei (Salomon)Sarina perfin daventada «Grand-Champion» alla concorrenza dalla IGBS (cuminonza d'interess dils elevatur da Brown Suisse) nua che las pli bialas denter las meglieras ein vegnidas premiadas. Sco campionesa dallas genetschas ha Elsa dad Alfred Spescha-Solèr da Mustér astgau turnar en stalla. Igl elevatur Martin Lutz-Derungs da Mustér ei selegraus da Namibia ch'ei daventada miss OB – pia la miss dallas original brinas.



Las vaccas premiadas cun la famiglia Bucheli-Caduff (Foto Susi Rothmund)

### Las vaccas brinas da Salez fan furore

Sil bein Salez a Segnas da Guido e Silvia Bucheli-Caduff ha igl expert Norbert von Rickenbach saviu premiar duas familias da tratga dallas vaccas brinas, omisdueas ella classa A, la famiglia dalla Hani che ha cun 75 puncts gest pudiu ella classa A (75–100 puncts). Per l'autra la famiglia da Trocla che vegn dalla medema stalla e quella ei perfin vegnida premiada cun 83 puncts ella classa A. Ina mesadad dils puncts ei vegnida dall'Associaziun d'allevament dalla razza brina ch'ha valetau gia ordavon ils animals tenor criteris «interns» sco prestaziun, potenzial, persistenza, derivonza e fritgeivladad. L'autra mesadad dils puncts ha von Rickenbach dau el liug, suenter haver examinau cun egl scolau igl «exteriur» dallas vaccas brinas.

### Lescha per il manteniment dallas ovras da meglieraziun

La cumissiun per la lescha ed il manteniment dallas ovras da me-

glieraziun ha giu pliras sedutas igl onn 2019. Ina gronda lavur han ils sclariments giuridics pertuccont igl incasso caschunau. La summa da frs. 600'000.– ch'ei vegnida concedida cun il project meglieraziun per il manteniment dallas vias duei la vischnaunca duvra mintgamai per las vias che la cumissiun da meglieraziun surdat suenter la collaudaziun alla vischnaunca. Silsuenter vegn igl incasso reglaus da niev.

### Meglieraziun funsila

Igl onn 2019 ha la cumissiun da meglieraziun giu pliras sedutas e saviu surdar las lavurs da construcziun dallas vias da meglieraziun nr. 2 Via Casarsa (Madernal), nr. 24 Via Fontauna (Acla da Fontauna) e nr. 49 Via Tguinter (Segnas – Mumpè Tujetsch). Cun la via nr. 61 Siut (Segnas) ha la MGB entschiet igl atun 2019. Quella vegn finanziada dalla MGB muort il surpassadi dalla viafier a Raviul. Las vias da meglieraziun che vegnan collaudadas dalla cumissiun da meglieraziun s'au-

dan lu alla vischnaunca e lezza ei responsabla per il manteniment. Las vias realisadas igl onn vargau ein per part buca finidas e drovan bein enqual migliur. Ina buna qualitat tier la realisaziun spargna cuosts da manteniment el futur e gliez ei la maxima per la cumissiun. Mo sco ei para drova tut siu temps per contonscher las sfidas da planisaders e sorprendiders.

### Apicoltura

Igl onn apistic 2019 ei staus schanegiaus da malsognas. Naturalmein che la Varroa pretenda mintg'onn in grond engaschi dils apiculturs ed apiculturas cun entscheiver ad uras a tagliar ora ils gross (aviuls masculins). Quels han pli ditg da crescer e vegnir ord las cellas ed aschia metta il tgarriel Varroa era ils ovs en quellas cellas. La fin dalla stad cu il spazi da mèl ei naven ed avon che perver ils pievels, vegnan ils pievels tractai cun acid da furmiclas per cumbatter la Varroa. La raccolta da mèl ei stada buna, pli u meins

ella media diils onns vargai. Platscheivlamein vein nus adina puspei giuvens apiculturs che sededichesch an all'apicultura. Per l'apicultura ei naturalmein ina agricultura ecologica d'enorma valeta e possibilitescha in mèl zun prezius.

### Uniun Center sursilvan d'agricultura

L'Uniun Center sursilvan d'agricultura s'engascha per l'agricultura locala, per in turissem persistent, per ina veta culturala ella regiun e per in'educaziun ambientala da nos affons.

Egl onn 2019 ha l'uniun organisau 24 occurrenzas culturalas ed informativas per la populaziun ella «Stiva Salaplauna»; e quater ulteriuras ordeifer la «Stiva Salaplauna». Per gruppas organischescha l'uniun visetas ella stalla sco era ella «Sennaria Surselva», per aschia far l'agricultura pli enconuschenta als visitaders. Igl onn 2019 han 2050 personas visitau gl'areal dalla Salaplauna.

Plinavon ha l'uniun fatg part da comites d'organisaziun da differents occurrenzas sco p.ex. il «Nordic Culinaric» ni era la fiasta dil vitg a Mustér. Ensemen culla scola Mustér ha l'Uniun Center sursilvan d'agricultura organisau il zercladur in 'jamna da project «Flora e Fauna» pils scolars da Mustér e Medel. Cun la scola da Mustér, Trun e Breil organisescha l'uniun egl onn da scola 2019/2020 il program «Waldtrophy» - in program da scolaziun el liber che cumpeggia ils temas uaul, animals e natira. Dapli informaziuns anfleis Vus sut il tema «Academia Vivian». In auter project ha liug alla staziun da Trun, igl «iert da scola» culla tschunavla e sisavla classa da Trun ch'emprendan da crear sez in iert.



*Ameulieraziun dalla Via Tguinter*

Naven digl atun 2019 organischescha l'uniun d'agricultura ensemen cun l'Uniun purila Surselva ils cuors da qualitat dalla cuntrada (Landschaftsqualitätskurse) pils purs dalla regiun. Aschia ston ils purs buca visitar cuors lunsch naven, mobein ella regiun sezza. L'uniun da Mustér ei aschia activa ell'entira Surselva, naven dall'Alpsu entochen en la Val Stussavgia.

Naven digl onn 2018 sustegnan las vischnancas da Tujetsch, Mustér, Medel, Sumvitg e Trun la lavur dall'uniun cun ina contribuziun annuala.

### Academia Vivian

La tegia d'uaul a Stagias (1600 m s. m.) ei in liug fetg special en nosa regiun. L'Uniun Center sursilvan d'agricultura ei responsabla pil menaschi dalla tegia d'uaul «Academia Vivian». Ella organisescha occurrenzas culturalas ed informativas sco era il program da kino «Cinema d'uaul». Tal ha giu liug per

la tschunavla gada la stad vargada. Plinavon ha l'uniun organisau per la quarta gada il program «Natira la sonda». 12 occurrenzas organisadas dall'Uniun Center sursilvan d'agricultura han giu liug gl'onn vargau ell'Academia Vivian.

L'Academia Vivian ei stada occupada 41 di e miez duront la stad; quei corrispunda a biebein 700 personas che han visitau la tegia d'uaul. Enqualin ha era profitau dallas purschidas el liber.

In grond project plascheivel ei il «Waldtrophy» che l'Uniun Center sursilvan d'agricultura organisescha cullas scolas da Mustér, Trun e Breil, culs selviculturs, ils guardiaselvaschinas e cugl uffeci cantunal d'uaul e prighels dalla natira. Igl onn da scola 2019/2020 prendan la tiarza e la quarta classa dallas scolas Mustér, Trun e Breil part da quei project, ver 68 affons profiteschon da quella purschida. Duront tschundis ein ils scolars ensemen culs responsabels el liber ed empredan aschia ina massa davart igl uaul e la natira.



## Menaschi tecnic



**Simon Cathomen**, selvicultur e cau dil menaschi tecnic  
«Il pessimist vesa problems en mintga situaziun,  
igl optimist capescha la situaziun en mintga difficultad.»

### La lavur quotidiana

Igl onn da rapport 2019 ei staus in onn ordinari quei che pertuca il pensum da lavur. Cunquei che buca tuttas plazzas dil menaschi tecnic ein occupadas eisi denton stau grev dad exequir las lavurs a dretg temps. Ei ha pretendiu dabia lavur supplementara dils collaboraturs. La biara neiv ha procurau per in grond pensum da lavur duront ils meins d'unviern.

*Mutaziuns:* En connex cul project «Pesentincla» ha ei dau enqual midada tier las incaricas. Naven da miez igl onn fa il meinagestium dil menaschi tecnic e selvicultur Simon Cathomen part dalla direziun communal. Per descargar il

selvicultur e meinagestium dil menaschi tecnic dil pensum da lavur, il qual ei calculaus cun 150% ei vegniu tschercau adumbatten in selvicultur giuven per substituir, segidar ed era surpender la funcziun da capoluvrer – bostger. Duront la stad ein Nicola Sinini e Pascal Albin stai engaschai sco collaboraturs temporars.

*Infrastructura menaschi tecnic:* Il project dad ereger sigl anteriur plaz da bal a Sogn Placi ina bargia per magasinar differenta infrastructura communal ei vegnius sistius. Muort las pretensiuns fatgas davart la statica per seproteger dad in'eventuala lavina dalla Val Sogn Placi fussen ils cuosts persuenter

buca stai supportabels e responsabels. Igl onn vargau ei vegniu acquistau pil menaschi tecnic in ulteriur auto da persunas, il qual survecha al transport da luvrers.

*Lavur publica:* En differentas occurrenzas ei vegniu fatg attents sila impurtonza digl uaul, oravontut sco uaul da protecziun. Da menziunar ei oravontut il project trofea d'uaul che ha liug dapi che la tegia d'uaul «Academia Vivian» ei vegnida erigida. La scola populara da Mustér separticipescha regularmein al project. Igl onn vargau ei quei succediu gia per la 5avla gada.

### Manteniment dall'infrastructura communal

Igl onn 2019 ha il menaschi tecnic prestau 9662 uras da lavur partenent il manteniment dall'infrastructura communal. Sper il



Trofea d'uaul en Val Mala – scolaziun impurtanta per nossa proxima generaziun





Reconstrucziun dalla senda da viandar a Cufions cun in canaster da lenna

manteniment current e las lavurs ordinarias han oravontut las malauras dils 10 da zercladur caschunau donns vid vias funsilas e sendas da viandar. Allontanar neofitas invasivas s'auda pli e pli tier la lavur da mintgadi. Vegnan talas buca extirpadas, sederasan quellas en in tempo enorm e scatschan la flora indigena. Cheu vegn appellau a mintga convischina e convischin da dismetter il rumien verd a moda correcta. Temperaturas da record il november e december han bein possibilitau bunas cundiziuns da lavur el liber. Perencunter han las temperaturas che fuvan pil pli positivas caschunau fastedis per producir neiv artificia per la loipa a Fontanivas. Stedi eisi stau aura da favugn e lez buffa mintgamai pulit dalla Val Medel viadora. Muort l'aulta humiditad a Fontanivas sper il Rein, basegna ei ina temperatura da silmeins  $-3^{\circ}\text{C}$  per saver prender en funcziun il canun da neiv.

#### Uaul e prighels dalla natira

*Malauras ed aura:* Igl onn vargau ha finalmein ina gada purtau la precipitaziun usitada. Igl onn 2019 ha ei dau 1055 mm plievgia, arisguard ad ina media che semova denter 1100 e 1200 mm plievgia. La summa da neiv mesirada igl unviern 2018/19 munta a 561 cm neiv nova (summa da mintga di). Cumparegliau cugl onn avon il medem quantum. Ils 15 da schaner ha la lavina dils Umens da Lumpegna destruiu la tegia dall'Alp Lumpegna, sco era il clavau dil mises da Lumpegna. Igl uaul da schurmetg ei era vegnius sdernius dalla lavina entochen a Runfoppa Su. Ils 10 da zercladur ha ina malaura purtau bia precipitaziun en fuorma da plievgia. Uals han surpassau il vau e bovas han caschunau donns vid differenta infrastructura communal. Igl onn 2019 ha ei dau dabia curdadas da crappa. En memoria restan segir talas





*Donns d'uaul entras la lavina a Lumpegna – Runfoppa. Investa dalla situaziun cun Hubert Capaul dalla protecziun civila.*

ellas Ruinas silla via dil Lucmagn e perliung dil Rein da Medel. Sur Cavardiras ha ei dau differentes eveniments da curdada da crappa nua che oravontut la via d'uaul da Caischavedra ei stada pertuccada.

*Plontaziuns:* Igl onn da gestiun ei vegniu plontau en nos uauls 6350 plontinas. Quels plontadis sesanflan si Runfoppa, egl Uaul Run, a Plaun Menisch e si la Val Clavianiev. Seivs da controlla per saver visualisar igl enorm squetsch dalla selvaschina sigl uaul ein vegnidas erigidas a Tscherscher Ner, a Sur Acla e Runfoppa. Cuosts totals per regiuvinaziun, plontadis e schurmetg da donns da selvaschina da frs. 40 753.90.

*Tgira d'uaul giuven:* Tgira d'uaul giuven ei vegniu exequiu a Runcariet, Uaul da Runs, Prau Sura e silla Schetga da Segnas. Mesiras en favur dalla biodiversitad ein vegnidas exequidas silla Cresta da Cots ed a

Caischavedra-Runca. 671 aras uaul giuven ein vegnidas tgiradas durant igl onn 2019.

*Donns sfurzai:* La primavera ei vegniu rumiu ils donns caschunai da lavinas e neiv sco era entgens ignivs dil bau-scorsa. La lavina dils Umens da Lumpegna ha caschunau ils gronds donns egl uaul igl onn 2019. 1567 m<sup>3</sup> lenna ei seresultada dils donns sfurzai, da quei ein 169 m<sup>3</sup> vegni resgiai en tocca e schau scher egl uaul. Quei ein donns ella norma da quels digl onn 2018.

*Tagls da lenna da tgira d'uaul:*

Tagls da lenna en connex cun la tgira digl uaul da schurmetg ein succedi a Runfoppa, Sur Acla, Fontanivas, Raveras e si Marietta. Ordeifer il program da tgira digl uaul da schurmetg ein succedi tagls da lenna oravontut per la segirtad da vias da traffic, sco era pil provediment d'electricitad. 3692 m<sup>3</sup> lenna ein

vegni vendi, quei che munta a 109.5% dil tagl annual.

*Fiera da lenna:* Globalisaziun, gronds concerns ed in franc svizzer sut 1.10 enviers igl euro, han per consequenza ch'il prezi da lenna ei miserabels. La lenna da diever ei vegnida vendida ella Valtlina. Quella ei vegnida vendida ella media per frs. 61.–/m<sup>3</sup>. Lenna da stialas ha purtau in recav da frs. 27.–/m<sup>3</sup> e quella da brisch frs. 44.–/m<sup>3</sup>.

### Projects

Vid il project da slargiamet e rinforzament dalla via d'uaul denter la Punt da Brulf e Fontanivas han las lavurs entschiet la primavera. La gronda part dallas lavurs han saviu vegnir terminadas cun success el decuors digl atun. Lavurs da finiziun succedan per el decuors digl onn 2021, perquei che la via survecha durant igl onn 2020 sco access al piazzal dalla via Cavardiras digl





*Lenna cargada sils carrs da viafier e semtgada pil viadi ella Valtlina; ina pusseivladad indispensabla per nossa regiun periferica mo era in mied da transport ecologic.*

uffeci da construcziun bassa cantunala. A Runfoppa ei vegniu meglierau la via da «jeep» viers Runfoppa. Su el rom d'in project da reparaziun. Era ella val Calaus ei l'avertura forestala vegnida reconstruida suenter che ina bova ha giu donnegiau la via d'access. Si la Val Clavianev ei vegniu cuntinuau igl onn vargau cul project da completaziun per plontadis. 510 m' terrassas ein vegni cavai, 4010 plontinas ein vegnidadas plantadas e schurmegiadas encunter il squetsch dalla neiv cun 148 bucs da treis peis. Biebein 350 m' trutgs ein vegni rugalai per garantir igl access al plazzal da lavur. 10 seivs singulas ein vegnidadas erigidas per proteger la biala regiuvinaziun da schiember encunter donns da selvaschinas. Las lavurs ein vegnidadas exequidas dil menaschi tecnic en stretga collaboraziun cul project d'ual da muntogna. Duront duas jamnas el meins october han mintgamai 15 personas

prestau lavur en favur dil project. Igl onn 2019 ei vegniu luvrau intensivamein pertuccont lavurs preparatorias da planisaziun per saver presentar el decuors digl onn 2020 il principal project d'avertura Val da Segnas – Val Sogn Placi, il qual survecha sco access a nies pli impurtont uaul da protecziun.

Cuosts e subvenziuns per projects forestals concernent reparaturas e segironza vegnan adossai tenor il niev model da quen HRM2 al quen da gudogn e sperdita. Las investiziuns forestalas muntan igl onn da gestiun à frs. 964 838.84.–. Quei pertucca ils projects da lavineras e plontaziun dalla Val Clavianev, quel dalla via d'ual Sars – Punt da Brulf sco era las lavurs preparatorias per l'avertura Val da Segnas – Val Sogn Placi. Il pei da contribuziun davart confederaziun e cantun pertuccont ils projects forestals munta a 70 tochen 80%.

*Manteniment e reparaturas vid vias d'ual:* En connex cun projects da segironza e reparatura ei vegniu impundiu en vias forestalas igl onn vargau frs. 167 410.43. Il pei da contribuziun davart confederaziun e cantun partenent quels projects munta a 70%. Quei pertucca cumplesamein ils projects a Runfoppa. Ensem cul manteniment usitau davart las vias d'ual ein seresultai cuosts totals da frs. 239 205.40.

### **In sguard el futur**

*Vias d'ual:* Projects da segironza e manteniment vid infrastruttura forestala ein previ per la via da Runfoppa, per liung dil rempar ella Val Sogn Placi e per la via Caischavedra/Cavardiras (Runca). Il project dalla avertura Val Segnas – Val Sogn Placi che duei possibilitar igl access per nos pli impurtonts uauls da protecziun per liung dalla costa seniastra dil Rein, vegn presentaus





*In onn mo d'avantatg per la natira, pégn giuven plantaus igl onn 2018 sut il Tir, fotografau la stad 2019*

## Finanzas

### In bien quen 2019

Il quen da gudogn e sperdita 2019 siara cun cuosts da frs. 14 898 645.06 e recavs da frs. 15 514 682.05. Ordlunder resulta ina surpli da recavs da frs. 616 036.99.

Differents rendaquens finals per projects cunzun da vias e canalisaziuns han buca saviu vegnir fatgs entochen la fin 2019. Consequentamein ha aunc buca saviu vegnir entschiet el quen 2019 cun l'amortisaziun da quels objects (p. ex. rempar Val Acletta, canalisaziun Cavardiras). Perencunter ei vegniu fatg in'amortisaziun ordinaria supplementara dallas vias cantunalas. Damai che quella posiziun ei vegnida surprida dil vegl model da quen HRM1, ei quell'amortisaziun lubida. En vesta allas investiziuns ch'ei necessarias ils proxims onns el Center da sport e cultura ei vegniu fatg ina cudischaziun el deposit da pref-

nanziaziun dil CSC tenor preventiv da frs. 400 000.–.

Ilquen d'investiziun siara cun cuosts da frs. 4 959 860.36 e recavs da frs. 3 076 356.30, pia investiziuns nettas da frs. 1 883 504.06. La gronda investiziun pertucca la contribuziun dad 1 milliun francs vid il project d'ennevar il territori da skis da Mustér tenor conclus dalla cuminonza da votantas e votants dils 27 da november 2016. Cun l'entschatta dallas lavurs pertuccont il lag d'accumulaziun artificial ein frs. 500 000.– e cun l'entschatta dallas lavurs concernent ennevar la descensiun a val la davosa contribuziun da frs. 500 000.– da pagar.

### Preventiv 2020

Buca il davos muort la gronda activitad davart las investiziuns turisticas dils davos onns stat era nos-

el decuors digl onn 2020. La votaziun dil project all'urna ei prevedida igl atun.

*Tagls da lenna:* Tagls ella norma dalla tgira digl uaul da schurmetg ein previ a Runfoppa. En differents uauls sa buca vegnir exequiu tagls da tgira muort situaziuns disfavo-reivlas pertuccont l'avertura.

*Tgira d'uaul giuven:* Tgiras d'uaul giuven vegnan exequidas a Runcariet ed a Stagias – Vergera. En differents loghens succedan mesiras per sustener e proteger la regiuvnaziun digl uaul.

vischnaunca avon l'obligaziun da far ils onns vegnents enqual investiziun sco p.ex. la sanaziun ed adattaziun dallas purschidas el Center da sport e cultura (CSC), la sanaziun ed engrondaziun dalla serenera, il niev project per la via d'uaul Val da Segnas – Val Sogn Placi ni la sanaziun dalla casa da scola. Plinavon ei la vischnaunca responsabla per las investiziuns ell'infrastruttura turistica. Cheu vegnin nus a stuer far ils proxims onns investiziuns en sendas da spassegiar e vias per velos (bikes).

Ils 14 da november 2019 ha il cussegl da vischnaunca approbau il preventiv 2020 che siara tier il quen da gudogn e sperdita cun in surpli d'entradas da frs. 134 800.– e tier il quen d'investiziun cun expensas nettas da frs. 3 240 100.–. Cun preveder amortisaziuns da frs. 611 900.– e prelevaziuns ord finanziaziuns specialas da frs. 50 500.–

resulta in'atgna finanziaziun dad 1.3 milliuns francs. Las grondas investiziuns ein previdas da far 2020 ell'infrastructura fundamentala sco vias e dismessa e purificaziun dall'aua. Plinavon ein las contribuziuns ell'infrastructura turistica, oravontut els indrezs da far neiv el territori da skis, da pagar. Davart dils recavs figureschan el preventiv 2020 las contribuziuns da perimenter tier las vias communalas e las taxas da colligiazion alla canalisaziun.

## Survesta dil preventiv 2020

Quen da gudogn e sperdita		Preventiv 2020	Preventiv 2019	Quen 2018
Recavs	frs.	15 786 100	15 582 000	15 487 507
Cuosts	frs.	15 651 300	15 402 000	15 250 412
Surpli entradas	frs.	134 800	180 000	237 095
Quen d investiziun				
Investiziuns bruttas	frs.	4 157 700	7 093 300	4 870 879
Entradas	frs.	4 181 700	4 181 700	1 420 323
Investiziuns nettas	frs.	3 240 100	2 911 600	3 450 556

## Engraziament

Senza igl engaschi da numerusas persunas pil beinstar general, sa ina societad buca prosperar. En num dalla suprastonza communal admettein nus in resentiu Dieu paghi a tuttas persunas ch'ein s'engaschadas en favur dalla vischnaunca. In special engraziament a tuts mandataris per lur grond engaschi. Bugen quintein nus vinavon cul sustegn dalla cuminonza per saver sligiar la numerusas sfidas.

Suprastonza communal  
Disentis/Mustér



Il president: *Robert Cajacob*



Il canzlist: *Andri Hendry*

Tschiel special sur la Clastra (foto frater Martin)









# Quen 2019

## Survesta situaziun finanziala

	Quen 2019	Preventiv 2019	Quen 2018
<b>1 Quen da gudogn e sperdita</b>			
Cuosts	14 898 645.06	15 791 300	15 250 412.40
Recavs	15 514 682.05	15 631 800	15 487 506.94
<b>Surpli cuosts</b>		<b>159 500</b>	
<b>Surpli recavs</b>	<b>616 036.99</b>		<b>237 094.54</b>
<b>2 Quen d'investiziun</b>			
Investiziuns	4 959 860.36	7 299 800	4 870 879.44
Entradas investiziuns	3 076 356.30	4 181 700	1 420 322.95
<b>Investiziuns nettas</b>	<b>1 883 504.06</b>	<b>3 118 100</b>	<b>3 450 556.49</b>
<b>3 Finanziaziun</b>			
Surpli recavs quen da gudogn e sperdita	616 036.99	-159 500	237 094.54
Cuosts extraordinaris	900 000.00	900 000	1 300 000.00
Prelevaziun ord finanziaziuns specialas	-22 340.55	-166 500	-182 877.83
Amortisaziuns facultad administrativa	555 581.98	605 500	285 199.20
Deposit en finanziaziuns specialas	70 461.24	8 500	118 160.86
<b>Atgna finanziaziun</b>	<b>2 119 739.66</b>	<b>1 188 000</b>	<b>1 757 576.77</b>
Investiziuns nettas	1 883 504.06	3 118 100	3 450 556.49
<b>Avanzament da finanziaziun</b>	<b>236 235.60</b>	<b>-1 930 100</b>	<b>-1 692 979.72</b>
<b>4 Deivets a miez e liung termin</b>			
Emprests	10 000 000.00	12 430 100	10 500 000.00
Emprest Pendiculara Sedrun-Mustér	2 375 000.00	2 500 000	1 750 000.00
Total emprasts	12 375 000.00	14 930 100	12 250 000.00
<b>5 Cefras indicativas</b>			
Atgna finanziaziun	2 119 739.66	1 188 000	1 757 576.77
Deivet net absolut	2 197 964.69	4 371 727	2 441 626.84
Deivet net per habitont (2 080)	1 056.71	2 102	1 174
Grad d'atgna finanziaziun	112.54%	38.10%	50.94%
Quota d'atgna finanziaziun	14.72%	8.26%	12.17%

## Quen da gudogn e sperdita en treis scalems

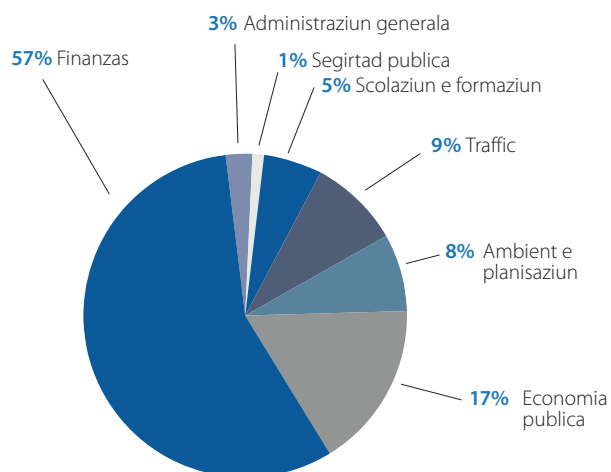
	Quen 2019	Preventiv 2019	Quen 2018
30 Cuosts da personal	4 770 608.59	4 819 900.00	4 681 455.50
31 Cuosts da material ed ulteriurs cuosts da menaschi	3 877 118.75	4 591 400.00	4 318 567.21
33 Amortisaziuns facultad administrativa	555 581.98	605 500.00	285 199.20
35 Deposits en fondos e finanziaziuns specialas	70 461.24	8 500.00	118 160.86
36 Cuosts da transfers	3 532 026.05	3 470 200.00	3 406 394.78
37 Contribuziuns transitorias	0.00	0.00	0.00
<b>Cuosts da menaschi</b>	<b>12 805 796.61</b>	<b>13 495 500.00</b>	<b>12 809 777.55</b>
40 Recav fiscal	7 226 773.45	7 335 000.00	7 252 674.50
41 Regals e concessiuns	1 857 472.55	1 654 000.00	1 690 928.60
42 Indemnisaziuns	2 897 873.50	2 855 100.00	3 128 173.86
43 Differents recavs	65 732.20	140 000.00	129 924.10
45 Prelevaziun ord finanziaziuns specialas e fundaziuns	22 340.55	166 500.00	182 877.83
46 Indemnsiazium dalla communitad publica	1 808 616.95	1 795 400.00	1 614 357.50
47 Contribuziuns transitorias	0.00	0.00	0.00
<b>Recavs da menaschi</b>	<b>13 878 809.20</b>	<b>13 946 000.00</b>	<b>13 998 936.39</b>
<b>Resultat dall'actividad da menaschi</b>	<b>1 073 012.59</b>	<b>450 500.00</b>	<b>1 189 158.84</b>
34 Cuosts finanziaziunals	81 074.75	154 400.00	91 796.70
44 Recav finanziaziun	524 099.15	444 400.00	439 732.40
<b>Resultat da finanziaziun</b>	<b>443 024.40</b>	<b>290 000.00</b>	<b>347 935.70</b>
<b>Resultat operativ (1. scalem)</b>	<b>1 516 036.99</b>	<b>740 500.00</b>	<b>1 537 094.54</b>
38 Cuosts extraordinaris	900 000.00	900 000.00	1 300 000.00
48 Recav extraordinari	0.00	0.00	0.00
<b>Resultat extraordinari (2. scalem)</b>	<b>-900 000.00</b>	<b>-900 000.00</b>	<b>-1 300 000.00</b>
<b>Resultat total quen da gudogn e sperdita (3. scalem)</b>	<b>616 036.99</b>	<b>-159 500.00</b>	<b>237 094.54</b>



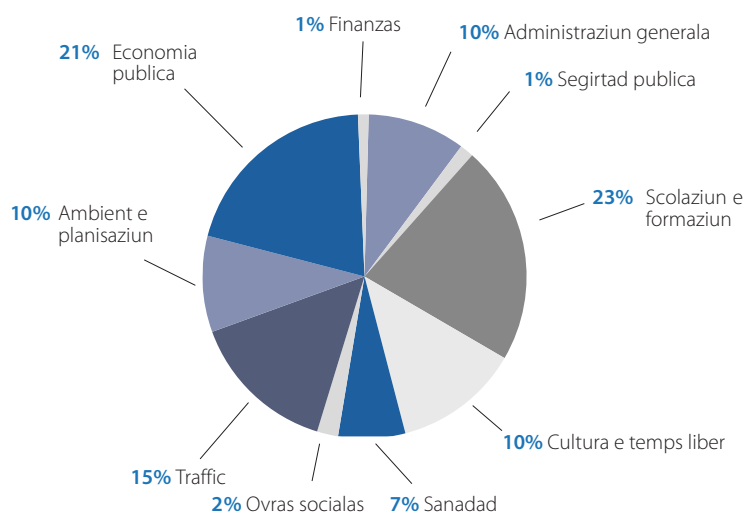
## Quen da gudogn e sperdita

Survesta tenor funcziuns	Quen 2019		Preventiv 2019		Quen 2018	
	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
0 Administraziun generala	1 493 089.82	412 254.26	1 511 900	401 200	1 453 382.93	347 719.55
Surpli cuosts		1 080 835.56		1 110 700		1 105 663.38
1 Segirtad publica	211 597.73	179 845.80	231 100	135 800	258 623.70	145 754.85
Surpli cuosts		31 751.93		95 300		112 868.85
2 Scolaziun e formaziun	3 340 862.26	811 789.00	3 453 600	703 200	3 428 506.27	767 872.55
Surpli cuosts		2 529 073.26		2 750 400		2 660 633.72
3 Cultura e temps liber	1 518 395.25	14 079.00	1 609 000	16 000	1 841 421.31	21 433.20
Surpli cuosts		1 504 316.25		1 593 000		1 819 988.11
4 Sanadad	1 021 602.05	41 210.25	856 700	46 000	917 623.95	36 260.20
Surpli cuosts		980 391.80		810 700		881 363.75
5 Ovras socialas	323 182.60	80 151.70	321 300	7 000	315 366.35	10 718.65
Surpli cuosts		243 030.90		314 300		304 647.70
6 Traffic	2 252 431.45	1 372 054.95	2 234 100	1 462 900	2 209 021.12	1 402 366.65
Surpli cuosts		880 376.50		771 200		806 654.47
7 Ambient/planisaziun	1 468 213.63	1 200 429.45	1 695 900	1 357 100	1 529 443.94	1 278 509.43
Surpli cuosts		267 784.18		338 800		250 934.51
8 Economia publica	3 106 555.62	2 587 936.91	3 623 100	2 863 800	3 131 932.81	2 975 029.21
Surpli cuosts		518 618.71		759 300		156 903.60
9 Finanzas	162 714.65	8 814 930.73	254 600	8 638 800	165 090.02	8 501 842.65
Surpli recavs	8 652 216.08		8 384 200		8 336 752.63	
<b>Total cuosts</b>	<b>14 898 645.06</b>		<b>15 791 300</b>		<b>15 250 412.40</b>	
<b>Total recavs</b>		<b>15 514 682.05</b>		<b>15 631 800</b>		<b>15 487 506.94</b>
<b>Surpli cuosts</b>				<b>159 500</b>		
<b>Surpli recavs</b>		<b>616 036.99</b>			<b>237 094.54</b>	

## Recavs



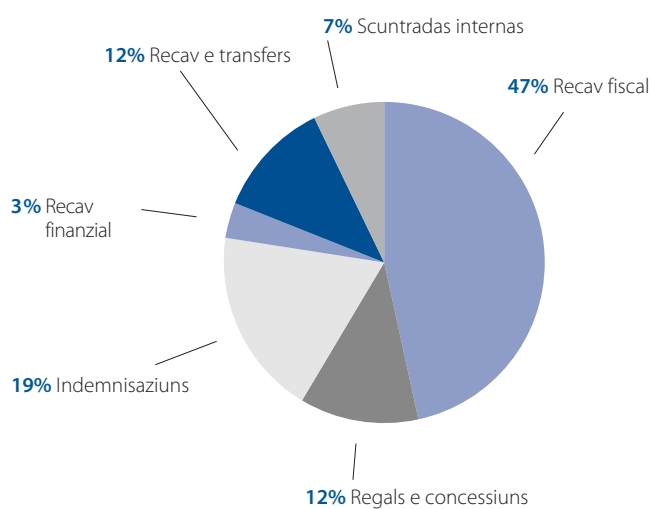
## Cuosts



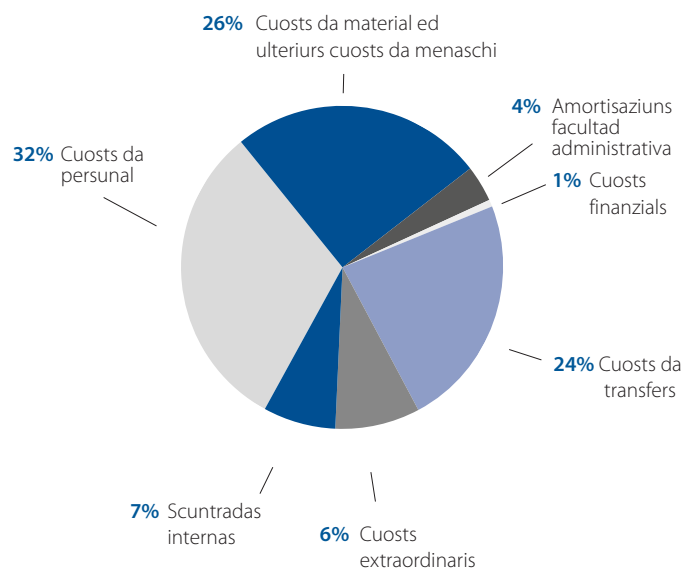
## Quen da gudogn e sperdita

Survesta tenor gruppas da materia	Quen 2019		Preventiv 2019		Quen 2018	
	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
<b>3 Cuosts</b>	<b>14 898 645.06</b>		<b>15 791 300</b>		<b>15 250 412.40</b>	
30 Cuosts da personal	4 770 608.59		4 819 900		4 681 455.50	
31 Cuosts da material ed ulteriurs cuosts da menaschi	3 877 118.75		4 591 400		4 318 567.21	
33 Amortisaziuns facultad administrativa	555 581.98		605 500		285 199.20	
34 Cuosts finansials	81 074.75		154 400		91 796.70	
35 Deposits en fondos e finanziaziuns specialas	70 461.24		8 500		118 160.86	
36 Cuosts da transfers	3 532 026.05		3 470 200		3 406 394.78	
37 Contribuziuns transitorias	0.00		0		0.00	
38 Cuosts extraordinaris	900 000.00		900 000		1 300 000.00	
39 Scuntradas internas	1 111 773.70		1 241 400		1 048 838.15	
<b>4 Recavs</b>		<b>15 514 682.05</b>		<b>15 631 800</b>		<b>15 487 506.94</b>
40 Recav fiscal		7 226 773.45		7 335 000		7 252 674.50
41 Regals e concessiuns		1 857 472.55		1 654 000		1 690 928.60
42 Indemnisaziuns		2 897 873.50		2 855 100		3 128 173.86
43 Differents recavs		65 732.20		140 000		129 924.10
44 Recav finanziaial		524 099.15		444 400		439 732.40
45 Prelevaziuns ord finanziaziuns specialas e fundaziuns		22 340.55		166 500		182 877.83
46 Indemnisaziun dalla communitad publica		1 808 616.95		1 795 400		1 614 357.50
47 Contribuziuns transitorias		0.00		0		0.00
48 Recav extraordinari		0.00		0		0.00
49 Scuntradas internas		1 111 773.70		1 241 400		1 048 838.15
<b>Surpli cuosts</b>				<b>159 500</b>		
<b>Surpli recavs</b>		<b>616 036.99</b>			<b>237 094.54</b>	

## Recavs



## Cuosts





Quen da gudogn e spenderita		Quen 2019		Preventiv 2019		Quen 2018	
Conto	Structurau tenor funcziuns	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
	<b>Total</b>	<b>14 898 645.06</b>	<b>15 514 682.05</b>	<b>15 791 300</b>	<b>15 631 800</b>	<b>15 250 412.40</b>	<b>15 487 506.94</b>
	Netto cuosts				159 500		
	Netto recavs	616 036.99				237 094.54	
<b>0</b>	<b>Administraziun generala</b>	<b>1 493 089.82</b>	<b>412 254.26</b>	<b>1 511 900</b>	<b>401 200</b>	<b>1 453 382.93</b>	<b>347 719.55</b>
<b>01</b>	<b>Legislativa ed executiva</b>	<b>293 331.30</b>	<b>2 000.00</b>	<b>312 200</b>	<b>2 000</b>	<b>298 787.07</b>	<b>2 000.00</b>
0110	Legislativa	94 019.95		101 400		90 803.50	
0120	Executiva	199 311.35	2 000.00	210 800	2 000	207 983.57	2 000.00
<b>02</b>	<b>Survetschs generals</b>	<b>1 199 758.52</b>	<b>410 254.26</b>	<b>1 199 700</b>	<b>399 200</b>	<b>1 154 595.86</b>	<b>345 719.55</b>
0210	Administraziun communal	832 716.44	261 044.56	836 300	242 900	770 795.57	252 164.55
0220	Uffeci da baghegiar ed infrastruttura	334 472.15	147 929.70	324 800	155 600	348 487.14	92 355.00
0290	Casa communal	32 569.93	1 280.00	38 600	700	35 313.15	1 200.00
<b>1</b>	<b>Segirtad publica</b>	<b>211 597.73</b>	<b>179 845.80</b>	<b>231 100</b>	<b>135 800</b>	<b>258 623.70</b>	<b>145 754.85</b>
<b>11</b>	<b>Segirtad publica</b>	<b>16 429.75</b>	<b>5 903.60</b>	<b>18 000</b>	<b>6 000</b>	<b>18 084.85</b>	<b>8 192.00</b>
1110	Polizia communal	16 429.75	5 903.60	18 000	6 000	18 084.85	8 192.00
<b>14</b>	<b>Dretg general</b>	<b>26 867.85</b>	<b>38 932.35</b>	<b>44 400</b>	<b>35 000</b>	<b>29 134.90</b>	<b>47 007.85</b>
<b>15</b>	<b>Pumpiers</b>	<b>132 804.73</b>	<b>118 783.30</b>	<b>125 000</b>	<b>86 000</b>	<b>108 675.15</b>	<b>81 755.00</b>
<b>16</b>	<b>Defensiun</b>	<b>35 495.40</b>	<b>16 226.55</b>	<b>43 700</b>	<b>8 800</b>	<b>102 728.80</b>	<b>8 800.00</b>
1610	Defensiun militara	2 855.00		3 600		17 071.30	
1620	Defensiun civila generala	32 640.40	16 226.55	40 100	8 800	85 657.50	8 800.00
<b>2</b>	<b>Scolaziun e formaziun</b>	<b>3 340 862.26</b>	<b>811 789.00</b>	<b>3 453 600</b>	<b>703 200</b>	<b>3 428 506.27</b>	<b>767 872.55</b>
<b>21</b>	<b>Scola obligatoria</b>	<b>3 125 683.26</b>	<b>811 789.00</b>	<b>3 218 200</b>	<b>703 200</b>	<b>3 187 321.87</b>	<b>767 872.55</b>
2110	Scoletta	272 003.05	70 831.15	278 300	64 700	298 806.90	70 464.20
2120	Scola primara	1 125 332.32	285 907.80	1 135 900	245 400	1 024 570.55	178 442.65
2130	Scola superiura	970 742.27	288 009.40	977 900	254 000	1 006 911.50	254 427.90
2170	Baghetgs da scola e halla Cons	335 891.12	30 490.35	356 800	22 200	415 110.12	125 671.75
2180	Tgira d'affons duront il di	19 652.00	10 606.40	33 500	10 400	23 276.00	9 915.00
2190	Direcziun ed administraziun da scola	177 177.55	58 837.50	184 700	57 600	162 507.35	56 587.50
2192	Ulteriur scola populara	224 884.95	67 106.40	251 100	48 900	256 139.45	72 363.55
<b>22</b>	<b>Scolaziun speciala</b>	<b>110 248.40</b>		<b>116 200</b>		<b>103 592.90</b>	
<b>25</b>	<b>Scolas da formaziun generala</b>	<b>104 930.60</b>		<b>119 200</b>		<b>137 591.50</b>	
2510	Scola gimnasiala	104 930.60		119 200		137 591.50	
<b>3</b>	<b>Cultura e temps liber</b>	<b>1 518 395.25</b>	<b>14 079.00</b>	<b>1 609 000</b>	<b>16 000</b>	<b>1 841 421.31</b>	<b>21 433.20</b>
<b>32</b>	<b>Cultura, ulteriur</b>	<b>207 342.92</b>	<b>14 079.00</b>	<b>247 300</b>	<b>16 000</b>	<b>155 554.63</b>	<b>21 433.20</b>
3210	Biblioteca populara Mustér e contuorn	50 167.10	14 079.00	51 600	16 000	52 845.07	21 433.20
3290	Cultura, ulteriur	157 175.82		195 700		102 709.56	
<b>34</b>	<b>Sport e temps liber</b>	<b>1 250 825.33</b>		<b>1 301 700</b>		<b>1 645 634.98</b>	
3410	Sport	83 270.00		85 000		83 380.00	
3411	Center da sport e cultura	1 167 555.33		1 216 700		1 562 254.98	
<b>35</b>	<b>Baselgias e capluttas</b>	<b>60 227.00</b>		<b>60 000</b>		<b>40 231.70</b>	

Quen da gudogn e sperdita		Quen 2019		Preventiv 2019		Quen 2018	
Conto	Structurau tenor funcziuns	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
<b>4</b>	<b>Sanadad</b>	<b>1 021 602.05</b>	<b>41 210.25</b>	<b>856 700</b>	<b>46 000</b>	<b>917 623.95</b>	<b>36 260.20</b>
41	Spitals e tgira d'attempai	868 679.10		715 000		780 750.55	
4110	Spitals	213 578.70		242 500		196 707.00	
4120	Tgira d'attempai	655 100.40		472 500		584 043.55	
42	Tgira ambulonta	93 343.85		82 800		84 313.20	
43	Prevenziun da sanadad	59 579.10	41 210.25	58 900	46 000	52 560.20	36 260.20
4330	Survetsch da sanadad en scola	59 579.10	41 210.25	58 900	46 000	52 560.20	36 260.20
<b>5</b>	<b>Ovras socialas</b>	<b>323 182.60</b>	<b>80 151.70</b>	<b>321 300</b>	<b>7 000</b>	<b>315 366.35</b>	<b>10 718.65</b>
54	Famiglia e giuventetgna	13 293.85		36 200		35 954.70	
5451	Tgira d'affons e canortas	13 293.85		36 200		35 954.70	
57	Agid social e fatgs d'asil	309 888.75	80 151.70	285 100	7 000	279 411.65	10 718.65
5720	Susteniments economics	149 783.80	72 028.50	120 000		131 095.85	2 235.95
5790	Divers susteniments	160 104.95	8 123.20	165 100	7 000	148 315.80	8 482.70
<b>6</b>	<b>Traffic</b>	<b>2 252 431.45</b>	<b>1 372 054.95</b>	<b>2 234 100</b>	<b>1 462 900</b>	<b>2 209 021.12</b>	<b>1 402 366.65</b>
61	Traffic sin via	2 240 267.80	1 306 973.70	2 222 300	1 462 900	2 196 839.22	1 402 366.65
6150	Vias communalas	1 024 650.13	94 508.35	943 300	70 000	887 692.89	72 386.95
6190	Menaschi tecnic	1 215 617.67	1 212 465.35	1 279 000	1 392 900	1 309 146.33	1 329 979.70
62	Traffic public	12 163.65	65 081.25	11 800		12 181.90	
6220	Traffic regional	12 163.65	65 081.25	11 800		12 181.90	
<b>7</b>	<b>Ambient e planisaziun</b>	<b>1 468 213.63</b>	<b>1 200 429.45</b>	<b>1 695 900</b>	<b>1 357 100</b>	<b>1 529 443.94</b>	<b>1 278 509.43</b>
71	Provediment d'aua	51 035.00		52 200		41 980.00	
72	Dismessa e purificaziun dall'aua	691 663.80	691 663.80	786 600	786 600	698 159.35	698 159.35
73	Economisaziun da rumien	478 133.95	470 351.65	513 500	500 700	557 166.68	540 845.08
7300	Economisaziun da rumien generala	12 785.75	5 003.45	18 000	5 200	27 625.80	11 304.20
7301	Dismessa da rumien	465 348.20	465 348.20	495 500	495 500	529 540.88	529 540.88
74	Rempars e punts	29 834.28		81 800		25 787.00	
7410	Rempars e punts	29 834.28		39 500		25 787.00	
7420	Lavineras			42 300			
77	Ulteriu schurmetg dalla natira	88 056.31	33 414.00	109 900	31 100	64 410.16	29 505.00
7710	Santeri e sepulturas	58 056.31	33 414.00	76 900	31 100	64 410.16	29 505.00
7790	Ulteriuras immissiuns	30 000.00		33 000			
79	Planisaziun dil territori	129 490.29	5 000.00	151 900	38 700	141 940.75	10 000.00
<b>8</b>	<b>Economia publica</b>	<b>3 106 555.62</b>	<b>2 587 936.91</b>	<b>3 623 100</b>	<b>2 863 800</b>	<b>3 131 932.81</b>	<b>2 975 029.21</b>
81	Agricoltura	86 625.33	4 647.45	126 100	5 200	27 052.70	4 429.00
82	Forestalesser	866 240.94	815 873.66	1 285 900	879 700	972 026.60	1 022 472.86
8201	Uaul da schurmetg	523 553.75	520 347.93	831 200	763 000	721 888.23	748 856.06
8203	Uaul d'economia	24 927.33	41 812.70	43 600	38 500	77 191.90	78 423.05
8205	Vias d'uaul	239 205.40	24 500.00	310 000	24 500	81 221.51	
8250	Forestalesser, divers	78 554.46	229 213.03	101 100	53 700	91 724.96	195 193.75



## Quen da gudogn e sperdita

Conto	Structurau tenor funcziuns	Quen 2019		Preventiv 2019		Quen 2018	
		Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
84	Turissem	1 701 475.75	1 192 007.60	1 613 600	1 200 000	1 548 288.06	1 173 265.65
85	Mistregn e commerci	40 470.70	2 172.00	42 700	2 500	59 037.90	2 773.00
87	Energia	411 742.90	573 236.20	554 800	776 400	525 527.55	772 088.70
8712	Provediment e commerci d'energia	411 742.90	573 236.20	554 800	776 400	525 527.55	772 088.70
<b>9</b>	<b>Finanzas</b>	<b>162 714.65</b>	<b>8 814 930.73</b>	<b>254 600</b>	<b>8 638 800</b>	<b>165 090.02</b>	<b>8 501 842.65</b>
91	Taglias	45 165.00	6 034 765.85	58 200	6 135 000	32 756.07	6 074 408.85
9100	Taglias communalas generalas	45 165.00	4 665 940.55	58 200	4 905 000	32 756.07	4 802 093.75
9101	Taglias specialas		1 368 825.30		1 230 000		1 272 315.10
93	Ulivaziun da finanzas e grevezias		364 071.00		364 000		245 817.00
95	Recav da participaziuns	16 264.90	1 857 472.55	15 000	1 654 000	23 736.80	1 698 928.60
9500	Recav da participaziuns	3 765.00	8 500.00	2 500	7 100	11 515.00	18 180.00
9505	Recav da concessiuns e participaziuns	12 499.90	1 848 972.55	12 500	1 646 900	12 221.80	1 680 748.60
96	Administraziun dalla facultad e dils deivets	101 284.75	558 621.33	181 400	485 800	108 597.15	482 688.20
9610	Recav da facultad e tscheins	78 466.05	432 470.23	151 000	394 600	86 342.40	364 574.75
9630	Immobiliias dalla facultad finanziaria	22 818.70	126 151.10	30 400	91 200	22 254.75	118 113.45

Il quen detagliu ei publicaus sin [www.disentis.ch](http://www.disentis.ch) sut «downloads – contabilitad» ni sa vegnir retratgs tier l'administraziun communal.

Serenera Pardomat



Quen d'investiziun		Quen 2019		Preventiv 2019		Quen 2018	
		Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
Survesta tenor funcziuns							
1	Segirtad publica	11 708.45				165 280.00	
	Surpli cuosts		11 708.45				165 280.00
2	Scolaziun e formaziun	236 966.08		295 000			
	Surpli cuosts		236 966.08		295 000		
3	Cultura e temps liber	211 176.35		150 000		264 199.45	
	Surpli cuosts		211 176.35		150 000		264 199.45
5	Ovras socialas						
	Surpli cuosts						
6	Traffic	946 367.84	740 000.00	1 671 600	1 037 600	788 999.35	
	Surpli cuosts		206 367.84		634 000		788 999.35
7	Ambient/planisaziun	1 463 683.75	1 429 089.25	2 034 200	1 980 000	3 038 208.08	888 338.15
	Surpli cuosts		34 594.50		54 200		2 149 869.93
8	Economia	2 089 957.89	907 267.05	3 149 000	1 164 100	614 192.56	531 984.80
	Surpli cuosts		1 182 690.84		1 984 900		82 207.76
<b>Investiziuns bruttas</b>		<b>4 959 860.36</b>		<b>7 299 800</b>		<b>4 870 879.44</b>	
<b>Contribuziuns e subvenziuns</b>			<b>3 076 356.30</b>		<b>4 181 700</b>		<b>1 420 322.95</b>
<b>Investiziuns nettas</b>			<b>1 883 504.06</b>		<b>3 118 100</b>		<b>3 450 556.49</b>

Quen d'investiziun		Quen 2019		Preventiv 2019		Quen 2018	
		Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
Survesta tenor gruppas da materia							
5	<b>Cuosts</b>	<b>4 959 860.36</b>		<b>7 299 800</b>		<b>4 870 879.44</b>	
50	Beins d'investiziun materials facultad administrativa	3 424 095.56		6 099 800		4 089 247.09	
51	Investiziuns a quen da tiarzas personas	435 764.80		100 000		681 632.35	
55	Participaziuns	100 000.00		100 000		100 000.00	
56	Atgnas contribuziuns d'investiziun	1 000 000.00		1 000 000			
6	<b>Recavs</b>		<b>3 076 356.30</b>		<b>4 181 700</b>		<b>1 420 322.95</b>
61	Restituziuns						291 748.30
63	Contribuziuns per agen quen		3 076 356.30		4 181 700		1 128 574.65
<b>Investiziuns nettas</b>			<b>1 883 504.06</b>		<b>3 118 100</b>		<b>3 450 556.49</b>



Quen d'investiziun		Quen 2019		Preventiv 2019		Quen 2018	
Conto	Structura tenor funcziuns	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs	Cuosts	Recavs
	<b>Total</b>	<b>4 959 860.36</b>	<b>3 076 356.30</b>	<b>7 299 800</b>	<b>4 181 700</b>	<b>4 870 879.44</b>	<b>1 420 322.95</b>
	Netto cuosts		1 883 504.06		3 118 100		3 450 556.49
<b>1</b>	<b>Segirtad publica</b>	<b>11 708.45</b>				<b>165 280.00</b>	
15	Pumpiers	11 708.45				165 280.00	
<b>2</b>	<b>Scolaziun e formaziun</b>	<b>236 966.08</b>		<b>295 000</b>			
21	Scola obligatoria	236 966.08		295 000			
2170	Baghetgs da scola e halla Cons	236 966.08		295 000			
<b>3</b>	<b>Cultura e temps liber</b>	<b>211 176.35</b>		<b>150 000</b>		<b>264 199.45</b>	
32	Cultura, ulteriur	24 475.00		50 000		13 128.00	
34	Sport e temps liber	86 701.35				151 071.45	
3411	Center da sport e cultura	86 701.35				151 071.45	
35	Baselgias e capluttas	100 000.00		100 000		100 000.00	
<b>6</b>	<b>Traffic</b>	<b>946 367.84</b>	<b>740 000.00</b>	<b>1 671 600</b>	<b>1 037 600</b>	<b>788 999.35</b>	
61	Traffic sin via	946 367.84	740 000.00	1 671 600		1 037 600.00	788 999.35
6130	Vias cantunalas	435 764.80	740 000.00	100 000	740 000		681 632.35
6150	Vias communalas	510 603.04		1 355 600	297 600		107 367.00
6190	Menaschi tecnic			216 000			
<b>7</b>	<b>Ambient e planisaziun</b>	<b>1 463 683.75</b>	<b>1 429 089.25</b>	<b>2 034 200</b>	<b>1 980 000</b>	<b>3 038 208.08</b>	<b>888 338.15</b>
72	Dismessa e purificaziun dall'aua	898 013.83	246 853.75	1 693 500	500 000	931 239.76	303 354.50
73	Economisaziun da rumien			240 700			
74	Rempars e punts	565 669.92	1 182 235.50		1 480 000	1 969 267.34	584 983.65
77	Ulteriur schurmetg dalla natira			100 000		137 700.98	
7710	Santeri e sepulturas					137 700.98	
7790	Ulteriuras immissiuns			100 000			
<b>8</b>	<b>Economia publica</b>	<b>2 089 957.89</b>	<b>907 267.05</b>	<b>3 149 000</b>	<b>1 164 100</b>	<b>614 192.56</b>	<b>531 984.80</b>
81	Agricultura	120 000.00	396 531.85	120 000		13 424.70	
82	Forestalesser	964 838.84	510 735.20	1 663 000	1 164 100	427 175.96	240 236.50
8205	Vias d'uaul	833 866.80	445 500.00	1 100 000	770 000		
8250	Forestalesser, divers	130 972.04	65 235.20	563 000	394 100	427 175.96	240 236.50
84	Turissem	1 005 119.05		1 366 000		173 591.90	291 748.30

## Quen dalla circulaziun dils mieds finansials 2019

Actividad operativa (calculaziun indirecta)			Conto	Summa en frs.
Resultat dil quen da gudogn e sperdita (sperdita -, gudogn +)			9000, 9001	616 036.99
+ Amortisaziuns facultad administrativa			33x	555 581.98
+ Rectificaziuns negativas dalla valur (svaletaziuns) investiziuns finansialas FF (gruppas 102 + 107)			3440	0.00
+ Rectificaziuns negativas dalla valur (svaletaziuns) investiziuns materialas FF (gruppa 108)			3441	0.00
+ Deposit en fonds e finanziaziuns specialas			35	70 461.24
+ Rectificaziun dalla valur emprests facultad administrativa			364	0.00
+ Rectificaziun dalla valur participaziuns facultad administrativa			365	0.00
+ Amortisaziuns contribuziuns d'investiziun facultad administrativa			366	0.00
+ Amortisaziuns supplementaras facultad administrativa			383	0.00
+ Amortisaziuns supplementaras emprests, participaziuns, contribuziuns d'investiziun FA			387	0.00
+ Amortisaziun deficit da bilanza			388	0.00
+ Deposits egl agen capital (prefinanziaziuns)			389	900 000.00
- Rectificaziuns positivass dalla valur investiziuns finansialas FF (gruppas 102 + 107)			4440	0.00
- Rectificaziuns positivass dalla valur investiziuns materialas FF (gruppa 108)			4443	0.00
- Revaletaziun facultad administrativa			4490	0.00
- Prelevaziuns da fonds e finanziaziuns specialas			45	-22 340.55
- Sligiamet amortisaziuns supplementaras			483, 487	0.00
- Prelevaziuns digl agen capital (prefinanziaziuns)			489	0.00
<b>Atgna finanziaziun</b>				<b>2 119 739.66</b>
- Augment / + Reducziun pretensiuns			101	627 309.94
- Augment / + Reducziun cudischaziuns transitorias activas quen da gudogn e sperdita			1040	-555 227.15
- Augment / + Reducziun provisiuns e lavurs entschattas			106	-3 924.70
+ Augment / - Reducziun obligaziuns currentas			200	490 969.82
+ Augment / - Reducziun cudischaziuns transitorias passivas quen da gudogn e sperdita			2040	-198 837.86
+ Augment / - Reducziun retenziuns a cuort termin			205	0.00
+ Augment / - Reducziun retenziuns a liung termin			208	0.00
<b>Circulaziun dils mieds finansials (cashflow) ord actividad operativa</b>				<b>2 480 029.71</b>
<b>Actividad d'investiziun ella facultad administrativa</b>				
			Conto	Summa en frs.
- Expensas d'investiziun facultad administrativa		QI	50 - 58	-4 959 860.36
+ Entradas d'investiziun facultad administrativa			60 - 68	3 076 356.30
- Augment / + Reducziun cudischaziuns transitorias activas quen d'investiziun		bilanza	1046	0.00
+ Augment / - Reducziun cudischaziuns transitorias passivas quen d'investiziun			2046	0.00
<b>Circulaziun dils mieds finansials (cashflow) ord actividad d'investiziun ella facultad administrativa</b>				<b>-1 883 504.06</b>
<b>Actividad d'investiziun ella facultad finanziaria</b>				
			Conto	Summa en frs.
+ Rectificaziuns negativass dalla valur investiziuns finansialas FF (gruppas 102 + 107)		QGS	3440	0.00
+ Rectificaziuns negativass dalla valur investiziuns materialas FF (gruppa 108)			3441	0.00
- Rectificaziuns positivass dalla valur investiziuns finansialas FF (gruppas 102 + 107)			4440	0.00
- Rectificaziuns positivass dalla valur investiziun materialas FF (gruppa 108)			4443	0.00
- Augment / + Reducziun investiziuns finansialas a cuort termin FF		bilanza	102	0.00
- Augment / + Reducziun investiziuns finansialas a liung termin FF			107	-981 531.85
- Augment / + Reducziun investiziun materialas facultad finanziaria FF			108	0.00
<b>Circulaziun dils mieds finansials (cashflow) ord actividad d'investiziun ella facultad finanziaria</b>				<b>-981 531.85</b>
<b>Circulaziun dils mieds finansials (cashflow) ord actividad d'investiziun FA e FF</b>				<b>-2 865 035.91</b>
<b>Actividad da finanziaziun</b>				
			Conto	Summa en frs.
+ Augment / - Reducziun obligaziuns finansialas a cuort termin		bilanza	201	0.00
+ Augment / - Reducziun obligaziuns finansialas a liung termin				125 000.00
<b>Circulaziun dils mieds finansials (cashflow) ord actividad da finanziaziun</b>				<b>125 000.00</b>
<b>Total circulaziun dils mieds finansials (cashflow) = midada mieds liquids</b>				<b>-260 006.20</b>
<b>Mieds liquids</b>	<b>Stan 01.01.2019</b>	<b>Stan 31.12.2019</b>	<b>Conto</b>	<b>Midada</b>
Cassa	2 832.35	2 803.15	1000	-29.20
Posta	3 193.39	15 185.94	1001	11 992.55
Banca	430 308.03	158 338.48	1002	-271 969.55
Investiziuns a cuort termin sin la fiera monetara	0.00	0.00	1003	0.00
<b>Total (midada mieds liquids)</b>	<b>436 333.77</b>	<b>176 327.57</b>		<b>-260 006.20</b>



## Bilanza

31-12-2018

31-12-2019

	31-12-2018	31-12-2019
<b>1</b>	<b>26 161 131.10</b>	<b>28 142 420.74</b>
<b>10</b>	<b>11 911 930.44</b>	<b>12 565 298.00</b>
<b>100</b>	<b>436 333.77</b>	<b>176 327.57</b>
1000	2 832.35	2 803.15
1001	3 193.39	15 185.94
1002	430 308.03	158 338.48
<b>101</b>	<b>3 257 171.08</b>	<b>2 629 861.14</b>
1010	2 791 747.05	2 216 086.84
1011	73 901.64	5 120.69
1012	314 382.80	315 934.52
1019	77 139.59	92 719.09
<b>104</b>	<b>4 660 379.85</b>	<b>5 215 607.00</b>
1040	4 660 379.85	5 215 607.00
<b>106</b>	<b>9 465.74</b>	<b>13 390.44</b>
1060	9 465.74	13 390.44
<b>107</b>	<b>1 807 760.00</b>	<b>2 789 291.85</b>
1070	57 760.00	57 760.00
1071	1 750 000.00	2 375 000.00
1072	0.00	356 531.85
<b>108</b>	<b>1 740 820.00</b>	<b>1 740 820.00</b>
1080	1 740 820.00	1 740 820.00
<b>14</b>	<b>14 249 200.66</b>	<b>15 577 122.74</b>
<b>140</b>	<b>9 738 190.66</b>	<b>10 092 779.41</b>
1401	948 463.27	993 770.85
1403	1 632 756.85	2 175 213.66
1404	133 528.22	673 499.61
1406	184 587.00	319 011.72
1407	6 838 855.32	5 931 283.57
<b>145</b>	<b>4 371 010.00</b>	<b>4 371 010.00</b>
1455	4 371 010.00	4 371 010.00
<b>146</b>	<b>140 000.00</b>	<b>1 113 333.33</b>
1465	140 000.00	1 113 333.33

## Bilanza

31-12-2018

31-12-2019

Bilanza		31-12-2018	31-12-2019
<b>2</b>	<b>PASSIVAS</b>	<b>26 161 131.10</b>	<b>28 142 420.74</b>
<b>20</b>	<b>Capital jester</b>	<b>14 353 557.28</b>	<b>14 763 262.69</b>
<b>200</b>	<b>Obligaziuns currentas</b>	<b>1 769 570.37</b>	<b>2 260 540.19</b>
2000	Obligaziuns currentas ord furniziuns ed ord pretensiuns da tiarzas personas	1 757 810.83	2 235 967.18
2001	Contos currentes cun tiarzas personas	9 682.30	21 953.85
2002	Taglias	4 492.59	-753.79
2004	Obligaziuns da transfer	-2 415.35	3 372.95
2005	Contos currentes interns	0.00	0.00
<b>204</b>	<b>Cudischaziuns transitorias passivas</b>	<b>326 560.36</b>	<b>127 722.50</b>
2040	Cudischaziuns transitorias passivas quen da gudogn e sperdita	326 560.36	127 722.50
<b>206</b>	<b>Obligaziuns finanzialas a liung termin</b>	<b>12 250 000.00</b>	<b>12 375 000.00</b>
2064	Daners ad emprest, certificats da dievets	12 250 000.00	12 375 000.00
2069	Ulteriuras obligaziuns finanzialas a liung termin	0.00	0.00
<b>209</b>	<b>Obligaziuns enviers finanziaziuns specialas e fondos el capital jester</b>	<b>7 426.55</b>	<b>0.00</b>
2091	Obligaziuns enviers fondos el capital jester	7 426.55	0.00
<b>29</b>	<b>Agen capital</b>	<b>11 807 573.82</b>	<b>13 379 158.05</b>
<b>290</b>	<b>Obligaziuns (+) respectivamein pagaments anticipai (-) enviers finanziaziuns specialas</b>	<b>-87 708.21</b>	<b>-32 962.97</b>
2900	Finanziaziuns specialas egl agen capital	-87 708.21	-32 962.97
<b>291</b>	<b>Fondos</b>	<b>3 380 834.63</b>	<b>3 381 636.63</b>
2910	Fondos egl agen capital	3 380 834.63	3 381 636.63
<b>293</b>	<b>Prefinanziaziuns</b>	<b>1 300 000.00</b>	<b>2 200 000.00</b>
2930	Prefinanziaziuns	1 300 000.00	2 200 000.00
<b>299</b>	<b>Surpli/deficit da bilanza</b>	<b>7 214 447.40</b>	<b>7 430 484.39</b>
2990	Resultat annual	237 094.54	616 036.99
2999	Resultats cumulai dils onns precedents	6 977 352.86	7 214 447.40

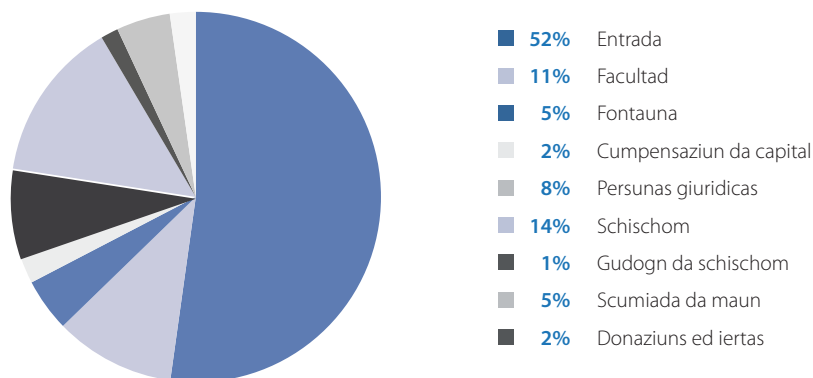


# Entradas da taglia

## Specificaziun

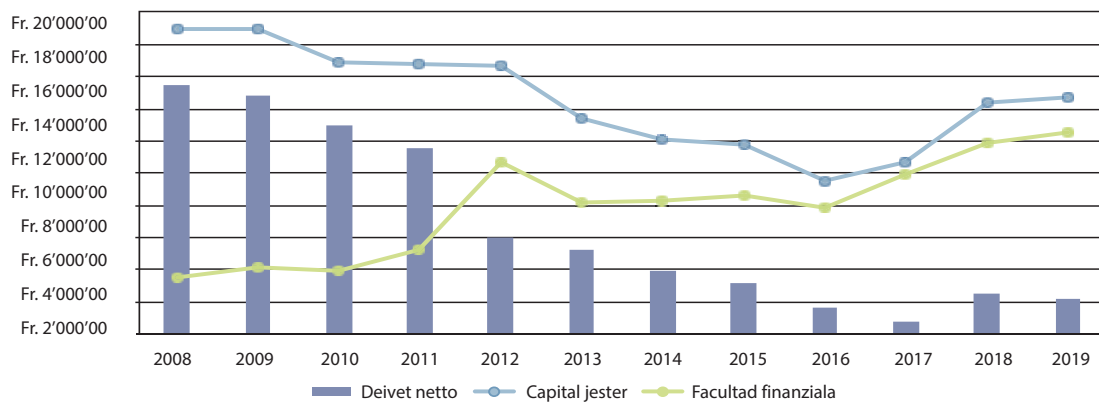
Specificaziun		Quen 2019	Preventiv 2019	Quen 2018
Taglia sin entrada	frs.	3 144 733	3 440 000	3 298 209
Tagia sin facultad	frs.	634 684	620 000	638 660
Taglia alla fontauna	frs.	278 786	315 000	298 027
Taglia sin cumpensaziun da capital	frs.	140 522	100 000	118 414
Taglia da persunas giuridicas	frs.	467 216	430 000	448 784
Taglia sin schischom	frs.	846 478	860 000	900 769
Taglia sin gudogn da schischom	frs.	92 324	60 000	68 225
Taglia sin scumiada da maun	frs.	283 262	250 000	264 174
Taglia sin donaziuns ed iertas	frs.	135 901	50 000	28 070
Taglia da tgauns	frs.	10 860	10 000	11 078
<b>Total</b>	<b>frs.</b>	<b>6 034 766</b>	<b>6 135 000</b>	<b>6 074 409</b>

## Taglias



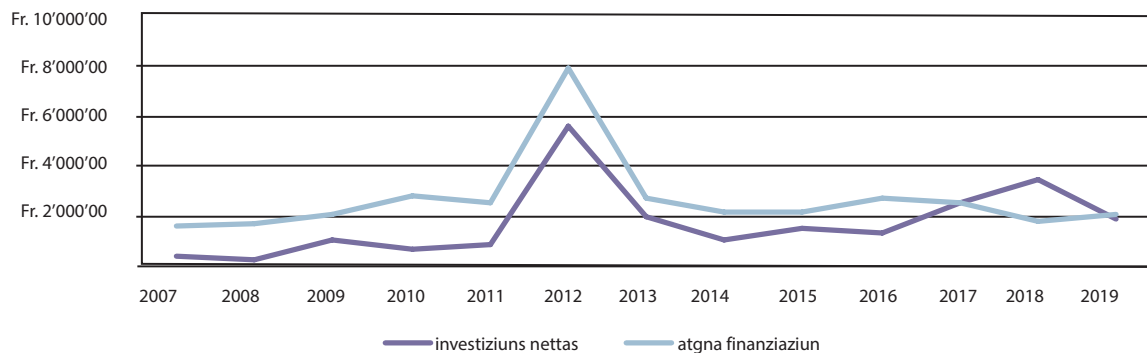
## Deivet netto

en milliuns francs



## Svilup atgna finanziaziun 2007 – 2019

en milliuns francs





## Center da sport e cultura

	Quen 2019		Preventiv 2019		Quen 2018	
	01.01.2019 – 31.12.2019		01.01.2019 – 31.12.2019		01.01.2018 – 31.12.2018	
	cuosts	recavs	cuosts	recavs	cuosts	recavs
Menaschi general	219 087.44	35 920.40	300 700	9 000	653 625.18	412 417.55
Cafeteria	298 839.89	199 497.18	260 100	181 000	323 897.77	222 770.10
Hallas ed indrezs da sport	382 704.09	525 456.75	381 400	555 000	333 077.34	540 529.40
Indrezs da sport ordadora	106 800.91	73 752.90	128 800	102 000	130 342.42	94 550.30
Plazza da glatsch	68 803.26	34 517.35	90 000	43 000	96 110.52	33 243.40
Escape-Room	27 942.32	7 695.00				
<b>Total cuosts</b>	<b>1 104 177.91</b>		<b>1 161 000</b>		<b>1 537 053.23</b>	
<b>Total recavs</b>		<b>876 839.58</b>		<b>890 000</b>		<b>1 303 510.75</b>
<b>Sperdita</b>		<b>227 338.33</b>		<b>271 000</b>		<b>233 542.48</b>

## Bilanza

		31-12-2019	31-12-2018
<b>1</b>	<b>ACTIVAS</b>		
<b>10</b>	<b>Facultad finanziaria</b>	<b>88 278.41</b>	<b>98 990.71</b>
100	Mieds finansials liquids ed investiziuns da daners a cuort termin	48 094.33	68 075.08
101	Pretensius	20 741.58	17 165.03
104	Cudischaziuns transitorias activas	8 867.50	3 680.60
106	Provisiuns e lavurs entschattas	10 575.00	10 070.00
<b>14</b>	<b>Facultad administrativa</b>	<b>6.00</b>	<b>6.00</b>
140	Beins d'investiziun materials facultad administrativa	6.00	6.00
	<b>Total</b>	<b>88 284.41</b>	<b>98 996.71</b>
<b>2</b>	<b>PASSIVAS</b>		
<b>20</b>	<b>Capital jester</b>	<b>88 284.41</b>	<b>98 996.71</b>
200	Obligaziuns currentas	78 795.49	123 409.11
204	Cudischaziuns transitorias passivas	4 107.00	6 835.45
206	Obligaziuns finansialas a liung termin	5 381.92	-31 247.85
	<b>Total</b>	<b>88 284.41</b>	<b>98 996.71</b>



# Annexa tiel quen 2019

## 1 Principis da presentaziun dalla contabilitad, bilanzaziun e valetaziun

### Principi da presentaziun dalla contabilitad

La presentaziun dalla contabilitad ei conforma allas leschas da finanzas dil cantun Grischun (FHG, BR 710.100) sco era all'ordinaziun da finanzas per vischnauncas (FHVG, BR 710.200). Ella muossa in maletg dallas finanzas che corrispunda alla situaziun dalla facultad, alla situaziun finanziaria ed alla situaziun da rendita effectiva (true and fair view).

### Principi da bilanzaziun e valetaziun

La facultad finanziaria cuntegn quellas valurs da facultad che san vegnir vendidas senza impediment digl adempiment dallas incumbensas publicas (art. 2, alinea 1 FHG). Ei vegn valetau il di da controlla da bilanza suenter ils principis commercialis. Excepiu ein parcelas e stabiliments che vegnan valetai silmeins mintga 10 onns (art. 26 FHG e art. 20 FHVG).

La facultad administrativa cuntegn las valurs da facultad che surveschan immediat ed a liunga vesta alla realisaziun dallas incumbensas publicas (art. 2, alinea 2 FHG). Valurs dalla facultad administrativa vegnan bilanzadas, sch'ei sa vegnir fatg diever sur plirs onns dad ellas e sch'ellas surpassan il cunfin d'activaziun che vala per la vischnaunca (art. 12 FHVG). La facultad administrativa vegn bilanzada tenor cuosts d'acquist ni da produczion. Sch'ei ha dau negins cuosts, vegn bilanzau tenor la valur da marcau. La facultad administrativa, che vegn reducida tras l'utilisaziun, vegn amortisada linear suenter categoria d'investiziun tenor il temps d'utilisaziun supponiu. Sch'ina reducziun permanenta che surpassa il diever ordinari per ina posiziun da facultad administrativa ei previsibla, vegn la valur contabilisada rectificada (art. 27, alinea 4 FHG). Emprests, participaziuns e parcelas vegnan buca amortisai, aschiditg ch'ei dat negina reducziun dalla valur.

## 2 Cumprova digl agen capital

La cumprova digl agen capital muossa ils motivs per las midadas el capital agen.

Conto	Num	01.01.2019	31.12.2019	Midada	Motiv dalla midada
2900	Finanziaziuns specialas	-87 708.21	-32 962.97	54 745.24	Deposit finanziaziuns specialas
29002.01	Canalisaziun e serenera	-113 658.91	-59 635.40	54 023.51	
29003.01	Economisaziun da rumien	25 950.70	26 672.43	721.73	
2910	Fonds dil capital agen	3 380 834.63	3 381 636.63	802.00	
29100.01	Fond da cristallas	21 992.65	25 757.65	3 765.00	
29100.02	Suga Wyssen	89 189.33	90 239.43	1 050.10	
29100.03	Suga Valentini	53 803.53	58 704.43	4 900.90	
29100.04	Fond orcan "Vivian"	632 768.95	631 768.95	-1 000.00	
29100.05	Taxas da cumpensaziun per parcadis	129 000.00	129 000.00	-	
29100.20	Fonds per fossas	227 553.00	219 639.00	-7 914.00	
29100.30	Incassament da plivalur	70 300.00	70 300.00	-	
29100.50	Reserva per energias regenerablas	2 156 227.17	2 156 227.17	-	
2930.00	Prefinanziaziuns	1 300 000.00	2 200 000.00	900 000.00	
29300.01	Prefinanziaziun CSC	1 300 000.00	2 200 000.00	900 000.00	
299	Surpli da bilanza	7 214 447.40	7 830 484.39	616 036.99	
	<b>Total agen capital</b>	<b>11 807 573.82</b>	<b>13 379 158.05</b>	<b>1 571 584.23</b>	

### 3 Survesta dallas retenziuns

Las retenziuns vegnan bilanzadas el capital jester. Ei vegn differenziu denter retenziuns a liunga ed a cuorta vosta. Las retenziuns e lur midadas ein da declarar ella survesta dallas retenziuns. La survesta dallas retenziuns cuntegn en special il stan dallas singulas retenziuns ed in commentari vitier (art. 14, alinea 3 FHVG).

Per la fin digl onn 2019 ha la vischnaunca da Disentis/Mustér neginas retenziuns aviartas.

### 4 Survesta dallas participaziuns

La survesta dallas participaziuns cuntegn emprests e participaziuns che stattan en connex cun igl adempliment dallas incumbensas ed interessenzas communalas. Plinavon cuntegn ella fuormas dalla collaboraziun intercomunala e purtaders externs, als quals la vischnaunca separticipescha sco commembra ni purtadra (art. 25, alinea 1 FHVG).

#### Emprests dalla facultad administrativa che stattan en connex cun igl adempliment dallas incumbensas ed interessenzas communalas.

Per la fin digl onn 2019 ein negins emprests dalla facultad administrativa bilanzai.

Igl emprést da 2.5 milliuns francs allas Pendicularas Mustér SA per la colligiaziun Sedrun-Mustér ei bilanzaus ella facultad finanziaria. Quei emprést vegn tscheinsius ed amortisau enter 20 onns. Il saldo per la fin 2019 munta a frs. 2 375 000.–.

Ils cuosts per la projectaziun dalla meglieraziun funsila ein vegni cudischai sco emprést dalla vischnaunca alla meglieraziun. Quei emprést ei previus da restituir sur 10 onns.

#### Participaziuns dalla facultad administrativa che stattan en connex cun igl adempliment dallas incumbensas ed interessenzas communalas.

Num e fuorma giuridica	Activitad	Diember	Valur nominala	Participaziun %	Valeta 31.12.2017
Ovra Russein SA	Energia	3 000	1 000.00	15%	3 000 000
Ovras Electricas Reinanteriur SA	Energia	220	5 000.00	1.38%	1 371 000
Repower AG	Energia	481	1.00	< 1%	1
Grischelectra AG	Energia	10	100.00	< 1%	1
Recal SA	Energia	5	10 000.00	< 1%	1
Pendicularas Mustér SA *)	Turisse	3 695	700.00	< 1%	1
Plazza da golf Sedrun SA	Turisse	10	400.00	< 1%	1
Cassa svizra da viadi Reka	Turisse	3	1 000.00	< 1%	1
Scola da skis e snowboard	Turisse	1	500.00	< 1%	1
Viafier Retica SA	Traffic	16	500.00	< 1%	1
Matterhorn Gotthard Bahn	Traffic	24	150.00	< 1%	1
Sennaria Surselva SA	Victualias	79	650.00	3.71%	1
Centro Sci Nordico Campra SA	Turisse	10	1 000.00	1%	0
<b>Total</b>					<b>4 371 010</b>

\*) Dalls 3695 aczias ein 123 aczias en possess dalla vischnaunca. Las ulteriuras 3572 aczias han las Pendicularas Mustér SA cediú alla vischnaunca sco pègn movibel pigl emprést da 2.5 milliuns francs per la construcziun dalla pendiculara denter Sedrun e Mustér.



## Fuormas dalla collaboraziun intercomunala e pertaders externs

Num dall'organisaziun	Fuorma giuridica	Actividad ed incumbensa	Participaziun comunala	Ulteriurs commembers
<b>0 Administraziun generala</b>				
Regiun Surselva	Associazium			vischnauncas Surselva
<b>1 Segirtad publica</b>				
Uffeci funsil Cadi	Associazium			vischnauncas dalla Cadi
Regiun Surselva	Associazium	Uffeci civil		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Associazium	KESB Surselva		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Associazium	Uffeci da stumaziun		vischnauncas Surselva
Pumpiers Sursassiala	Corporaziun	Pumpiers		vischnauncas Medel/Lucmagn e Tujetsch
<b>2 Scolaziun e formaziun</b>				
Inspectorat dil district Surselva	lescha cantunala	Insepectorat da scola		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Associazium	Scola da musica		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Associazium	Survetsch logopedic		vischnauncas Surselva
<b>3 Cultura e temps liber</b>				
Regiun Surselva	Associazium	Finanziaziun museums		vischnauncas Surselva
<b>4 Sanadad</b>				
Sana Surselva	Associazium	Prestaziuns da sanadad		vischnauncas Surselva
Spital regional Surselva AG	Societad acziunara	Prestaziuns da spital		vischnauncas Surselva
Spitex Cadi	Uniun	Prestaziuns ambulontas		vischnauncas dalla Cadi
Puntreis Center da sanadad SA	Fundaziun	Prestaziuns da tgira		vischnauncas Medel/Lucmagn e Tujetsch
<b>5 Ovras socialas</b>				
Survetsch social Surselva	lescha cantunala	Cussegliaziun sociala		vischnauncas Surselva
Regiun Surselva	Associazium	Curatella professionala		vischnauncas Surselva
<b>6 Traffic</b>				
Regiun Surselva	Associazium	Traffic public regional		vischnauncas Surselva
<b>7 Ambient e planisaziun</b>				
Corporaziun d'aua Spina da Vin	Corporaziun	Provediment d'aua		
Corporaziun d'aua Las Fontaunas	Corporaziun	Provediment d'aua		
Regiun Surselva	Associazium	Recicladi Surselva		vischnauncas Surselva
Local da cadavers	Corporaziun	Dismessa da cadavers		vischnauncas Medel/Lucmagn e Tujetsch
Corporaziun per l'economisaziun da gliet dallas sereneras dalla Cadi	Corporaziun	Economisaziun da gliet		vischnauncas dalla Cadi
Regiun Surselva	Associazium	Planisaziun directiva Surselva		vischnauncas Surselva
<b>8 Economia publica</b>				
CMF Cadi	Corporaziun	Gestiun da maschinas		vischnauncas dalla Cadi
Sedrun Mustér Turissem	Uniun	Promozium dil turissem		vischnaunca Tujetsch
Sedrun Disentis Tourismus SA	Societad acziunara	Promozium dil turissem		vischnaunca Tujetsch
Regiun Surselva	Associazium	Svilup regional Surselva		vischnauncas Surselva

## 5 Survesta dallas garantias

Ella survesta dallas garantias vegnan tut ils fatgs numnai, ord ils quals in'obligaziun impurtonta sa seresultar el futur (art. 25, alinea 2 FHVG). Ella cuntegn en special:

- Obligaziuns eventualas, tier las qualas la vischnaunca va en ina obligaziun en favur da tiarzas personas, en special garantias, obligaziuns da garantias e garantias da deficit;
- Obligaziuns da leasing;
- Auters fatgs cun caracter eventual; pil cass che quels ein buca cudischai sco retenziuns, sco castitgs convenziunals e riclas.

Tier las obligaziuns eventualas setracta ei d'obligaziuns dalla vischnaunca en favur da tiarzas personas, ch'ei dependentas dalla vigur da certas premissas. Ella giuridica da finanzas representa la vigur d'ina obligaziun eventuala in'expensa. Perquei basegna ella ina lubientscha d'expensa tras l'istanza responsabla.

Num e sez dall'organisaziun	Caracter dalla garanzia	Decisiun urna	Prestaziuns segiradas	Debit restont 31.12.2019	Pagaments onn da rapport	Declaraziuns tier ils risicos specifics
Pendicularas Mustér	Garanzia da deficit	27.11.16	2 500 000.00	2 500 000.00		
Pendicularas Mustér	Project d'ennevar	27.11.16	2 000 000.00	1 000 000.00	1 000 000.00	

## 6 Survesta da retscheviders da gronds pagaments

En quest register ein pagaments a vischnauncas e tiarzas personas (divisiun da character 363) indicai, ch'ei vegn prestai sin basa d'ina obligaziun. Els han negina cunterprestaziun adequata e la vischnaunca separticipescha buca sezza alla societad. Sco gronds pagaments valan tier vischnauncas tochen 5 000 habitonts pagaments naven da CHF 500 000.00

Conto	Retschevider	Fuorma giuridica	Activitad ed incumbensa	Pagau onn da gestiun
8400.3635.04	Sedrun Mustér Turissem	Union	Turissem	915 927.25

## 7 Survesta dalla facultad finanziaria

Per documentar ed informar davart la valetaziun dalla facultad sto la survesta dalla facultad vegnir elavurada. Ella survescha alla publicaziun dil principi da presentaziun dalla contabilitad, dil qual vegn fatg diever ella contabilitad da facultad. Plinavon survescha ella alla documentaziun dalla facultad. Las valurs ella survesta da facultad vegnan generadas ord la contabilitad da facultad e corrispundan alla contabilitad da finanzas (bilanza).

Investiziuns materialas	Valeta dils 01.01.2019	Entradas (+)	transfer dalla FA (+)	Expensas (-)	Transfer ella FA (-)	Adattaziun valur commercials (+/-)	Valeta dils 31.12.2019
Terren Pignola	1 007 550.00						1 007 550.00
Terren Caschuarz	147 000.00						147 000.00
Terren Sut Gliendas	415 000.00						415 000.00
Terren Aua Viva	171 270.00						171 270.00
<b>Total</b>	<b>1 740 820.00</b>						<b>1 740 820.00</b>



8 Survesta dallas investziuns bilanzadas dalla facultad administrativa

Gruppa	Denominaziun	Valurs d'aquist				Amortisaziuns cumuladas				Valur da cudischaziun			
		01.01.2019	Entradas	Sortidas	Spustaments	31.12.2019	01.01.2019	Amortisaziuns ordinaris	Amortisaziuns suppl.	Sor-ti-das	Spu-sta-ments	01.01.2019	31.12.2019
14010	Vias/vias da traffic	1 356 337.75	-	-	246 311.70	1 602 649.45	407 874.48	201 004.12	-	-	608 878.60	948 463.27	993 770.85
14010.01	Vias cantunals (vegl)	1 356 337.75	-	-	-	1 356 337.75	407 874.48	194 846.33	-	-	602 720.81	948 463.27	753 616.94
14010.01	Via Nova	-	-	-	246 311.70	696 639.48	149 326.90	49 204.02	-	-	6 157.79	-	240 153.91
14030	Uterluras construcziuns bassas	696 639.48	-	-	-	696 639.48	149 326.90	49 204.02	-	-	198 530.92	547 312.58	498 108.56
14030.01	Illuminaziun publica	427 515.00	-	-	-	427 515.00	10 687.88	10 687.87	-	-	21 375.75	416 827.12	406 139.25
14030.01	Loipa Cadi	37 021.45	-	-	-	37 021.45	925.54	36 095.91	-	-	37 021.45	36 095.91	-
14030.01	Plazza Sut Gliendas	96 809.80	-	-	-	96 809.80	2 420.25	2 420.24	-	-	4 840.49	94 389.55	91 969.31
14030.01	Project integral forestal (vegl)	135 293.23	-	-	-	135 293.23	135 293.23	-	-	-	135 293.23	-	-
14032	Allontanament dall'aua plarsa	1 313 949.31	-	-	6 853.75	2 020 576.32	114 966.18	114 966.18	-	-	343 471.22	1 085 444.27	1 677 105.10
14032.01	Allontanament dall'aua plarsa (vegl)	1 222 122.66	-	-	6 853.75	2 215 268.91	226 668.51	98 860.04	-	-	325 528.55	995 454.15	889 740.36
14032.01	Canalisaziun Via Veglia	91 826.65	-	-	-	91 826.65	1 836.53	1 836.53	-	-	3 673.06	89 990.12	88 153.59
14032	Canalisaziun Acletta Ost	-	-	-	47 326.81	47 326.81	-	946.54	-	-	946.54	-	46 380.27
14032	Canalisaziun Acletta Sid	-	-	-	343 375.70	343 375.70	-	6 867.51	-	-	6 867.51	-	336 508.19
14032	Canalisaziun Clavaniev - aua schubra	-	-	-	92 064.55	92 064.55	-	1 841.29	-	-	1 841.29	-	90 223.26
14032	Canalisaziun Crest d'Acletta	-	-	-	91 826.15	91 826.15	-	1 836.52	-	-	1 836.52	-	89 989.63
14032	Canalisaziun Latis	-	-	-	138 887.55	138 887.55	-	2 777.75	-	-	2 777.75	-	136 109.80
14040	Uterluras construcziuns aultas	1 374 745.24	-	-	561 148.65	1 935 893.89	1 241 217.02	21 177.26	-	-	1 262 394.28	133 528.22	673 499.61
14040.01	Bahetg da menaschi santeri	137 700.98	-	-	-	137 700.98	4 172.76	4 172.76	-	-	8 345.52	133 528.22	129 355.46
14040.01	Center da sport e cultura (vegl)	1 237 044.26	-	-	-	1 237 044.26	1 237 044.26	-	-	-	1 237 044.26	-	-
14040	Center da sport e cultura (projectaziun)	-	-	-	561 148.65	561 148.65	-	17 004.50	-	-	17 004.50	-	544 144.15
14060	Uterluras moblias facultad administrativa	246 116.00	-	-	176 988.45	423 104.45	61 529.00	42 563.73	-	-	104 092.73	184 587.00	319 011.72
14060.00	Auto-cisterna - Pumpiers Sursassiala	154 500.00	-	-	176 988.45	176 988.45	-	11 799.23	-	-	176 988.45	115 875.00	96 562.50
14060.00	Maschina da far glatsch	91 616.00	-	-	-	154 500.00	38 625.00	19 312.50	-	-	57 937.50	68 712.00	57 260.00
14060.00	Maschinas per menaschi tecnic	-	-	-	-	91 616.00	22 904.00	11 452.00	-	-	34 356.00	-	-
14070	Access beins d'investiziun en construcziun facultad adm.	6 838 855.32	4 150 804.08	3 360 446.27	-1 697 929.56	5 931 283.57	-	-	-	-	6 838 855.32	5 931 283.57	
14070.01	Access Fontanivas	-	217 248.50	-	-	217 248.50	-	-	-	-	-	-	217 248.50
14070.01	Auto-cisterna - Pumpiers Sursassiala	165 280.00	11 708.45	-	-176 988.45	-	-	-	-	-	165 280.00	-	-
14070.01	Avertura Val da Segnas - Val S. Placi	-	1 948.40	-	-	1 948.40	-	-	-	-	-	-	1 948.40
14070.01	Canalisaziun Acletta Ost	53 876.81	950.00	7 500.00	-47 326.81	7 500.00	-	-	-	-	53 876.81	-	-
14070.01	Canalisaziun Acletta Sid	341 703.85	56 671.85	55 000.00	-343 375.70	55 000.00	-	-	-	-	341 703.85	-	-
14070.01	Canalisaziun Cavadiras	641 369.81	107 962.85	151 644.77	-	597 687.89	-	-	-	-	641 369.81	-	597 687.89
14070	Canalisaziun Clavaniev - aua schubra	-	105 564.55	13 500.00	-92 064.55	-	-	-	-	-	-	-	-
14070.01	Canalisaziun Crest d'Acletta	69 283.90	22 542.25	-	-91 826.15	-	-	-	-	-	69 283.90	-	-
14070	Canalisaziun Latis	-	138 887.55	-	-138 887.55	-	-	-	-	-	-	-	-
14070.01	Canalisaziun Mumpé Medel	112 214.00	120 132.75	33 091.45	-	199 255.30	-	-	-	-	112 214.00	-	199 255.30
14070.01	Canalisaziun Pignola	-	61 212.35	-	-	61 212.35	-	-	-	-	61 212.35	-	61 212.35
14070.01	Canalisaziun Via Lucmagn	43 375.04	64 382.90	14 444.25	-	93 313.69	-	-	-	-	43 375.04	-	93 313.69
14070	Canalisaziun Via Run	-	73 982.80	-	-	73 982.80	-	-	-	-	73 982.80	-	-
14070.01	Center da sport e cultura (projectaziun)	474 447.30	86 701.35	-	-561 148.65	-	-	-	-	-	474 447.30	-	-
14070	Concepziun moloks	-	9 340.80	-	-	9 340.80	-	-	-	-	-	-	9 340.80
14070.01	Eliminaziun stretg Faltscharidas	166 623.06	38 533.55	80 500.00	-	124 656.61	-	-	-	-	166 623.06	-	124 656.61
14070.01	Embellaziun dil vitg	23 239.60	24 475.00	-	-	47 714.60	-	-	-	-	23 239.60	-	47 714.60
14070.01	Lavineras Val Clavaniev	55 217.28	130 972.04	42 767.65	-	143 421.67	-	-	-	-	55 217.28	-	143 421.67
14070.01	Meglieraziun funsila	396 531.85	128 844.90	405 376.75	-	120 000.00	-	-	-	-	396 531.85	-	120 000.00
14070	Project Centrum Vig	-	19 386.00	-	-	19 386.00	-	-	-	-	19 386.00	-	-
14070.01	Project forestals	53 377.65	6 698.95	29 166.50	-	30 910.10	-	-	-	-	53 377.65	-	30 910.10
14070	Sanaziun plaz-scola Cons	-	376 222.38	139 256.30	-	236 966.08	-	-	-	-	236 966.08	-	-
14070	Scargada Raveras	-	76 394.55	-	-	76 394.55	-	-	-	-	76 394.55	-	-
14070.01	Segirar Val Acletta	2 583 704.38	623 952.87	1 240 518.45	-	1 967 138.80	-	-	-	-	2 583 704.38	-	1 967 138.80
14070	Senda Pez las Palas - Steinas	-	5 119.05	-	-	5 119.05	-	-	-	-	5 119.05	-	-
14070.01	Serenera Pardomat	-	123 781.65	23 000.00	-	100 781.65	-	-	-	-	100 781.65	-	-
14070.01	Serenera Raveras	140 553.55	3 728.25	-	-	144 281.80	-	-	-	-	140 553.55	-	144 281.80
14070.01	Via Acletta	785 513.05	426 635.80	757 731.75	-	454 417.10	-	-	-	-	785 513.05	-	454 417.10
14070	Via Cons (passapei)	-	114 093.59	-	-	114 093.59	-	-	-	-	114 093.59	-	-
14070.01	Via Lucmagn	3 431.85	26 860.75	-	-	30 292.60	-	-	-	-	3 431.85	-	30 292.60
14070.01	Via Nova	236 460.40	9 851.30	-	-246 311.70	-	-	-	-	-	236 460.40	-	-
14070.01	Via Run	40 335.62	29 331.90	140 682.85	-	170 014.75	-	-	-	-	40 335.62	-	170 014.75
14070.01	Via Sars-Brulf	269 713.52	6 787 58.70	365 000.00	-	354 094.32	-	-	-	-	269 713.52	-	354 094.32
14070.01	Via Sogn Gions	153 270.90	-	-	-	153 270.90	-	-	-	-	153 270.90	-	-

	4 371 010.00	4 371 010.00	4 371 010.00	4 371 010.00
<b>14550</b>	<b>Participaziuns ad interpresas privatas</b>			
14550.01	Cassa svizra da viadi Heika: 3 certificats da participaziun	1.00	1.00	1.00
14550.01	Centro Sci Nordico Campria SA: 10 aczias	-	-	-
14550.01	Grischelectra: 10 aczias	1.00	1.00	1.00
14550.01	Matterhorn Gotthard Bahn: 24 aczias	1.00	1.00	1.00
14550.01	Ovra Rusein SA: 3000 aczias	3 000 000.00	3 000 000.00	3 000 000.00
14550.01	Ovras Electricas Reinanteiru: SA: 220 a.	1 371 000.00	1 371 000.00	1 371 000.00
14550.01	Pendicularas Muster: 123 aczias	1.00	1.00	1.00
14550.01	Plazza da golf Sedrun SA: 10 aczias	1.00	1.00	1.00
14550.01	Recal SA: 5 aczias	1.00	1.00	1.00
14550.01	Repower AG: 481 aczias	1.00	1.00	1.00
14550.01	Scola da skis e snowboard: 1 assegn	1.00	1.00	1.00
14550.01	Sennaria Surselva SA: 79 aczias	1.00	1.00	1.00
14550.01	Vialier retica: 16 aczias	1.00	1.00	1.00
<b>14650</b>	<b>Contribuziuns d'investiziun ad interpresas privatas</b>	<b>1 300 000.00</b>	<b>1 300 000.00</b>	<b>1 113 333.33</b>
14650.01	Contribuziun baseglia claustrala s. Martin 2017	200 000.00	60 000.00	186 666.67
14650.01	Indreza da far neiv	100 000.00	60 000.00	120 000.00
<b>Total</b>		<b>16 397 653.10</b>	<b>18 281 157.16</b>	<b>15 577 122.74</b>

## 9 Ulteriuras indicaziuns

### 9.1 Fatschentas extraordinarias

Fatschentas extraordinarias ston vegnir declaradas ell'annexa. Cheutier s'audan expensas ed entradas sco era expensas ed entradas d'investiziun, sch'ellas eran buca previsiblas e sch'ellas seretrain all'influenza e controlla ni sch'ellas s'audan buca tier il sector operativ. Sco expensas extraordinarias valan era amortisaziuns supplementaras sin la facultad administrativa, finanziaziun preliminar (prefinanziaziun) ed igl import d'in deficit da bilanza (art. 12 FHG).

Nr. conto	Descripziun	Summa	Motiv
3411.3893.00	Deposit en prefinanziaziun CSC	900 000.00	Center da sport e cultura
6150.3300.00	Amortisaziun ordinaria supplementara	100 000.00	Vias cantunalas

En vosta al bien resultat dil quen da gudogn e sperdita 2019 ha la suprastanza communal decidu ils 4 da mars 2020 d'augmentar il deposit ella prefinanziaziun per la sanaziun cumplexiva dil Center da sport e cultura per frs. 400 000.– en viers il preventiv 2019. Plinavon ein vegniu fatg tier las vias cantunalas (summa surprida da HRM1) in'amortisaziun ordinaria supplementara da frs. 100 000.–. A caschun da sia seduta dils 15 da matg 2020 ha il cussegl da vischnaunca reduciu il deposit ella prefinanziaziun per la sanaziun cumplexiva dil Center da sport e cultura sin frs. 900 000.–.

### 9.2 Contribuziuns garantidas dil stadi, cantun e tiarzs

In'identificaziun cun effect sil success al punct dalla garanzia da contribuziuns dil stadi, cantun e tiarzs per expensas d'investiziuns dalla vischnaunca san ins (sut circumstanzas) administrar mo grev. Per quei motiv vegnan questas contribuziuns sulettamein presentadas ell'annexa (art. 27 FHVG).  
– Alpinfra, sanaziun Via d'ual Run frs. 500 000.–

### 9.3 Valetaziun dils beins materials dalla facultad finanziaria – divergenzas dalla valur commerciala

Las parcelas ed ils stabiliments vegnan valetai silmeins mintga 10 onns tier la valur da fiera al di da controlla dalla bilanza (art.26 alinea 2 FHVG, art. 20 FHVG). Da principi vegn sereferiu alla valur commerciala tenor schazetg ufficial. Divergenzas dalla valur commerciala ein da giustificar ell'annexa. La valetaziun dil beins materials ella facultad finanziaria corrispundan alla valur commerciala realistica.

### 9.4 Indicaziuns dalla facultad da gudiment buca bilanzada

La vischnaunca Disentis/Muster ei possessura ed utilisadra da 273 parcelas cun ina surfatscha da rodond 32 200 215 m<sup>2</sup>.

### 9.5 Controlla dils credits d'obligaziun

Ei sto vegnir fatg controllas dils credits surpigliai, dils credits pretendi, dils pagamenti succedi sco era la divisiun da credits generals sin ils projects singuls (art. 7 FHVG). Quella controlla da credits d'obligaziuns ei da publicar ell'annexa (art. 27 FHVG).



Quen d'investizium 2019		Conclus da credit		Expensas			Entradas			Saldo
Nr. da conto	Object	Datum	Org- an	Summa da credit	cumuladas entochen 31.12.2018	Quen d'investizium 2019 total 2019	cumuladas entochen 31.12.2018	Quen d'investizium 2019 total 2019	cumuladas entochen 31.12.2019	Saldo
X 1500.5060.00	Maschinas e vehichels	23.02.18	P	177 000	165 280	11 708	176 988		12	
2170.5040.00	Formazium nova digl areal da scola, sanazium plazs	25.04.19	P	295 000		236 966	236 966		58 034	
3290.5090.00	Embellazium, signalisazium ed informazium	15.06.14	U	350 000	273 294	24 475	297 769		52 231	
X 3411.5040.00	CSC credit da projectazium	24.03.17	P	37 500						
	CSC credit supplementar da projectazium	24.08.18	P	119 000						
	Total credit da projectazium CSC			494 000	405 302	86 701	492 003		1 997	
3500.5550.00	Contribuzium sanazium basejia claustrala s. Martin	18.10.15	U	1 000 000	300 000	100 000	400 000		600 000	
6130.5110.01	Via Lucmagn	11.06.15	P	115 000	114 375	26 861	141 136		-26 136	
6150.5010.00	Via Run	21.03.11	S	27 600	33 011		33 011		-5 411	
6150.5010.00	Via Run (realisazium)	07.06.19	P	494 800	423 799	140 683	140 683		354 117	
6150.5010.01	Via Sogn Gions (quen final pendent)	27.03.15	P	320 000	236 461	423 799	423 799	0	82 617	
X 6150.5010.02	Via da quartier Caschuarz II (Via Nova)	11.12.15	P	260 000	236 461	9 851	246 312	186 416	186 416	13 688
6150.5010.03	Via Sogn Placi	19.09.16	S	203 800						
6150.6370.03	Perimeter Via Sogn Placi (80%)			-163 040						
	Total (quen final e contribuziums perimeter pendent)			40 760	215 719	0	215 719	62 448	62 448	-112 571
6150.5010.05	Via Cons	25.04.19	P	112 000		114 094	114 094		-2 094	
6150.5010.12	Project Centrum Vitg	18.02.19	S	18 000		19 386	19 386		-1 386	
6150.5010.14	Access Fontanivas	07.06.19	P	270 000		217 249	217 249		52 752	
6150.5030.04	Concept da parcar	30.09.19	S	18 000		9 341	9 341		8 659	
X 7201.5032.01	Canalisazium Acletta Sid	09.12.16/06.04.20	P/S	290 500	288 789	56 672	345 461	55 000	55 000	39
7201.5032.02	Canalisazium Via Lucmagn (Via Veglia)	15.09.17	P	133 000	43 375	49 939	93 314		39 686	
7201.5032.02	Canalisazium Lucmagn (Via Gondla)	11.06.15	P	80 000	66 981		66 981		13 019	
7201.5032.03	Canalisazium Via Run	07.06.19	P	386 000		73 983	73 983		312 017	
7201.5032.04	Serenera Cavadiras	18.04.16	S	23 000	13 800		13 800		9 200	
7201.5032.04	Canalisazium Cavadiras	12.02.17	U	629 000	627 570	97 318	724 888	141 000	141 000	45 112
7201.5032.05	Canalisazium Via Sogn Gions	27.03.15	P	211 000	156 980		156 980		54 020	
7201.5032.06	Canalisazium Via Sogn Placi	19.09.16	S	50 000	40 491		40 491		9 509	
X 7201.5032.09	Canalisazium Crest d'Acletta	09.12.16	P	95 000	69 284	22 542	91 826		3 174	
X 7201.5032.10	Canalisazium Acletta Ost	09.12.16	P	62 500	53 877	950	54 827	7 500	7 500	15 173
7201.5032.11	Canalisazium Mumpè Medel: Projectazium	18.12.17	S	16 700	11 035		11 035		5 665	
7201.5032.11	Canalisazium Mumpè Medel: Realisazium	23.03.18	P	410 000	101 179	87 041	188 220		221 780	
X 7201.5032.12	Canalisazium Via Veglia	14.08.17	S	92 000	91 827		91 827		173	
7201.5032.13	Canalisazium Pignola	10.04.19	P	143 000		61 212	61 212		81 788	
X 7201.5032.16	Canalisazium Clavaniev - aua schubra	29.03.19	P	165 000	105 565	105 565	105 565	13 500	13 500	72 935
X 7201.5032.21	Canalisazium Latis - casa da scola	29.03.19	P	165 000	138 888	138 888	138 888		26 112	
7201.5032.21	Scargada Raveras	13.09.19	P	398 000	76 395	76 395	76 395		321 605	
7201.5042.03	Serenera Imadernal	08.08.16	S	32 100	30 775		30 775		1 325	
7201.5042.00	Serenera Raveras: Project da baghegiar	26.06.17	S	50 000	37 133	3 728	40 861		9 139	
7201.5042.00	Serenera Raveras: Remplazzar maschina da gas	10.09.18	S	98 000	103 421		103 421		-5 421	
7201.5042.04	Canalisazium e serenera Pardomat	07.06.19	P	102 500		123 782	123 782	23 000	23 000	1 718
	Rempar Val Acletta: planisazium	29.01.16	P	.			0			
	Rempar Val Acletta: project	27.11.16		4 679 390						
	Contribuziums	27.11.16	U	-2 589 480						
7410.5020.00	Total			2 089 910	4 116 426	565 670	4 682 096	1 182 236	2 527 999	-64 187
	Via Acletta			1 000 000						
	Contribuzium pendicularas			-740 000						
	Contribuzium cantun (fermada)			-36 000						
6130.5110.02	Total	27.11.16	U	224 000	785 514	408 904	1 194 418	740 000	740 000	-230 418
7900.3131.00.01	Revisium parziala dalla planisazium locala	19.04.17	P	193 000	38 095	61 700	99 795		93 205	
8205.5010.00	Avertura Val da Segnas - Val S. Placi (brutto)	10.09.18/29.07.19	S	146 500		116 575	116 575		29 725	
	Via Sers-Bruif: Cuosts			990 000						
	Contribuziums confederazium e cantun			693 000						
8205.5010.01	Total	08.06.18	P	297 000	40 335	678 759	719 094	365 000	365 000	-57 094
	Eliminazium streng Faltscharidas: Cuosts			299 400						
	Contribuziums confederazium e cantun			209 400						
8205.5010.02	Total	11.06.18	S	90 000	271 623	38 534	310 156	80 500	80 500	-139 656
	Meglierazium funsilia: Elaborar project general	22.06.12	P	350 000						
	Meglierazium funsilia: Credit supplementar	31.08.15	S	35 000						
X 8110.5010.00	Total (incl. 81 10 5010.00.01)	24.04.16	P/S	385 000	396 532	120 000	396 532	396 532	396 532	385 000
8150.5050.00	Meglierazium funsilia: Realisazium	16.03.20	U	4 670 000	55 217	130 972	186 189	42 768	42 768	4 550 000
8250.5050.00	Lavineras Val Clavaniev (niev: cto. 7420-5030.01)		S	99 500	53 378	0	53 378		-43 922	
8400.5010.02	Projects forestals	27.11.16	U	5 119	5 119		5 119		-5 119	
8400.5250.00	Senda Pèz las Palas - Steginas	14.06.14	P	2 000 000	104 036	1 000 000	1 000 000		1 000 000	
8710.5214.00	Indrezs da far neiv			225 000						
	Project Ovra Acletta			18 044 170	9 764 813	5 021 560	14 786 374	3 069 502	4 664 129	120 964
	Total			18 044 170	9 764 813	5 021 560	14 786 374	3 069 502	4 664 129	79 219 25

Legenda:

U = Urna

P = Parlament

S = Suprastonza communal

X = Projects fini

# Meglieraziun Disentis/Mustér: Quen 2019

## Quen da facultad

1	ACTIVA	facultad dils 31-12-2018	facultad dils 31-12-2019	midadas
10020.00	Banca cantunala 00 133.143.410	424 077.35	821 421.55	397 344.20
10100.00	Cumpart possessurs	14 156.25	98 393.15	84 236.90
10200.00	Societad da credits agrars GR	0.00	0.00	0.00
10400.00	Cudischaziuns transitorias activas		80 000.00	80 000.00
	<b>Activas totalas</b>	<b>438 233.60</b>	<b>999 814.70</b>	<b>561 581.10</b>
2	PASSIVA			
20000.00	Crediturs currents	314 009.55	606 234.35	292 224.80
20040.01	Conto da transit	0.00	241.25	241.25
20103.00	Societad da credits agrars GR	0.00	400 000.00	400 000.00
20640.00	Vischnaunca Disentis/Mustér	0.00	356 531.85	356 531.85
2900	Agen capital	124 224.05	-363 192.75	-487 416.80
	<b>Passivas totalas</b>	<b>438 233.60</b>	<b>999 814.70</b>	<b>561 581.10</b>

## Quen da menaschi

8	EXPENSAS	2018	2019	total
	<b>Investiziuns generalas</b>	<b>56 560.85</b>	<b>498 094.80</b>	<b>554 655.65</b>
8110.5000.00	Lavurs tecnicas	56 560.85	101 562.95	158 123.80
8110.5000.03	Project da meglieraziun	0.00	396 531.85	396 531.85
	<b>Construcziun da vias</b>	<b>443 946.50</b>	<b>1 529 793.25</b>	<b>1 973 739.75</b>
8110.5010.02	Via nr. 2, via Casarsa (Madernal)	0.00	392 631.70	392 631.70
8110.5010.03	Via nr. 3, via Narliun (Disla)	0.00	395.80	395.80
8110.5010.15	Via nr. 15, via Quadras (Caprau)	221 751.90	493 146.25	714 898.15
8110.5010.22	Via nr. 22, via Rieven (Salaplauna, S. Gada projects nr. 22, 23, 25)	222 194.60	200 537.90	422 732.50
8110.5010.24	Via nr. 24, via Fontauna (Prau, MGB)	0.00	59 791.30	59 791.30
8110.5010.49	Via nr. 49, via Tguinter (Segnas-Mumpé Tujetsch)	0.00	383 290.30	383 290.30
	<b>Cumissiuns ed administraziun</b>			
8110.5040.00	Honoraris cumissiun da meglieraziun	0.00	6 784.90	6 784.90
8110.5040.01	Honoraris cumissiun da schazetg	28 993.40	11 966.80	40 960.20
8110.5050.00	Lavurs administraziun communal	0.00	5 500.00	5 500.00
8110.5050.01	Material da biro e diever d'indrez	0.00	929.75	929.75
8110.5050.02	Francaturas	0.00	843.20	843.20
8110.5050.04	Spesas da banca	106.60	96.10	202.70
8110.5050.05	Publicaziuns ufficialas	0.00	161.55	161.55
8110.5050.06	Cuosts uffeci funsil	0.00	5 630.00	5 630.00
8110.5060.00	Cumpra da terren	0.00	5 222.00	5 222.00
	<b>Total expensas</b>	<b>529 607.35</b>	<b>2 065 022.35</b>	<b>2 594 629.70</b>
	<b>ENTRADAS</b>			
	<b>Subvenziuns</b>	<b>564 000.00</b>	<b>1 452 100.00</b>	<b>2 016 100.00</b>
8110.6020.00	Subvenziuns federalas	312 000.00	736 000.00	1 048 000.00
8110.6020.01	Subvenziuns cantunalas	252 000.00	596 100.00	848 100.00
8110.6020.02	Contribuziuns vischnaunca Disentis/Mustér	0.00	120 000.00	120 000.00
	<b>Contribuziuns da privats</b>	<b>89 831.40</b>	<b>125 505.55</b>	<b>215 336.95</b>
8110.6030.00	Contribuziuns da privats	89 831.40	125 505.55	215 336.95
	Ulteriuras entradas			
	<b>Total entradas</b>	<b>653 831.40</b>	<b>1 577 605.55</b>	<b>2 231 436.95</b>
	<b>Entradas quen da menaschi</b>	<b>653 831.40</b>	<b>1 577 605.55</b>	<b>2 231 436.95</b>
	<b>Expensas quen da menaschi</b>	<b>529 607.35</b>	<b>2 065 022.35</b>	<b>2 594 629.70</b>
	<b>Surpli entradas(+)/Surpli expensas(-)</b>	<b>124 224.05</b>	<b>-487 416.80</b>	<b>-363 192.75</b>



## Rapport dalla cumissiun da gestiun

Conform ad art. 54 dalla constituziun communal e dil regulativ per la cumissiun da gestiun sco era sebasond sin la lescha da finanzas dil cantun Grischun ha la cumissiun da gestiun examinau l'administraziun communal e il menaschi finanziel. Las sedutas han giu liug per part ensemen cun la suprastanza communal. La revisiun tecnica ei succedida entras Confidar fiduziaria SA (Gion Friberg e Rudolf Caduff).

La cumissiun ha repassau ina vasta documentaziun sco ils protocols dallas autoritads communalas e controllau las activitads dall'administraziun, ils differents quens e la bilanza, cumpriu la cassa e la contabilitad, il quen da menaschi dil Center da sport e cultura sco era il quen dalla meglieraziun funsila.

Per il quen ei la suprastanza communal responsabla, ferton che nossa funcziun ei da controllar el e da dar giu nies pareri.

Nossas examinaziuns ein succedi-

das conform als principis da revisiun. Tenor quels ei l'examinaziun da planisar e d'exequir aschia, che munconzas essenzialas el quen annual san vegnir eruidas cun segirtad sufficienta. Nus havein controllau ils posts e las indicaziuns dil quen annual cun agid d'analisi e retschercas sin basa d'emprovas da controlla. Nus essan dil meini che nossas controllas fuorman in basa sufficienta per nies pareri.

Sin fundament dallas examinaziuns fatgas savein nus constatar ch'il quen current, il quen d'investiziun e la bilanza corrispundan alla contabilitad e che quella ei menada conform allas prescripziuns vertentas. La cumissiun constatescha che la suprastanza communal, ils officials ed ils emploiai administreschan cun quitau e bien senn da responsabladad il menaschi communal.

### Propostas

Sin fundament dallas controllas e dall'examinaziun dil quen e dils fatgs administrativs propona la cu-

missiun da gestiun al cussegl da vischnaunca da:

1. approbar il rapport da gestiun 2019;
2. approbar il quen 2019;
3. suttametter il quen 2019 al referendum facultativ conform agl art. 21, lit. a dalla constituziun communal;
4. dar scarica alla suprastanza communal, a tuts officials ed als collaboraturs communal e dil Center da sport e cultura;
5. admetter in cordial engraziament alla suprastanza, als officials, als collaboraturs communal e dil Center da sport e cultura.

### Cumissiun da gestiun

*Manfred Caviezel, president*

*Beat Hosang*

*Toni Huonder*

Disentis/Mustér, avrel 2020

## Bilanza

### ACTIVAS

#### Facultad en circulaziun

Mieds liquids	
Pretensiuns ord furniziuns e prestaziuns	
Autras pretensiuns	
Provisiuns	
Limitaziun activa dil quen	

#### Facultad d'investiziun

Indrezs d'EED	
Vaglias	

31-12-2019

31-12-2018

**485 900.06**

**598 561.70**

**476 597.06**

**595 258.70**

239 888.38

376 133.25

163 494.73

132 993.50

9 100.35

8 378.50

8 669.55

11 149.70

55 444.05

66 603.75

**9 303.00**

**3 303.00**

9 302.00

3 302.00

1.00

1.00

### PASSIVAS

#### Capital jester

Capital jester a cuort termin	
Capital jester a liung termin	

#### Agen capital

Agens mieds	
Resultat annual	

**485 900.06**

**598 561.70**

**468 379.39**

**474 910.54**

209 665.39

219 675.54

258 714.00

255 235.00

**17 520.67**

**123 651.16**

123 651.16

208 618.79

-106 130.49

-84 967.63

*Il 23 da mars 2019 ein 15 naziuns separticipadas alla cuorsa da turas da skis dil cup mundial a Mustér*





## Quen da gudogn e sperdita 1.1.2019 - 31.12.2019

	<b>Quen 2019</b>	<b>Preventiv 2019</b>	<b>Differenza</b>	<b>Quen 2018</b>
<b>TOTAL RECAVS</b>	<b>2 062 107.31</b>	<b>1 951 200.00</b>	<b>110 907.31</b>	<b>1 191 857.77</b>
Total taxas da hosps	1 370 466.15	1 300 500.00	69 966.15	561 000.00
Total taxas da turissem	565 163.08	528 250.00	36 913.08	559 000.00
Total cumissiuns sin reservaziuns	72 939.15	63 950.00	8 989.15	13 886.67
Total diversas	53 538.93	58 500.00	-4 961.07	57 971.10
Recav extraordinari	0.00	0.00	0.00	0.00
<b>TOTAL CUOSTS</b>	<b>2 168 237.80</b>	<b>1 982 500.00</b>	<b>-185 737.80</b>	<b>1 276 825.40</b>
<b>Total cuosts da menaschi</b>	<b>597 564.80</b>	<b>563 000.00</b>	<b>-34 564.80</b>	<b>415 994.82</b>
Cuosts da personal	392 260.96	388 500.00	-3 760.96	266 083.75
Localitads e cuosts da biro	86 606.47	78 500.00	-8 106.47	59 216.40
Indrezs d'EED	49 382.26	42 000.00	-7 382.26	45 694.21
Diversas	67 608.63	52 500.00	-15 108.63	43 937.93
Tscheins da banca, spesas da PC e da banca	1 706.48	1 500.00	-206.48	1 062.53
<b>Amortisaziuns</b>	<b>3 117.60</b>	<b>1 500.00</b>	<b>-1 617.60</b>	<b>1 200.00</b>
<b>Cunvegna da prestaziun informaziun Pendicularas Mustér</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>	<b>16 667.00</b>
<b>Total marketing</b>	<b>593 428.15</b>	<b>565 000.00</b>	<b>-28 428.15</b>	<b>400 509.83</b>
<b>Total management da product</b>	<b>974 127.25</b>	<b>853 000.00</b>	<b>-121 127.25</b>	<b>442 453.75</b>
<b>Total gudogn extraordinari</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>
<b>TOTAL RECAVS</b>	<b>2 062 107.31</b>	<b>1 951 200.00</b>	<b>110 907.31</b>	<b>1 191 857.77</b>
<b>TOTAL CUOSTS</b>	<b>2 168 237.80</b>	<b>1 982 500.00</b>	<b>-185 737.80</b>	<b>1 276 825.40</b>
<b>RESULTAT ANNUAL</b>	<b>-106 130.49</b>	<b>-31 300.00</b>	<b>-74 830.49</b>	<b>-84 967.63</b>

Il quen detagliau ei publicaus sin [www.disentis-sedrun.graubuenden.ch/de/aktuelles-service/berichte](http://www.disentis-sedrun.graubuenden.ch/de/aktuelles-service/berichte) ni sa vegnir retratgs tier il biro da Sedrun Mustér Turissem.

# Autoritads communalas 2019

## Suprastonza communal

President communal; administraziun,  
finanzas ed economia

**Robert Cajacob**

Substitut *Clemens Berther*

Vicepresident; forestalessar ed agricultura

**Clemens Berther**

Substitut *Wendelin Jacomet*

Sanadad, scolaziun, cultura e sport

**Jris Lombris**

Substitut *Robert Cajacob*

Baghegiar ed infrastruttura

**Wendelin Jacomet**

Substitut *Victor Flepp*

Ambient e segirtad

**Victor Flepp**

Substituta *Jris Lombris*

## Cussegl da vischnaunca

President *Armin Berther*

Vicepresident *Mario Flepp*

Actuar *Paul Duff*

*Christoph Berger, Stefan Columberg, Adrian Deflorin, Edgar Durschei, Anna Maria Genelin, Rita Huonder-Tenner, Admir Jasarevic, Christian Loretz, Giusep Lozza, Armin Manetsch, Helga Probst-Linder, Martino Sabbadini, Livio Zanetti*

## Cumissiu da gestiun

President *Beat Hosang*

*Manfred Caviezel, Toni Huonder*

## Administraziun communal

Canzlist communal *Andri Hendry*

Uffeci da taglia/vicecanzlist *Romeo Schmed*

Secretariat/Cassa da cumpensaziun/uffeci da lavur/controla  
da habitonts *Ursin Flepp, Ursina Murer-Fatzer*

Contabilitad *Rita Genelin*

Engaschament temporar *Fiona Cavegn (entochen ils 30-06)*

Emprendistas *Fabiana Jacomet, Patricia Giger*

## Infrastructura/uffeci da baghegiar

Menader infrastruttura *Ervin Maissen*

Menader uffeci da baghegiar *Marco Tomaschett*

Survigilader dalla serenera *Aluis Cabernard*

## Menaschi tecnic

Menader menaschi tecnic e selvicultur *Simon Cathomen  
Ignaz Flepp, Mario Lombris, Pirmin Lombris, Roger Lutz,  
Linus Manetsch, Riccardo Manetsch, Sep Antoni Schuoler*

Emprendists *Marco Manetsch, Marc Deplazes, Angelo  
Vincenz*

Engaschament temporar *Pascal Albin (naven dils 01-05  
entochen ils 31-10), Nicola Sinini (naven dils 01-05 entochen  
ils 30-11)*

## Manteniment edifecis communalas

Scola vitg *Gion Zazzi e Corina Zazzi-Giger*

Casa communal *Carmelina Pöhl-Levy*

Scola Segnas *Helen Lutz-Riedweg*

## Center da sport e cultura

### Cumissiu da menaschi

President *Clemens Berther*

*Edgar Durschei, Manuela Maissen-Bigliel, Fabian Manetsch,  
Alfons Quinter*

### Menaschi

Cau *Gion Hosang*

Manteniment *Edi Huonder, Lisa Pinto (naven dils 01-02),  
Albert Sgier (entochen ils 30-11), Madleina Spescha-Heini*

Caffetteria *Cornelia Bearth (entochen ils 31-01), Olivia  
Decurtins, Rui Miguel Fernandes Machado Rodrigues, Rita  
Venzin (entochen ils 30-06), Maria Bettina Graziano (naven  
dils 11-12), Laurin Hosang (naven dils 01-10), Tamàs Illés  
(naven dils 01-02 entochen ils 31-10), Evelina Mazzetta  
(naven dils 01-12)*

## Scolaresser

### Cussegl da scola

President *Simon Bergamin*

*Jris Lombris, Tabea Baumgartner (representanta dalla  
vischnaunca da Medel), Gion Battesta Manetsch, Giusep  
Simonet, Manuela Venzin-Zazzi*

### Meinascola

*Roger Tuor*

### Persunal d'instrucziun

#### Scoletta

*Pia Condrau-Schuoler, Petra Pally, Regina Giger-Caminada  
(entochen ils 31-07)*



### **Scola primara**

*Michel Andriuet, Ladina Bearth (naven dils 01-08), Riccarda Caduff (naven dils 01-08), Sabrina Capaul-Sgier, Bruno Flepp, Yvonne Flepp-Venzin, Gion Tenner, Roger Tuor*

### **Scola reala**

*Kai Hinrichsen, Aluis Hosang, Fabian Tschuor*

### **Scola secundara**

*Christoph Berger, Adrian Pally, Gabriel Venzin-Marty*

### **Pedagogia curativa**

*Olinda Hosang-Tschalèr, Stefania Ritter*

### **Sport, tenercasa ed att (art textil e tecnic)**

*Irena Flepp-Sac, Catarina Steger*

### **Religiun ed etica**

*Corina Defuns-Casaulta, Olinda Hosang-Tschalèr, Aluis Hosang, Sabrina Capaul-Sgier (entochen ils 31-07)*

### **Sustegn da lungatg**

*Andrea Schmed-Beer*

### **Instrucziun da talian scalem superiur**

*Regula Arpagaus*

### **Miedis da scola**

*dr. Marcus Huonder, dr. Thomas Lechmann, dr. Stephan Schönle*

### **Miedia-dentista**

*dr. med. dent. Petra Tuor Hinrichsen*

### **Biblioteca populara Disentis/Mustér e contuorn**

*Menadra Ulrike Lechmann-Krabacher*

### **Bibliotecaras**

*Nadja Hosang-Caduff, Petra Schmid-Meier, Susanna Venzin-Giger, Manuela Venzin-Zazzi*

### **Cumissiun**

*Mario Hitz, Jris Lombris (presidenta), Simona Simonet-Vescovi, Roger Tuor, Jolanda Venzin-Monn*

### **Cumissiun da baghegiar**

*President Wendelin Jacomet*

*Simon Bisquolm, Corsin Bundi, Dario Manetsch, Ronny Zanin*

### **PUNTREIS Center da sanadad SA**

*President André Schmid*

*Maria Gebharda Berther, Arnold Flepp, Clau Giusep Flepp, Jris Lombris, Livio Zanetti*

### **Fundaziun PUNTREIS**

*President Christoph Berger*

*Carmelia Bundi-Jacomet (entochen ils 30-04), Mario Flepp, Peter Huessy, Claudia Pally-Lutz (naven dils 22-05), Marlis Venzin-Spescha, Beat Roeschlin*

### **Sana Surselva**

*Suprastonza Robert Cajacob*

*Delegada Jris Lombris*

### **Cumissiun Premi Desertina**

*Presidenta Jris Lombris*

*Ursin Defuns, Hans Huonder*

### **Schigentera solara da gliet Cadi**

*Delegau Victor Flepp*

### **Pumpiers Sursassiala**

*Suprastonza*

*President Victor Flepp*

*Vicepresident Gian-Reto Nufer*

*Tabea Baumgartner*

*Cumandant Gion Tenner*

### **Stab da catastrofas (responsabel/substitut)**

*President Robert Cajacob (Victor Flepp)*

*Simon Cathomen (Pirmin Lombris), Alexi Dermon (Toni Dermon), Andri Hendry (Romeo Schmed), Ervin Maissen (Roger Lutz), Gion Tenner (Pierino Bisquolm)*

### **Archiv communal**

*Gion Tenner, Alexi Loretz (fotografias)*

### **Uffeci funsil Cadi**

*Menader Marcel Soliva (entochen ils 30-11), Martin Monn (naven dils 01-12)*

*Substitut Martin Monn (entochen ils 30-11), Marcel Soliva (naven dils 01-12)*

## Nossas senioras e nos seniors (stan 31-12-2019)

*Maissen-Durschei Christina*, Segnas, 25-07-1918

*Deflorin-Huonder Felizia*, Cons, 09-04-1920

*Steger-Columberg Mengia*, PUNTREIS, 05-06-1921

*Fry-Desax Julia*, PUNTREIS, 25-08-1922

*Simonet-Flepp Leci*, Casa S. Giusep Cumpadials, 25-10-1922

*Quinter-Riedi Luzia*, PUNTREIS, 03-07-1924

*Dermon-Deflorin Elisabeth*, PUNTREIS, 11-05-1925

*Schuoler-Deragisch Elisabeth*, Davos-Mustér, 03-10-1925

*Stagnoli-Simonet Maria*, Gonda, 06-12-1925

*Desax-Derungs Josefina*, Sogn Gions, 10-01-1926

*Affolter Felicie*, Clavaniev, 22-02-1926

*Arpagaus-Lutz Maria*, PUNTREIS, 22-03-1926

*Manetsch-Thomann Catrina*, PUNTREIS, 24-03-1926

*Gugler-Jacomet Maria Pia*, Dulezi, 31-05-1926

*Flepp-Manetsch Cecilia*, PUNTREIS, 08-10-1926

*Simonet-Flepp Rosa*, Casa S. Giusep Cumpadials, 27-11-1926

*Bisquolm-Schmed Maria*, Da Casa Val Lumnezia, 21-12-1926

*Bundi-Derungs Pius*, Sogn Gions, 17-02-1927

*Levy-Thomann Josefina*, Dulezi, 26-04-1927

*Lechmann-Senn Rudolfin*, Vitg, 04-05-1927

*Bigliel Erwin*, Sogn Gions, 13-06-1927

*Willi Viktor*, PUNTREIS, 25-06-1927

*Monn-Maissen Franzisca*, PUNTREIS, 31-08-1927

*Arpagaus Moritz*, Casa S. Giusep Cumpadials, 09-09-1927

*Huonder-Tenner Giuliana*, PUNTREIS, 20-11-1927

*Andriuet-Simonet Julia*, Rieven, 31-01-1928

*Flepp-Manetsch Sigisbert*, Clavaniev, 04-09-1928

*Maissen Luzia*, PUNTREIS, 12-12-1928

*Tenner Clotilda*, PUNTREIS, 12-01-1929

*Huonder-Manetsch Anna*, Latis, 17-02-1929

*Kreiliger-Meyer Louise*, Dulezi, 20-03-1929

*Huonder Amanda*, Acletta, 02-05-1929

*Huonder-Bigliel Casper*, PUNTREIS, 28-07-1929

*Berther-Durschei Albert*, Segnas, 30-09-1929

*Duff-Caminada Elisabeth*, PUNTREIS, 31-03-1930

*Manetsch Anna*, PUNTREIS, 19-04-1930

*Sur Wenzin Pius*, Segnas, 01-06-1930

*Bonomi-Jacomet Maria Giusepa Catrina*, PUNTREIS, 17-06-1930

*Decurtins-Manetsch Maria*, PUNTREIS, 21-06-1930

*Gerth-Tschalèr Antonia*, Sontget, 21-07-1930

*Curschellas-Niggli Caspar*, Chischliun, 13-08-1930

*Schmed-Manetsch Barla*, PUNTREIS, 01-10-1930

*Deflorin-Wenzin Giusepa*, Acletta, 26-10-1930

*Albin-Flepp Ottilia*, PUNTREIS, 19-12-1930

*Gräser-Masshardt Hansrudolf*, Acletta, 09-01-1931

*Riedi-Columberg Antonia*, Sogn Gions, 02-02-1931

*Maissen-Manetsch Johanna*, PUNTREIS, 25-03-1931

*Manetsch-Spescha Anna*, PUNTREIS, 10-04-1931

*Gräser-Masshardt Rosmarie*, Acletta, 17-04-1931

*Simonet-Beeli Sep*, Mumpé Medel, 20-08-1931

*Gerth-Tschalèr Franz*, Sontget, 11-09-1931

*Flepp-Manetsch Josefina*, Dulezi, 20-09-1931

*Pfenninger Werner*, PUNTREIS, 05-11-1931

*Condrau-Hendry Alexandra*, Sontget, 14-12-1931

*Manetsch Sofia*, Sogn Gions, 24-01-1932

*Sac-Schmed Barla Catrina*, Latis, 06-02-1932

*Giger-Fry Tresa*, Latis, 21-02-1932

*Bach-Sacchi Fritz*, PUNTREIS, 07-03-1932

*Pally-Monn Marcellina*, Latis, 26-04-1932

*Bigliel-Flepp Imelda*, Disla, 08-05-1932

*Tenner-Schnoz Felicia*, Funs, 09-06-1932

*Elmiger-Winiker Beata*, Chischliun, 20-06-1932

*Lutz Rosina*, Casa S. Giusep Cumpadials, 02-07-1932

*Spescha-Imhof Frieda*, Davos-Mustér, 08-07-1932

*Coray-Truog Ursula*, Cons-Sut, 17-08-1932

*Sialm-Pally Serafina*, Segnas, 12-09-1932

*Flepp-Venzin Tresa*, Casa S. Giusep Cumpadials, 16-09-1932

*Decurtins-Huonder Basilissa*, Dulezi, 24-09-1932

*Schmed-Durschei Giusep*, Cons-Su, 29-10-1932

*Flepp-Caduff Cecilia*, Clavaniev, 02-12-1932

*Huonder-Huonder Adelheid*, Cons, 12-12-1932

*Gadola-Goldmann Marili*, Vitg, 31-01-1933

*Huonder-Bigliel Hildegard*, PUNTREIS, 06-03-1933

*Deflorin-Casanova Giusep*, Faltscharidas, 10-03-1933

*Berther-Durschei Rita*, Segnas, 13-03-1933

*Casanova-Jacomet Martin*, Acla da Fontauna, 02-04-1933

*Duff-Mathiuët Christian*, Pardomat, 08-04-1933

*Tenner-Schnoz Battesta*, Segnas, 11-05-1933

*Coray-Truog Mathias*, Cons-Sut, 07-06-1933

*Orlik-Bigliel Georg*, Disla, 22-06-1933

*Maissen-Deflorin Irena*, Segnas, 27-06-1933

*Wenzin Placi*, Acletta, 27-06-1933

*Deragisch Felix*, Clavaniev, 01-07-1933

*Flepp-Hollenstein Alexi*, Gonda, 30-07-1933

*Schnoz-Alig Oscar*, Dulezi, 24-09-1933

*Giger Helena*, Sogn Gions, 08-10-1933

*Flepp-Camenisch Florentina*, Sogn Gions, 27-04-1934

*Jacomet-Cathomas Lucas*, Clavaniev, 06-08-1934

*Bloch-de Castelberg Helena*, Sogn Gions, 17-08-1934

*Flepp Augustina*, Clavaniev, 12-10-1934

*Sur Bearth Martin*, Latis, 12-11-1934

*Deflorin-Cavegn Guido*, Vitg, 25-01-1935

*Huonder-Jacomet Luzia*, PUNTREIS, 18-04-1935

*Candinas-Schnider Verena*, Dulezi, 29-04-1935

*Schnoz-Pally Maria*, Buretsch, 04-05-1935

*Gadola-Seglio Mario*, Dulezi, 27-05-1935

*Flepp-Hollenstein Anna*, Gonda, 07-06-1935

*Durschei-Casanova Anna*, Cons-Sut, 22-06-1935

*Duff-Capaul Rosa*, Pardomat, 10-08-1935



*Durschei Placi*, Cons, 27-08-1935  
*Schuoler-Manetsch Tresa*, Dulezi, 10-10-1935  
*Duff-Deflorin Tresa*, Cons-Su, 17-10-1935  
*Schnoz-Deflorin Lucas*, PUNTREIS, 22-11-1935

*Lutz-Simmen Christian*, Faltscharidas, 28-01-1936  
*Huonder-Casanova Heinrich*, Cons, 10-04-1936  
*Manetsch-Schwitler Frieda*, Dulezi, 29-04-1936  
*Elmiger-Winiker Franz*, Chischliun, 05-05-1936  
*Seglio Adriano*, PUNTREIS, 06-05-1936  
*Manetsch-Schwitler Hans*, Dulezi, 23-05-1936  
*Sialm-Pally Leci*, Segnas, 10-06-1936  
*Mathiuet-Giger Alexi*, Cavardiras, 02-07-1936  
*Gienal-Sac Paul*, Latis, 25-07-1936  
*Durschei-Manetsch Battesta*, Segnas, 13-08-1936  
*Deragisch-Desax Giusep*, Raveras, 21-09-1936  
*Deflorin-Schuoler Bistgaun*, Dulezi, 29-09-1936  
*Lutz-Castelberg Rita*, Disla, 16-10-1936  
*Genelin-Foppa Franzisca*, Acletta, 18-11-1936

*Levy Christian*, Carcarola, 18-02-1937  
*Häfliger-Millane Urs*, Acletta, 26-02-1937  
*Gadola-Seglio Maria Renata*, Dulezi, 01-04-1937  
*Capaul-Caduff Giusep*, Scaletta, 18-04-1937  
*Sialm-Furrer Alexi*, Dulezi, 06-05-1937  
*Bearth Theresa*, Latis, 14-05-1937  
*Kiener-Flepp Gérard*, Clavaniev, 15-05-1937  
*Hendry-Gadola Imelda*, Vitg, 06-07-1937  
*Schuoler-Manetsch Pius*, Dulezi, 09-07-1937  
*Maissen-Studer Sigisbert*, Mumpé Tujetsch, 10-07-1937  
*Deflorin-Zazzi Alois*, Cons, 16-08-1937  
*Desax-Cavegn Margrit*, Sogn Gions, 16-09-1937  
*Lutz-Levy Adelbert*, Disla, 31-10-1937  
*Zazzi-Hermann Martha*, Cuoz-Sut, 17-11-1937  
*Flury-Valier Rico*, Vitg, 25-11-1937  
*Levy-Pelican Philipina*, Mumpé Medel, 13-12-1937  
*Bach-Sacchi Franziska*, Sogn Gions, 28-12-1937

*Sialm-Schwarz Christian*, Chischliun, 09-02-1938  
*Schmed-Bearth Norbert*, Sogn Gions, 02-03-1938  
*Huonder-Lutz Battesta*, Segnas, 10-03-1938  
*Hosang-Flepp Giuseppa*, Cons-Su, 16-05-1938  
*Deflorin Gion Antoni*, Segnas, 12-06-1938  
*Lechmann-Senn Esther*, Vitg, 21-06-1938  
*Eigel-Achermann Anton*, Acletta, 28-07-1938  
*Rachow Peter*, Acletta, 28-07-1938  
*Lutz-Flury Battesta*, Carcarola, 25-08-1938  
*Wetter-Jacomet Sep*, Raveras, 10-09-1938  
*Schmed-Durschei Luzia*, Cons-Su, 01-10-1938  
*Huonder-Derungs Magdalena*, Clavaniev, 03-10-1938  
*Quinter-Schwarz Martin*, Funs, 11-11-1938  
*Di Nolfi-Schmidt Angelo*, Sogn Gions, 19-11-1938  
*Monn-Andreoli Rosina*, Vitg, 23-11-1938  
*Wittmann-Tonsor Werner*, Acletta, 30-12-1938

*Goldmann-Schwitler Katharina*, Vitg, 27-02-1939  
*Zazzi-Hermann Leci*, Cuoz-Sut, 05-03-1939  
*Durschei Irma*, Segnas, 25-03-1939  
*Lutz-Flury Irena*, Carcarola, 28-03-1939  
*Pally-Frezza Victoria*, PUNTREIS, 30-03-1939  
*Wenzin-Solari Venanzi*, Raveras, 30-03-1939  
*Bearth-Flepp Lothar*, Disla, 20-04-1939  
*Wittmann-Tonsor Karin*, Acletta, 17-05-1939

*Gienal-Sac Lucrezia*, Latis, 29-07-1939  
*Deflorin-Casanova Luzia*, Faltscharidas, 31-07-1939  
*Steinacher Erika*, Sontget, 15-08-1939  
*Lutz-Levy Maria*, Disla, 13-09-1939  
*Schmed-Bearth Clara*, Sogn Gions, 10-10-1939

*Schnoz-Schmed Erica*, Dulezi, 08-01-1940  
*Sac-Pfranger Willi*, Disentiserhof, 22-01-1940  
*de Castelberg Anna Marie*, Carcarola, 26-01-1940  
*Columberg-Gadola Marcella*, Cons, 26-02-1940  
*Quinter-Schwarz Antoniette*, Funs, 25-04-1940  
*Deflorin-Loretz Claudia*, Funs, 06-05-1940  
*Schnoz-Gerig Christian*, Cuoz-Sut, 02-06-1940  
*Huonder-Simonet Tresa*, Cons, 06-06-1940  
*Kägi Gottlieb*, Caprau, 18-06-1940  
*Tenner-Schnoz Clotilda*, Segnas, 19-06-1940  
*Decurtins-Caminada Monica*, Cons, 23-06-1940  
*Gadola Laurencia*, Vitg, 17-07-1940  
*Manetsch-Jacomet Catrina*, Cons, 27-09-1940  
*Flury Gion Michael*, Buretsch, 29-09-1940  
*Cavegn-Sac Silvia*, Funs, 08-10-1940  
*Bearth-Flepp Verena*, Disla, 18-10-1940  
*Schnoz-Deflorin Imelda*, Sogn Gions, 02-11-1940  
*Deplazes-Maissen Emma*, Raveras, 05-11-1940  
*Baschieri-Martelozzo Bruno*, Faltscharidas, 20-11-1940  
*Jacomet-Schwarz Sylvia*, Peisel, 06-12-1940  
*Jacomet-Hitz Linus*, Mumpé Tujetsch, 31-12-1940

*Steger-Schatz Claudia*, Davos-Mustér, 07-01-1941  
*Schwarz Valentin*, Clavaniev, 13-01-1941  
*Manetsch-Derungs Rita*, Vitg, 12-02-1941  
*Jucker Walter*, Acletta, 28-03-1941  
*Eigel-Achermann Heidi*, Acletta, 14-04-1941  
*Giger-Flepp Ignaz*, Segnas, 19-05-1941  
*Venzin Francestg*, Vitg, 22-05-1941  
*Durschei-Monn Erwin*, Cons, 30-05-1941  
*Frater Bosshard Magnus*, Claustra, 23-06-1941  
*Steger-Schatz Dionys*, Davos-Mustér, 30-06-1941  
*Schmed-Manetsch Alfred*, Cons, 04-07-1941  
*Petschen-Borges Fritz*, Acla da Fontauna, 13-07-1941  
*Capaul-Caduff Astrit*, Scaletta, 19-07-1941  
*Desax-Sain Riccardo*, Cons, 22-07-1941  
*Deflorin-Gilli Ugo*, Vitg, 29-07-1941  
*Bearth-Lutz Tina (Rosa)*, Faltscharidas, 30-07-1941  
*Manetsch-Camadini Sigisbert*, Mumpé Tujetsch, 11-08-1941  
*Degonda-Cantieni Oskar*, Acla da Fontauna, 19-09-1941  
*Columberg-Nay Dumeni*, Chischliun, 07-10-1941  
*Häfliger-Millane Anita*, Acletta, 16-10-1941  
*Flepp Luzia*, Dulezi, 21-10-1941  
*Deflorin-Cavegn Antonia*, Vitg, 23-10-1941  
*Columberg-Gadola Rita*, Cavardiras, 04-11-1941  
*Deflorin-Rainolter Edwin*, Cuoz, 04-11-1941  
*Lutz-Micheli Alfred*, Raveras, 06-11-1941  
*Gioffi-Bonadurer Gieri*, Caschuarz, 19-11-1941  
*Giger Clementina*, Vitg, 27-12-1941

*Schuoler-Suter Felici*, Clavaniev, 11-01-1942  
*Deflorin-Bisquolm Felici*, Faltscharidas, 14-01-1942  
*Wetter-Jacomet Ursulina*, PUNTREIS, 28-01-1942  
*Kiener-Flepp Stefania*, Clavaniev, 31-01-1942  
*Dermon-Rytz Alexi*, Latis, 01-02-1942  
*Mathiuet-Giger Martina*, Cavardiras, 03-02-1942  
*Genelin Maria*, PUNTREIS, 22-02-1942

*avat em. Schönbächler Daniel*, Claustra, 31-03-1942  
*Deflorin-Venzin Isidor*, Carcarola, 02-04-1942  
*Gartmann Hans-Rudolf*, Sogn Gions, 11-04-1942  
*Bundi-Loretz Gieri*, Funs, 25-04-1942  
*Tuor Cyrill*, Dulezi, 12-05-1942  
*Lutz-Stiefenhofer Marlise*, Vitg, 02-06-1942  
*Albin-Bisquolm Antonia*, Vitg, 19-06-1942  
*Beirne Peter*, Disentiserhof, 20-06-1942  
*Durschei-Monn Ursalina*, Vitg, 22-06-1942  
*Maissen-Tomaschett Gregori*, Acletta, 05-07-1942  
*Gienal-Caviezal Otto*, Latis, 03-08-1942  
*Bisquolm-Reedy Norbert*, Sontget, 18-08-1942  
*Cavegn-Sac Meinrad*, Funs, 20-08-1942  
*Deflorin-Sac Imelda*, Vitg, 22-08-1942  
*Manetsch-Schmed Rosmaria*, Dulezi, 07-09-1942  
*Müller Susy*, Mumpé Tujetsch, 10-09-1942  
*Schmed Maria Therese*, Casa S. Giusep Cumpadials, 24-09-1942  
*Loretz Alexi*, Segnas, 26-09-1942  
*Vincenz-Baselgia Silvio*, Cons-Sut, 29-09-1942  
*Wetzel-Carvalho Darci*, Faltscharidas, 12-12-1942  
*Caminada Mariuschla*, Gonda, 29-12-1942

*Durschei Anita*, Segnas, 03-01-1943  
*Làbas-Kielmann Christina*, Disentiserhof, 18-01-1943  
*Pader Gnädinger Pirmin*, Claustra, 29-01-1943  
*Manetsch-Jacomet Eduard*, Cons, 08-02-1943  
*Flury Jolanda*, Raveras, 17-02-1943  
*Cajacob-Lechmann Giusep*, Raveras, 18-02-1943  
*Burkhardt Karl Gildo*, Disentiserhof, 08-03-1943  
*Beeli Rita Josepha*, Cons, 17-03-1943  
*Flury-Valier Maria*, Vitg, 03-04-1943  
*Spescha-Gadola Maria*, Vitg, 10-04-1943  
*Barandun-Decurtins Maria*, Segnas, 05-05-1943  
*Manetsch-Andri Sabina*, Gonda, 08-07-1943  
*Huonder-Desax Vinzens*, Segnas, 19-07-1943  
*Hirschi-Bosshard Kurt*, Disla, 01-08-1943  
*Stiefenhofer-Lozza Ervin*, Cons, 08-08-1943  
*Sac-Lutz Alfonsina*, Funs, 24-08-1943  
*Gadola-Manetsch Adelina*, Sogn Gions, 12-09-1943  
*Levy Norbert*, Carcarola, 25-09-1943  
*Andreoli-Richle Margrit*, Segnas, 27-09-1943  
*Sialm-Schwarz Martina*, Chischliun, 19-10-1943  
*Lutz-Micheli Daria*, Raveras, 11-11-1943  
*Lutz-Stiefenhofer Reto*, Vitg, 14-11-1943  
*Schuoler Annamaria*, Clavaniev, 21-11-1943  
*Riesen Jürg Arthur*, Acletta, 30-11-1943  
*Deflorin-Zazzi Maria Luisa*, Cons, 10-12-1943  
*Manetsch-Camadini Frena*, Mumpé Tujetsch, 31-12-1943

*Huonder-Casanova Erika*, Cons, 01-01-1944  
*Dermon-Deflorin Ida*, Sogn Gions, 13-02-1944  
*Casanova-Flepp Adelina*, Clavaniev, 29-02-1944  
*Sur Manetsch Alexi*, Cons, 08-03-1944  
*Lutz-Bearth Anna*, Dulezi, 16-03-1944  
*Pader Affentranger Urban*, Claustra, 18-03-1944  
*Spescha-Wiher Albert*, Acletta, 27-03-1944  
*Sgier-Nobre de Carvalho Alois*, Disentiserhof, 07-04-1944  
*Sac-Lutz Aurelio*, Funs, 10-04-1944  
*Zazzi-Suton Mira*, Acletta, 26-04-1944  
*Di Nolfi-Schmidt Rosina*, Sogn Gions, 11-05-1944

*Deflorin-Manetsch Benedetg*, Segnas, 17-05-1944  
*Berther-Caduff Franz*, Segnas, 24-05-1944  
*Jacomet-Gadola Alfons*, Gonda, 21-06-1944  
*Lutz-Simmen Trudi*, Faltscharidas, 28-06-1944  
*Lutz-Flepp Cresenzia*, Faltscharidas, 08-07-1944  
*Schnoz-Manetsch Margrita*, Cons, 10-07-1944  
*Huonder-Lutz Rosa*, Segnas, 17-07-1944  
*Schnoz-Schuoler Laurenzia*, Dulezi, 10-08-1944  
*Beeli Francisca*, Dulezi, 28-08-1944  
*Lozza-Laim Giusep*, Sogn Gions, 30-08-1944  
*Schnoz-Gerig Gertrud*, PUNTREIS, 22-09-1944  
*Manetsch-Stadelmann Pius*, Mumpé Medel, 24-09-1944  
*Casanova-Flepp Robert*, Clavaniev, 01-10-1944  
*Duff-Mathiueta Rita*, Pardomat, 11-10-1944  
*Maissen-Tomaschett Lucrezia*, Acletta, 26-10-1944  
*Mathiueta-Panier Julita*, Sogn Gions, 26-10-1944  
*Schmed-Lutz Adolf*, Cavardiras, 12-11-1944  
*Bass-Nadig Elisabeth*, Scaletta, 25-11-1944  
*Venzin-Deflorin Silvia*, Mumpé Tujetsch, 25-11-1944  
*Berther-Flury Alfons*, Latis, 03-12-1944  
*Hirschi-Bosshard Nelly*, Disla, 09-12-1944

*Gadola-Bearth Remo*, Vitg, 13-01-1945  
*Caduff-Gadola Giusep*, Vitg, 01-02-1945  
*Riedi-Riedi Rosa*, Pardomat, 20-02-1945  
*de Castelberg-Bühler Rico*, Vitg, 06-03-1945  
*Herger-Flury Edith*, Cuoz, 10-03-1945  
*Durschei-Jacomet Adelheid*, Segnas, 11-03-1945  
*Arpagaus-Cathomen Andreas*, Vitg, 11-04-1945  
*Bisquolm-Reedy Rita*, Vitg, 07-05-1945  
*Züst Walter*, Sax, 16-05-1945  
*Maissen-Andreoli Margrita*, Acletta, 15-06-1945  
*Schnoz-Demont Reto*, Cuoz, 19-06-1945  
*Flury-Bakeroot Battesta*, Segnas, 24-06-1945  
*Lutz-Flepp Vigeli*, Faltscharidas, 26-06-1945  
*Deragisch-Desax Felicia*, Raveras, 30-06-1945  
*Durschei-Maissen Felici*, Latis, 18-07-1945  
*Zazzi-Suton Alexi*, Acletta, 04-08-1945  
*Vincenz-Baselgia Rita*, Cons, 25-08-1945  
*Maissen-Jacomet Alice*, Sogn Gions, 30-08-1945  
*Calanchina-Hosang Franco*, Dulezi, 16-09-1945  
*Camartin-Zaharia Simon*, Chischliun, 25-09-1945  
*Frey-Schibli Peter*, Vitg, 01-10-1945  
*Mathiueta-Wenzin Teofil*, Scaletta, 18-10-1945  
*Flury-Bakeroot Fabienne*, Segnas, 24-10-1945  
*Schnoz-Demont Anna Maria*, Cuoz, 13-11-1945  
*Wetzel-Carvalho Herbert*, Faltscharidas, 20-11-1945  
*Comello-Schuoler Rita Maria*, Faltscharidas, 28-11-1945



## Nos defuncts

2019 han 26 (16) convischin(a)s terminau lur viadi terrester.

*Fry-Manetsch Battesta*, PUNTREIS, 26-04-1922 – 29-01-2019  
*Schuoler-Petschen Julia*, PUNTREIS, 12-03-1930 – 08-02-2019  
*Frater Cavegn Leci*, Claustra, 03-11-1924 – 01-03-2019  
*Levy-Giger Luisia Agata*, Carcarola, 31-01-1950 – 01-03-2019  
*Huonder-Fry Anna*, PUNTREIS, 22-02-1925 – 07-03-2019  
*Huonder-Simonet Leo*, Cons, 10-04-1936 – 05-04-2019  
*Deflorin-Lutz Marie-Theres*, Cuoz, 30-05-1952 – 04-05-2019  
*Caduff-Flepp Robert*, Clavaniev, 01-12-1933 – 10-05-2019  
*Albin-Seglio Lucia*, Scaletta, 20-02-1939 – 21-05-2019  
*Monn Marcus Antoni*, Cavardiras, 31-07-1965 – 23-05-2019  
*Deplazes-Maissen Giusep*, PUNTREIS,  
09-06-1939 – 16-06-2019  
*Wenzin Hans Anton*, Casa Depuoz Trun,  
15-09-1950 – 06-07-2019  
*Carigiet-Halter Rosalia*, PUNTREIS, 01-10-1920 – 19-07-2019

### Buca domiciliai denton satrai a Mustér

*Huonder-Senn Elisabeth*, Casa d'attempai Muri,  
02-07-1941 – 23-01-2019  
*Venzin Anton (Toni)*, Drual/Medel, 02-04-1936 – 03-03-2019

## Naschientschas

Egl onn 2019 havein nus registrau 12 (23) naschientschas.

*Von Dellemann Aurelia*, 15-01-2019  
affon da Michael Von Dellemann e Johanna Maria Wüthrich  
*Bigliel Alina*, 03-05-2019  
affon dad Adrian e Seraina Bigliel naschida Bisquolm  
*Monn Giulia Maria*, 13-05-2019  
affon da Pirmin e Christina Mirjam Monn naschida Mäder  
*Berther Marietta Cristgina*, 15-06-2019  
affon da David Berther e Toja Maissen Berther  
*Candinas Elia Louis*, 30-06-2019  
affon da Mischa Hunger e Nicole Candinas  
*Deflorin Emilia*, 03-07-2019  
affon da Simon e Laura Deflorin naschida Caviezel

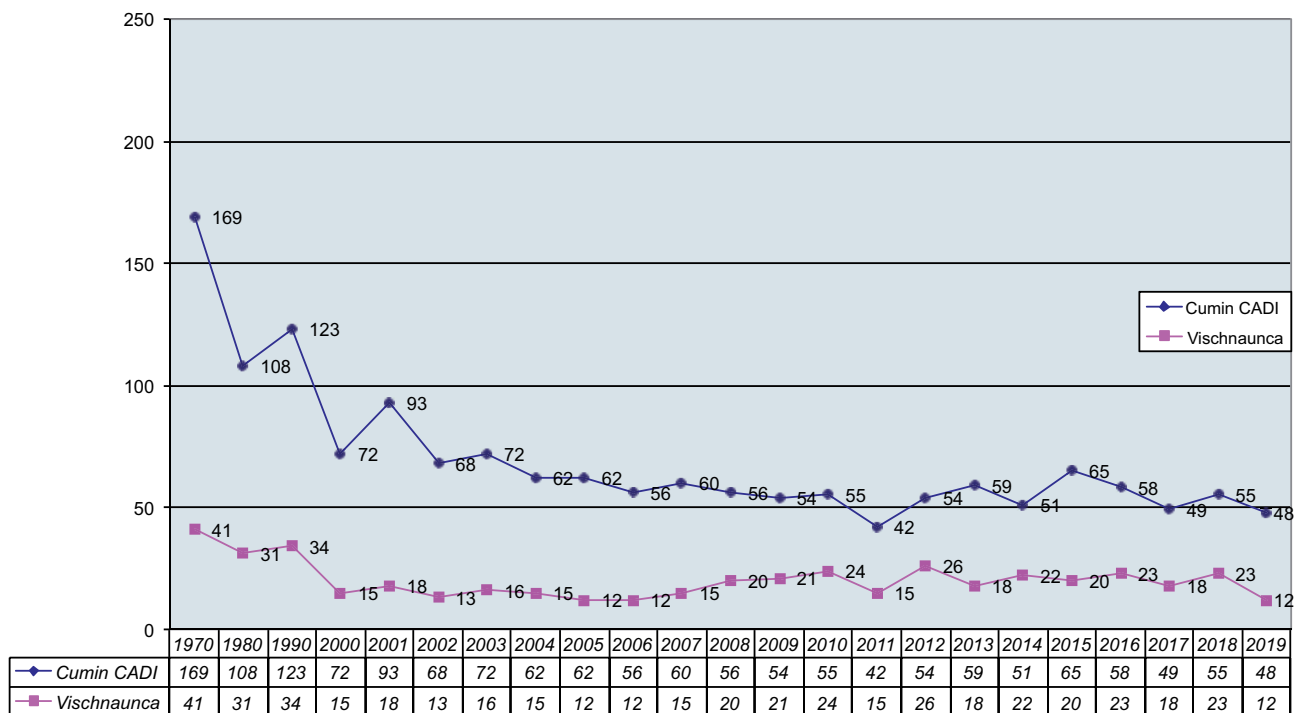
*Levy-Beck Severina*, Cavardiras, 19-05-1944 – 20-07-2019  
*Manetsch-Deflorin Julia*, PUNTREIS, 25-08-1928 – 24-08-2019  
*Frater sec. Teigesser Giacomo Jakob*, Claustra,  
15-04-1929 – 20-09-2019  
*Cathomen-Manetsch Amalia*, Da Casa Val Lumnezia,  
05-11-1936 – 11-10-2019  
*Fontana José*, Acletta, 29-03-1937 – 13-10-2019  
*Casanova-Jacomet Maria*, Acla da Fontauna,  
12-05-1931 – 04-12-2019  
*Wäger-Ryffel Albin*, Cavardiras, 10-12-1948 – 09-12-2019  
*Hendry-Gadola Richard*, PUNTREIS, 29-04-1930 – 14-12-2019  
*Hartung-Haser Helmuth*, Carcarola, 26-02-1931 – 23-12-2019  
*Jacomet-Deflorin Lucia*, Mumpé Medel,  
13-12-1933 – 23-12-2019

### Buca domiciliaus denton priu cumiau a Mustér

*Spescha-Stöhr Ludovic*, Vuorz, 14-04-1947 – 29-07-2019

*Oliveira Santos Margarida*, 24-07-2019  
affon da Joao Paulo Moreira Dos Santos e Maria de Fatima  
Santos Oliveira  
*Müller Fionn*, 19-09-2019  
affon dad Armin Manetsch e Priska Müller  
*Häsch Flurin*, 07-10-2019  
affon da Michael e Flurina Häsch naschida Maissen  
*Travassos Cavaleiro Gustavo*, 10-10-2019  
affon da Daniel Filipe Travassos Cavaleiro e Sara Virgilia  
Gonçalves Macedo  
*Flepp Noelia*, 26-11-2019  
affon da Pascal Flepp e Flurina Albin  
*Lindenberg Solvej*, 31-12-2019  
affon da Christian Gisler e Julia Lindenberg

## Moviment dallas naschientschas ella Cadi ed en vischnaunca



## Novas votantas e novs votants

Nus selegrein d'astgar recepir uonn 17 (14) nov(a)s votant(a)s.

*Kustermann Mia Soraya Natalie*, Segnas, 17-01-2001

*Flepp Ricardo*, Vitg, 23-09-2001

*Zanin Cedric*, Disla, 09-02-2001

*Simonet Ramona*, Scaletta, 06-10-2001

*Bergamin Lara*, Segnas, 29-03-2001

*Giger Tizian*, Vitg, 06-11-2001

*Cabernard Marina*, Acletta, 30-03-2001

*Jacomet Andrea*, Cons-Su, 23-11-2001

*Tuor Lara*, Carcarola, 30-03-2001

*Lutz Lucas*, Disla, 21-12-2001

*Jacomet Nicole*, Mumpé Medel, 09-05-2001

*Cajacob Clarissa*, Sax, 24-12-2001

*Tschuor Laurine*, Faltscharidas, 24-12-2001

*Manetsch Marco*, Mumpé Medel, 13-06-2001

*Simonet Thomas*, Vitg, 02-08-2001

*Manetsch Robin*, Raveras, 30-08-2001

*Huonder Dominic*, Segnas, 31-08-2001



## Moviment dalla populaziun

Cun la fin da 2019 (2018) secumpona la populaziun sequentamein:

Dretg d'origin	Umens		Dunnas		Total	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Vischnaunca	495	496	505	505	1000	1001
Grischun	256	257	272	275	528	532
Svizra	125	127	107	96	232	223
<b>Subtotal</b>	<b>876</b>	<b>880</b>	<b>884</b>	<b>876</b>	<b>1760</b>	<b>1756</b>
Persunas digl exteriur	207	252	134	131	341	383
<b>Total habitonts</b>	<b>1083</b>	<b>1132</b>	<b>1018</b>	<b>1007</b>	<b>2101</b>	<b>2139</b>
Persunas cun attest da domicil	44	45	33	44	77	89
<b>Total</b>	<b>1127</b>	<b>1177</b>	<b>1051</b>	<b>1051</b>	<b>2178</b>	<b>2228</b>

### Habitonts tenor fracziun

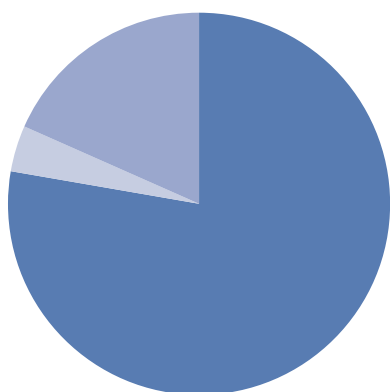
cun dimorants dall'jamna ed jasters

2019

Vitg	1280
Funs/Clavianev	275
Segnas/Mumpé Tujetsch	256
Acletta	213
Disla/Cavardiras	112
Mumpé Medel	42
<b>Total habitonts</b>	<b>2178</b>

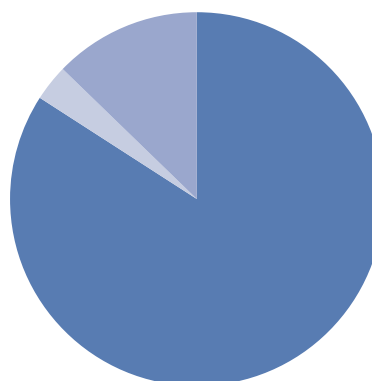
### Populaziun

#### Umens



■ 876 Svizra ■ 44 Dimorants ■ 207 Exteriur

#### Dunnas



■ 884 Svizra ■ 33 Dimorants ■ 134 Exteriur

## Structura da vegliadetgna

Annada	Onns	Umens			Dunnas			Dunnas ed umens					
		Svizra	Dimorants	Exteriu	Total	Svizra	Dimorants	Exteriu	Total	Svizra	Dimorants	Exteriu	Total
2015-2019	00-04	40	0	5	45	40	0	8	48	80	0	13	93
2010-2014	05-09	40	0	10	50	48	0	6	54	88	0	16	104
2005-2009	10-14	36	0	6	42	22	0	6	28	58	0	12	70
2000-2004	15-19	33	6	8	47	36	6	7	49	69	12	15	96
1995-1999	20-24	40	7	17	64	35	8	9	52	75	15	26	116
1990-1994	25-29	50	13	23	86	48	6	14	68	98	19	37	154
1985-1989	30-34	47	2	25	74	43	1	16	60	90	3	41	134
1980-1984	35-39	48	1	29	78	37	2	17	56	85	3	46	134
1975-1979	40-44	41	2	25	68	40	1	15	56	81	3	40	124
1970-1974	45-49	49	2	21	72	51	1	15	67	100	3	36	139
1965-1969	50-54	57	2	15	74	52	0	8	60	109	2	23	134
1960-1964	55-59	67	0	13	80	62	0	8	70	129	0	21	150
1955-1959	60-64	69	3	5	77	67	2	3	72	136	5	8	149
1950-1954	65-69	70	0	0	70	70	0	0	70	140	0	0	140
1945-1949	70-74	64	1	1	66	65	0	1	66	129	1	2	132
1940-1944	75-79	59	1	2	62	73	2	1	76	132	3	3	138
1935-1939	80-84	38	0	1	39	33	2	0	35	71	2	1	74
1930-1934	85-89	19	2	1	22	37	1	0	38	56	3	1	60
1925-1929	90-94	8	2	0	10	20	1	0	21	28	3	0	31
1920-1924	95-100	1	0	0	1	4	0	0	4	5	0	0	5
1915-1919	101-105	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1
<b>Total</b>		<b>876</b>	<b>44</b>	<b>207</b>	<b>1127</b>	<b>884</b>	<b>33</b>	<b>134</b>	<b>1051</b>	<b>1760</b>	<b>77</b>	<b>341</b>	<b>2178</b>

Comite d'organisaziun dalla fiasta dil vitg 2019 (foto Hans Huonder)



## Informaziuns

e-mail

admin@disentis.ch

homepage

www.disentis.ch

Sin nossa pagina d'internet [www.disentis.ch](http://www.disentis.ch) anfleis Vus biaras informaziuns. Denter auter san ils messadis sco era ils protocols dil cussegl da vischnaunca vegnir cargai giu sut: [www.disentis.ch/Downloads](http://www.disentis.ch/Downloads). Plinavon ein leu era tuttas leschas publicadas.

### Uras da spurtegl dall'administraziun communal

	<b>avonmiezdi</b>	<b>suentermiezdi</b>
gliendisdis, mardis, mesjamna e venderdis	9.00 – 11.30	14.00 – 17.00
gievgia	serrau	14.00 – 17.00

### Numeras da telefon e fax

administraziun communal	tel. +41 (0) 81 920 36 36	fax +41 (0) 81 920 36 37
uffeci da taglia	tel. +41 (0) 81 920 36 40	
uffeci da baghegiar	tel. +41 (0) 81 920 36 46	
menader infrastruttura	tel. +41 (0) 81 920 36 45	
uffeci forestal	tel. +41 (0) 81 920 36 41	
casa da scola, Vitg	tel. +41 (0) 81 947 52 85	
meinascola	tel. +41 (0) 81 936 44 25	
serenera Raveras	tel. +41 (0) 81 947 57 31	fax +41 (0) 81 947 57 45
uffeci da stadi civil Surselva	tel. +41 (0) 81 926 25 35	fax +41 (0) 81 926 25 31
uffeci funsil Cadi	tel. +41 (0) 81 920 33 44	fax +41 (0) 81 920 33 45

pumpiers (clom d'urgenza) 118

### Plan da vacanzas dallas scolas da Mustér

	<b>onn da scola 2019–2020</b>	<b>onn da scola 2020–2021</b>
Entschatta digl onn da scola	19-08-2019	17-08-2020
Vacanzas d'atun	05-10-2019 – 20-10-2019	12-10-2020 – 25-10-2020
Vacanzas da Nadal	21-12-2019 – 05-01-2020	24-12-2020 – 05-01-2021
Vacanzas da sport	22-02-2020 – 01-03-2020	01-03-2021 – 07-03-2021
Vacanzas da primavera	18-04-2020 – 03-05-2020	19-04-2021 – 02-05-2021
Fin digl onn da scola	26-06-2020	25-06-2021



## Dismessa da rumien

Materia	Liug da rimnada
Veider	Plazza da rimnada da rumien a Raveras Eurospar, Acletta, Davos-Mustér, Val Segnas, Acla da Fontauna, Mumpé Medel, casa da scola Segnas
Alumini/stuors alv	Plazza da rimnada da rumien a Raveras
Curdeims da cuschina, manizzems da caglias e curdeims da curtin	Plazza da rimnada da rumien a Raveras
Cartun	Plazza da rimnada da rumien a Raveras
Sacs da reciclar plastic, rufids blocconts, textilias, ieli da cuschina ed ieli da motor, fier, lenna, PET, battarias da tenercasa	Plazza da rimnada da rumien a Raveras
Cadavers	Local da cadavers a Raveras
Termometer/medicaments	Apoteca Desertina
Ferramenta electronica e battarias (apparats ed uaffens d'electro ord il sectur da casa e hobi sco era giugs d'electro)	Staziun dalla Viafier retica (gratuit) Mintgadi naven dallas 7.00 entochen allas 19.00 dano dumengias e firaus
Pupi vegl	Vegn rimnaus entras las scolas
Rufids da baghetg (mo quantums pigns)	Plazza da rimnada da rumien a Raveras
Tissis/chemicalias	<b>Liug d'informaziun</b> Uffeci per la natira ed igl ambient <a href="http://www.umwelt.gr.ch">www.umwelt.gr.ch</a>

### Taxa:

Rufid bloccont, lenna e fier entochen 1 m<sup>3</sup> sa vegnir deponius gratuitamein. Perencunter vegn incassau ina taxa da **frs. 20.-/m<sup>3</sup>** per rufid bloccont, lenna e fier **sur 1 m<sup>3</sup>**.

Per deponer rumien da baghegiar e plastic vegn incassau ina taxa da **frs. 50.-/m<sup>3</sup>** (incl. transport). **Material** entochen **0,5 m<sup>3</sup> sto vegnir pagaus immediat.**

### Temps d'avertura

Plazza da rimnada da rumien a Raveras	Mesjamna dallas	16.00 – 17.30
	Sonda dallas	10.00 – 12.00

### Deponias selvadias

Ei astga vegnir deponiu **negin material ordeifer las deponias indicadas.**

